

TOOLBOX OF GOOD PRACTICES

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

“The European Commission’s support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.”

Step Up – Η τέχνη αλλάζει τις ζωές των ανθρώπων

Ραδιόφωνο, Κεραμική και Κουκλοθέατρο ως εργαλεία για την ενδυνάμωση και την κοινωνική ένταξη ευπαθών ομάδων

1. Εισαγωγή

1.1 Σε τι αφορά το έργο;

Ο γενικός στόχος του έργου Step Up, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι η δημιουργία ενός νέου διακρατικού δικτύου παροχών εκπαίδευσης ενηλίκων άτυπων και μη τυπικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, οι οποίοι εργάζονται για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης συγκεκριμένων ομάδων στόχων στην εκπαίδευση ενηλίκων και, ιδιαίτερα, ευάλωτων ομάδων. Ο ειδικός στόχος του έργου είναι να προωθήσει την ευρωπαϊκή συνεργασία μεταξύ παρόχων εκπαίδευσης ενηλίκων που εργάζονται με συγκεκριμένες ομάδες στόχους, όσον αφορά στην εκπαίδευση ενηλίκων και ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες (αστέγους, άτομα με υψηλές ανάγκες υποστήριξης, άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας, άτομα με χαμηλό εισόδημα, μειονότητες, κ.λπ.). Το Δίκτυο διευκολύνει τη συνεργασία και την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των συμμετεχόντων οργανισμών και προωθεί το ρόλο του πολιτισμού και των τεχνών, στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων, στη διευκόλυνση της διαδικασίας της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων.

Η τέχνη είναι μια εξαιρετικά θετική δύναμη που φέρνει κοντά τους ανθρώπους και δημιουργεί μια συμπεριληπτική και δημιουργική ατμόσφαιρα όπου όλες οι αξίες και οι αρχές συνυπάρχουν και μπορούν να επικριθούν. Η τακτική συμμετοχή σε πολιτιστικές δραστηριότητες έχει αποδειχθεί ότι συμβάλλει στην ατομική και κοινωνική ευημερία και προάγει μια συνεκτική κοινωνία.

1.2 Ποιοι είναι οι εταίροι;

Το Δίκτυο Step Up αποτελείται από οργανισμούς που σχεδιάζουν και υλοποιούν άτυπες και μη τυπικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες και που διευκολύνουν ενεργά την κοινωνική ένταξη ευάλωτων ομάδων. Μερικοί από τους εταίρους έχουν ήδη ως επί το πλείστον εργαστεί με ομάδες ενηλίκων, ενώ άλλοι εργάζονται επίσης με παιδιά και νέους και μέσω του έργου αύξησαν την ικανότητά

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

τους να εργάζονται με ευάλωτους ενήλικες, όπως φαίνεται στα επόμενα κεφάλαια.

Η [Equal Society](#), συντονιστής του προγράμματος Step Up, ιδρύθηκε τον Φεβρουάριο του 2010 στην Αθήνα, ως ανεξάρτητος και μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο τη διεξαγωγή δράσεων για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, της ανεργίας και της φτώχειας. Πρωταρχικός στόχος του οργανισμού είναι η υποστήριξη και ενημέρωση των πολιτών σε θέματα που σχετίζονται με την ίση μεταχείριση και τη μη διάκριση σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής. Πιο συγκεκριμένα, οι παρεμβάσεις της αφορούν τους εξής τομείς: Εκπαίδευση, Κοινωνική πρόνοια και προστασία, Κοινωνική ενσωμάτωση, Απασχόληση, Επιχειρηματικότητα και Πολιτισμός. Η θεατρική ομάδα αστέγων («Walkabout») είναι μια καλή πρακτική στην εκπαίδευση ενηλίκων που ενδυναμώνει τους συμμετέχοντες κι ευαισθητοποιεί το κοινό σε θέματα που σχετίζονται με την έλλειψη στέγης.

Το [Centro Social de Soutelo](#) είναι ένας πορτογαλικός μη κερδοσκοπικός οργανισμός, που ιδρύθηκε το 1976 στο Σουτέλο. Από το 2001, η CSS προωθεί προγράμματα και έργα που στοχεύουν να συμβάλουν στη μη τυπική εκπαίδευση ευάλωτων ομάδων μέσω της ανάπτυξης οριζόντιων δεξιοτήτων, εργασιακών δεξιοτήτων και υποστήριξης στον προσδιορισμό του έργου της ζωής ενός ατόμου. Αυτές οι πρωτοβουλίες προσεγγίζουν την ένταξη μέσω των τεχνών και συνδυάζουν τυπικές και μη τυπικές εκπαιδευτικές στρατηγικές (π.χ. συνδυασμός καλλιτεχνικών εργαστηρίων με επίσημα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων). Πολλά άτομα επωφελούνται από τα επαγγελματικά προγράμματα του Κέντρου καθώς η CSS υποστηρίζει ενεργά την επαγγελματική ένταξη και απασχολησιμότητα.

Η [Espacio Rojo](#) είναι μια Μη Κυβερνητική Οργάνωση που ιδρύθηκε το 2004 για να υποστηρίξει την καλλιτεχνική δημιουργία σε όλες τις πτυχές της, δημιουργώντας έτσι χώρους για προβληματισμό, διευκολύνοντας το διάλογο και τις συναντήσεις ανθρώπων που σχετίζονται με τον πολιτιστικό τομέα. Η διαπολιτισμικότητα, η ενσωμάτωση και η κοινωνική ευαισθητοποίηση είναι βασικά για τα έργα των οργανισμών, που φέρνουν την τέχνη, τον πολιτισμό και την εκπαίδευση πιο κοντά μεταξύ τους, προκειμένου να βελτιωθεί και να οικοδομηθεί μια καλύτερη κοινωνία. Το Espacio Rojo αναπτύσσει εκπαιδευτικές δραστηριότητες βασισμένες στις τέχνες, για ευάλωτους νέους, και προγράμματα κατάρτισης για εκπαιδευτές, καλλιτέχνες, θεραπευτές, προσωπικό ΜΚΟ και εθελοντές.

Η [Nyitott Kör](#) είναι μία μικρή ΜΚΟ που ασχολείται με το Θέατρο Στην Εκπαίδευση, η οποία ιδρύθηκε το 2005 στη Βουδαπέστη της Ουγγαρίας. Το «Θέατρο στην Εκπαίδευση» (Theater in Education, δηλαδή TiE) είναι μια

συμμετοχική θεατρική πρακτική. Κατά τη διάρκεια ενός τυπικού σχολικού έτους, ο οργανισμός προσεγγίζει περίπου 4500-4800 μαθητές και παραδίδει 150-190 εκδηλώσεις «Θεάτρου στην Εκπαίδευση». Από το 2010, οι συνεργάτες του Nyitott Köz ερευνούν πιθανές προσαρμογές του TiE για και με ομάδες ενηλίκων, ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες όπως ενήλικες με υψηλές ανάγκες υποστήριξης και δάσκαλοι και επαγγελματίες της εκπαίδευσης. Το σύνθημα του οργανισμού είναι το «Παίζω. Υποκρίνομαι. Εξερευνώ», που καθοδηγεί το σχεδιασμό και την υλοποίηση των δραστηριοτήτων.

Το [Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne «Teatr Grodzki»](#) ιδρύθηκε το 1999 στην πόλη Bielsko-Biala, στην περιοχή της Σιλεσίας, στην Πολωνία, ως πρωτοβουλία τοπικών καλλιτεχνών, παιδαγωγών, υποστηρικτών του πολιτισμού και επιχειρηματιών. Ο οργανισμός χρησιμοποιεί την τέχνη, κυρίως το θέατρο, ως αποτελεσματικό εργαλείο για την κοινωνική ένταξη ατόμων με σωματική και διανοητική αναπηρία, οικογενειών σε κίνδυνο, νεαρών παραβατών, αλκοολικών και τοξικοεξαρτημένων, ανέργων και όλων των κοινωνικά αποκλεισμένων. και, ως εκ τούτου, των αποκλεισμένων από την ζωή. Ο οργανισμός τρέχει ένα ευρύ πρόγραμμα υποστήριξης για τη βοήθεια και την παρακίνηση των παραπάνω ομάδων, βασισμένο σε δημιουργικές και καλλιτεχνικές προσεγγίσεις. Περίπου 500 άτομα με ανάγκη λαμβάνουν υποστήριξη κάθε χρόνο. Ο οργανισμός παρέχει απασχόληση σε περίπου 50 άτομα προσωπικό ετησίως.

Η [Oba Ütopya Eğitim Sanat Ve Medya Ticaret Limited Şirketi](#) (γνωστή και ως Utopia Education and Art) είναι ένας οργανισμός που ειδικεύεται στον τομέα της βασισμένης στη φύση, βιωματικής μάθησης, της τέχνης και του πολιτισμού. Η Utopia στοχεύει στην υποστήριξη της ανάπτυξης και βελτίωσης του εκπαιδευτικού τομέα χρησιμοποιώντας τη φύση και τις δημιουργικές μεθόδους ως αποτελεσματικά εργαλεία για την κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των παιδιών, των νέων, των δασκάλων και των ενηλίκων σε προγράμματα δια βίου μάθησης. Ακολουθώντας αυτόν τον στόχο, η Utopia συντονίζει έργα διεθνών ανταλλαγών, διεθνή μαθήματα κατάρτισης, εργαστήρια, εκθέσεις και τοπικά φεστιβάλ που εστιάζουν στην κοινωνική συνοχή, την περιβαλλοντική-πολιτιστική ευαισθητοποίηση, την οικολογία και την κλιματική αλλαγή.

1.3 Ποιοι είναι οι στόχοι της εργαλειοθήκης;

Η εργαλειοθήκη του Step Up περιλαμβάνει πολιτιστικές και καλλιτεχνικές πρακτικές, ως εκπαιδευτικές μεθόδους που εφαρμόστηκαν πιλοτικά από τους εταίρους του έργου, με επιλεγμένες ευάλωτες ομάδες ενηλίκων στα αντίστοιχα πλαίσια, τους στόχους, τις κατευθυντήριες γραμμές και τις αξίες που οδήγησαν τους επαγγελματίες, καθώς και τη δομή των συναντήσεών τους, τα σχόλιά τους

σχετικά με τις προκλήσεις της υλοποίησης, την αξιολόγηση από τους συμμετέχοντες και τους τοπικούς εταίρους, τα επιτευχθέντα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο των δραστηριοτήτων, αλλά και συμβουλές για την εφαρμογή και τη δυνατότητα μεταφοράς των δραστηριοτήτων σε διαφορετικά πλαίσια. Η παρουσίαση και κατανόηση των περιγραφόμενων διαδικασιών υποστηρίζεται από τα πολυμέσα.

1.4 Ποιος μπορεί να επωφεληθεί από την εργαλειοθήκη;

Το Δίκτυο Step Up δημιούργησε την εργαλειοθήκη για να μοιραστεί με **επαγγελματίες στις Τέχνες και Εκπαίδευση** που θα ήθελαν να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν οποιαδήποτε από τις πρακτικές του **κουκλοθέατρου, της ραδιοφωνικής εκπομπής και του εργαστηρίου κεραμικής, ως εκπαιδευτικές μεθόδους, με τη συμμετοχή των επιλεγμένων ευπαθών ομάδων και απώτερο στόχο την ενδυνάμωση τους και την προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης**. Η εργαλειοθήκη τους παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες καθώς και μια περίληψη των εμπειριών που απέκτησαν οι συμμετέχοντες και οι εκπαιδευτές/-ριες μέσα από αυτές τις δραστηριότητες.

Επιπλέον, η εργαλειοθήκη μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πηγή αναφοράς, όχι μόνο για επαγγελματίες, αλλά και για την ευαισθητοποίηση των **υπευθύνων λήψης αποφάσεων** των ιδρυμάτων, των δημόσιων αρχών και των υπευθύνων χάραξης πολιτικής σχετικά **με τη χρησιμότητα των τεχνών** ως εκπαιδευτικού εργαλείου για την προώθηση της διαδικασίας κοινωνικής ένταξης.

Στα επόμενα κεφάλαια, αρχικά, σκιαγραφείται το υπόβαθρο των καλών πρακτικών, τα πλαίσια από τα οποία προήλθαν, οι στόχοι και οι πιθανές εφαρμογές τους. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες οργανισμοί μοιράζονται τον τρόπο με τον οποίο οι εφαρμοζόμενες πιλοτικές διαδικασίες υποστήριξαν και δέσμευσαν συγκεκριμένες ομάδες ενηλίκων σε μια ευάλωτη κατάσταση.

2. Επιλογή των καλών πρακτικών που εφαρμόστηκαν πιλοτικά στις χώρες των εταίρων

2.1 Το κουκλοθέατρο στην εκπαίδευση ενηλίκων

2.1.1 Χώρα αρχικής υλοποίησης, περιγραφή και ομάδα στόχος

Η καλή πρακτική του κουκλοθέατρου στην εκπαίδευση ενηλίκων αναπτύχθηκε από τον οργανισμό Teatr Grodzki

στην Πολωνία και δοκιμάστηκε σε μια σειρά από ομάδες ευάλωτων ενηλίκων, καθώς και από εκπαιδευτές/-ριες ενηλίκων σε όλη την Ευρώπη. Μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών στο εργαστήριο κουκλοθέατρου ήταν άτομα με νοητικές, σωματικές και αισθητηριακές αναπηρίες, ηλικιωμένοι, ψυχιατρικοί ασθενείς, κρατούμενοι, μετανάστες και πρόσφυγες, άνεργοι και άποροι, τοξικοεξαρτημένοι και θύματα βία. Επιπλέον, επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της εκπαίδευσης, της τέχνης και της κοινωνικής ένταξης από περισσότερες από 20 ευρωπαϊκές χώρες, αλλά και από την Ασία συμμετείχαν σε εργαστήρια κουκλοθέατρου που διοργανώνει το Teatr Grodzki (τόσο σε δράσεις πρόσωπο με πρόσωπο όσο και διαδικτυακά) από το 2014.

Αυτή η πρακτική περιλαμβάνει τρεις κύριες δραστηριότητες. Αρχικά, κάθε συμμετέχων/-ουσα στο εργαστήριο φτιάχνει τη δική του/της μαριονέτα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα (μία-δύο ώρες) ακολουθώντας τις οδηγίες του/ης εκπαιδευτή/-ριας. Ένα εκπαιδευτικό βίντεο για το πώς να φτιάξετε μια χάρτινη μαριονέτα είναι διαθέσιμο δωρεάν σε αυτόν τον σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=gbFYQTQ0NpU&feature=youtu.be>. Στη συνέχεια, ο καθένας εξατομικεύει την μαριονέτα του, προσθέτοντας στη βασική κατασκευή μερικά χαρακτηριστικά στοιχεία (μαλλιά, ρούχα, διάφορες ιδιότητες) για τη δημιουργία μιας θεατρικής προσωπικότητας. Το δεύτερο βήμα είναι να μάθετε πώς να ζωντανεύετε τις φιγούρες και το τρίτο και τελευταίο βήμα είναι αφιερωμένο στην ανάπτυξη ιστοριών (τις περισσότερες φορές χωρίς λόγια) με τη βοήθεια των μαριονέτας και, στην ερμηνεία τους, συχνά με τη μορφή των δημόσιων παρουσιάσεων.

2.1.2 Αιτιολόγηση για την επιλογή της καλής πρακτικής

Η μέθοδος εργασίας με χειροποίητες μαριονέτες, με στόχο τη συμβολή στην κοινωνική συνοχή, επιλέχθηκε για πιλοτική εφαρμογή στο πλαίσιο του προγράμματος Step Up, καθώς έχει αποδειχθεί μια εξαιρετικά αποτελεσματική πρακτική για την ενεργοποίηση και την ενδυνάμωση ατόμων που προέρχονται από ευάλωτες ομάδες. Συνιστά επίσης ενδεδειγμένο εργαλείο για τη βελτίωση της ομαδικής εργασίας και της αμοιβαίας επικοινωνίας. Απλά αντικείμενα και υλικά που ζωντανεύουν στη σκηνή μπορούν να αντιπροσωπεύουν οποιοδήποτε πραγματικό ή φανταστικό πρόσωπο/πλάσμα και οποιοδήποτε συναίσθημα ή φαινόμενο. Εκτός από το στοιχείο της αναπαράστασης και της προσωποποίησης, έντονο ενυπάρχει και το στοιχείο της μεταφοράς. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι μαριονέτες έχουν τόσο μεγάλη επίδραση στην ανάδειξη σημαντικών θεμάτων (προσωπικών και κοινωνικών) στο θέατρο. Είναι επίσης πολύ αποτελεσματικές για τη συμμετοχή εκείνων που ασχολούνται με το θέατρο, που

είναι ντροπαλοί ή έχουν αυτοσυγκράτηση. Μπορεί κανείς πάντα να κρύβεται πίσω από μια μαριονέτα, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να εκφράσει ειλικρινή συναισθήματα. Επιπλέον, αποτελούν ελάχιστα κοστοβόρα πρακτική χαμηλού, κατά την οποία χρησιμοποιούνται φθηνά και συνηθισμένα υλικά, όπως χαρτί, εφημερίδες, κορδόνι, ύφασμα, αλουμινόχαρτο και αντικείμενα που μπορεί κάποιος/-α να έχει εύκαιρα. Τέλος, αυτή η πρακτική μπορεί εύκολα να μεταφερθεί και να αναπαραχθεί, σε πολλά διαφορετικά κοινωνικά πλαίσια, από διάφορα είδη ειδικών που σχετίζονται με το θέατρο και τη δημιουργική εκπαίδευση.

2.2 Το ραδιόφωνο στην εκπαίδευση ενηλίκων

2.2.1 Χώρα αρχικής υλοποίησης, περιγραφή και ομάδα στόχος

Στην Ουγγαρία, ένας υπάλληλος του BBC και ένας Ούγγρος ψυχολόγος αποφάσισαν να δημιουργήσουν ένα ραδιοφωνικό πρόγραμμα φυλακών παρόμοιο

με αυτό που μεταδίδεται στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αρχικά το πρόγραμμα δημιουργήθηκε για να αντιμετωπίσει την κατάθλιψη μεταξύ των κρατουμένων και να αποτρέψει την υποτροπή. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης με την ομάδα στόχο, οι ασκούμενοι είπαν στους ερευνητές ότι η ουγγρική εκδοχή της πρωτοβουλίας του ραδιοφώνου της φυλακής επικεντρώθηκε περισσότερο στην ψυχολογική πτυχή αυτής της πρακτικής.

Η πρακτική περιλαμβάνει δύο στάδια. Κατά το πρώτο στάδιο, ορισμένοι από τους επιλεγμένους κρατούμενους μιας φυλακής εκπαιδεύονται στη διαχείριση ραδιοφωνικού εξοπλισμού και αναπτύσσουν

βασικές δημοσιογραφικές δεξιότητες σε διάστημα έξι μηνών. Ως αποτέλεσμα, στο δεύτερο στάδιο αρχίζουν να δημιουργούν ένα ραδιοφωνικό πρόγραμμα: αποφασίζουν για τις εκπομπές, τα προγράμματα και στη συνέχεια αρχίζουν να

δημιουργούν τις δικές τους εκπομπές. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη καλή πρακτική, η εκπομπή ήταν διαθέσιμη μόνο για άλλους κρατούμενους στις εγκαταστάσεις, μέσω των συσκευών τους πολύ νωρίς το πρωί. Σχεδόν κάθε κρατούμενος ήταν τακτικός ακροατής του ραδιοφώνου της φυλακής. Στην κορύφωση του προγράμματος, υπήρχαν 3 διαφορετικές εγκαταστάσεις που υλοποιούσαν το έργο και είχαν επηρεάσει τα ποσοστά κατάθλιψης και υποτροπής. Ξαφνικά, η δραστηριότητα έληξε το 2017 εξαιτίας της επιβολής μέτρων ασφαλείας, χωρίς περαιτέρω εξηγήσεις.

2.2.2 Αιτιολόγηση της επιλογής της καλής πρακτικής

Αυτή η πρακτική έχει αποδειχθεί ενδυναμωτική για όσους ζουν σε αυστηρό περιορισμό. Θα μπορούσαν να μάθουν τεχνικές δεξιότητες όπως πώς να συντηρούν ένα μικρό στούντιο, να χειρίζονται συσκευές ήχου, μικρόφωνα και προγράμματα επεξεργασίας. Επίσης μπορούσαν να διαχειριστούν ολόκληρη τη δομή ενός ραδιοφωνικού προγράμματος και να δημιουργήσουν το περιεχόμενο κάθε ραδιοφωνικού προγράμματος. Αυτή ήταν μια σύνθετη δραστηριότητα, στην οποία οι συμμετέχοντες μπορούσαν να αποκτήσουν καινούργιες γνώσεις και, το πιο σημαντικό, να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους. Επιπλέον, η δημιουργία κοινωνικών, καλλιτεχνικών και εκπαιδευτικών εκπομπών συνιστά μορφή εποικοδομητικής αυτοέκφρασης, η οποία θα μπορούσε να βοηθήσει τους κρατούμενους να αποκαταστήσουν την αυτοπεποίθησή τους και να εξερευνήσουν τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να εμφανίζονται ως θετικοί χαρακτήρες μπροστά σε άλλους. Όταν ρωτήθηκε τι θα μπορούσε να οδηγήσει στην απαγόρευση αυτού του προγράμματος σε όλες τις φυλακές, ο ερωτώμενος απάντησε «(Οι κρατούμενοι) Έχουν γίνει πολύ δύσκολοι να τους χειριστείς». Λες και οι συμμετέχοντες είχαν αποκτήσει υπερβολική δύναμη και αυτοπεποίθηση για το περιβάλλον της φυλακής. Αυτό αποδεικνύει επίσης ότι η πρακτική είχε πραγματικό, μετρήσιμο αντίκτυπο στα μέλη μιας ευάλωτης ομάδας.

Στην Ελλάδα, η Equal Society αποφάσισε να πιλοτάρει τη δραστηριότητα, εκτιμώντας το ρόλο του ραδιοφώνου στη σύγχρονη κοινωνία. Είναι γεγονός ότι το ραδιόφωνο μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο όχι μόνο σε αυτούς που παράγουν τη ραδιοφωνική εκπομπή, αλλά και στους ακροατές. Όσον αφορά στα άτομα που παράγουν τη ραδιοφωνική εκπομπή, σημειώνεται ότι η ενασχόλησή τους σε όλα τα στάδια, δηλαδή της προετοιμασίας και της παραγωγής, της ραδιοφωνικής εκπομπής αναπτύσσει τις δεξιότητες που αφορούν στη δημόσια ομιλία και ενισχύει την αυτοπεποίθησή τους.

Επιπλέον, το ραδιόφωνο είναι ένα από τα πιο ελκυστικά μέσα και διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στη διάδοση πληροφοριών, την εκπαίδευση και τη διαφώτιση των

ανθρώπων. Το ραδιόφωνο σχετίζεται με τη συντροφικότητα και τη συναισθηματική σύνδεση με τον ακροατή. Λόγω των δυνατοτήτων τους να προσεγγίσουν έναν τεράστιο αριθμό ανθρώπων, οι ραδιοφωνικές εκπομπές αποτελούν ισχυρά μέσα και μπορούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στους ακροατές και στην κοινωνία γενικότερα. Αυτό καθίσταται πιο εμφανές τα τελευταία χρόνια καθώς οι ραδιοφωνικές εκπομπές μεταδίδονται επίσης μέσω του διαδικτύου και των σελίδων κοινωνικής δικτύωσης.

Λαμβάνοντας αυτό υπόψη, η ομάδα έργου της Equal Society αποφάσισε να παράγει podcasts, τα οποία μπορούν να προσεγγίσουν ένα σημαντικό μεγαλύτερο κοινό μέσω των διαδικτυακών πλατφορμών και ιστοσελίδων.

2.3 Η Κεραμική στην Εκπαίδευση Ενηλίκων

2.3.1 Χώρα αρχικής υλοποίησης, περιγραφή και ομάδα στόχος

Η καλή πρακτική αναπτύχθηκε αρχικά στην Πορτογαλία από τη φυλακή Caixas. Το [Reshape Ceramics](#) ήταν μια κοινωνική πρακτική βασισμένη στην τέχνη που είχε στόχο να έχει θετικό αντίκτυπο στην ζωή της κοινότητας των φυλακών, δημιουργώντας καλύτερες και ίσες ευκαιρίες για ένταξη στην κοινωνία, μέσω της δημιουργίας μοναδικών και χειροποίητων κεραμικών κομματιών. Αυτά τα κομμάτια δημιουργήθηκαν από νυν και πρώην μέλη μιας κοινότητας φυλακών. Η ομάδα Reshape παρουσίασε το έργο στο Συμβούλιο της φυλακής. Μετά την έγκρισή της, οι τεχνικοί εκπαίδευσης της φυλακής παρέπεμψαν τους κρατούμενους των οποίων τα προφίλ θα ταίριαζαν σε αυτή τη δραστηριότητα, δηλαδή εκείνους των οποίων η φυλάκιση επρόκειτο να τελειώσει. Η μεθοδολογία της κεραμικής ακολουθούσε τα εξής βήματα: επιλογή κρατουμένων, ενσωμάτωση σε εκπαίδευση κοινωνικο-συναισθηματικών δεξιοτήτων διάρκειας δύο εβδομάδων, επιλογή τεσσάρων κρατουμένων για συμμετοχή στην εκπαίδευση κεραμικής. Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, οι συμμετέχοντες λάμβαναν δίμηνη τεχνική εκπαίδευση με δύο εκπαιδευτές, εκ των οποίων ο ένας αγγειοπλάστης, οι οποίοι τους καθοδήγησαν στους εξής τομείς: καλούπωμα, καθαρισμός, υάλωμα και τεχνική μορφοποίησης και ξεκαλουπώματος κεραμικών τεμαχίων. Μετά την εκπαίδευση, οι συμμετέχοντες

απέκτησαν την αυτονομία ούτως ώστε να εκτελέσουν όλες τις εγγενείς εργασίες της διαδικασίας παραγωγής, πάντα υπό την επίβλεψη ενός/μίας εκπαιδευτή/-ριας. Με την ολοκλήρωση των εργασιών, τα έργα τέχνης τέθηκαν προς πώληση στο κοινωνικό κατάστημα του προγράμματος.

Η εν λόγω πιλοτική καλή πρακτική έχει μεταμορφωθεί και αναπτυχθεί περαιτέρω από την Asociación Espacio Rojo στη Μαδρίτη της Ισπανίας και δοκιμάστηκε με ομάδες ευπαθών ενηλίκων καθώς και με εκπαιδευτές/-ριες ενηλίκων. Στο εργαστήριο κεραμικής συμμετείχαν, μεταξύ άλλων, άτομα με νοητικές, σωματικές και αισθητηριακές αναπηρίες, ηλικιωμένοι, νέοι, μετανάστες, άνεργοι και άτομα που βιώνουν τη φτώχεια. Επιπλέον, συμμετείχαν επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στην εκπαίδευση, την τέχνη και την κοινωνική ένταξη. Αυτή η καλή πρακτική περιλαμβάνει τρεις κύριες δραστηριότητες που χρησιμοποιούν διαφορετικές τεχνικές και δημιουργικές μεταβλητές. Αρχικά, σε κάθε εργαστήριο οι συμμετέχοντες φτιάχνουν το πήλινο έργο τους κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίας 2 ωρών, ακολουθώντας τις τεχνικές οδηγίες του εκπαιδευτή. Όταν το κομμάτι ηλού φτάσει σε μια ορισμένη σκληρότητα (μετά από λίγες ώρες ή μια μέρα), πραγματοποιείται η τελική διακόσμηση και το φινίρισμα της δημιουργίας. Το δεύτερο βήμα εκτελείται από τον/την αγγειοπλάστη ο/η οποίος/-α, αφού η δημιουργία στεγνώσει, τοποθετεί τα κομμάτια σε έναν κεραμικό κλίβανο που έχει σχεδιαστεί γι' αυτό το σκοπό. Το τρίτο βήμα της διαδικασίας, αφού αφαιρεθεί η δημιουργία από τον κλίβανο, είναι να το επικαλύψουμε με κεραμική επίστρωση (σμάλτο), η οποία θα παραμείνει διάφανη, στο υλικό, και θα του δώσει τη χαρακτηριστική του λάμψη. Σε αυτό το στάδιο, η δημιουργικότητα είναι το πιο σημαντικό πράγμα, καθώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί μια μεγάλη ποικιλία υαλοπινάκων και άλλων υλικών όπως χρωστικών ουσιών και μαρκαδόρων για κεραμικά. Μετά τη διακόσμηση, τα χρώματα πρέπει να σταθεροποιηθούν με την επανατοποθέτηση σε κεραμικό κλίβανο, η οποία και γίνεται από ειδικό επαγγελματία. Σε αυτό το στάδιο, το κομμάτι λαμβάνει το οριστικό χρώμα και την τελική του υφή και είναι έτοιμο για χρήση. Η διαδικασία της κεραμικής δραστηριότητας συμβάλλει στην ενδυνάμωση και τη βελτίωση της ζωής των ευάλωτων ομάδων, επιτυγχάνοντας τη σύνδεση με τη χρηστική διάσταση της κοινωνίας και την ιστορική πτυχή της ανθρωπότητας. Τα ανθρώπινα όντα έχουν διατηρήσει αυτή την παράδοση για χιλιετίες, την οποία έχουν υιοθετήσει από την προϊστορική εποχή. Σήμερα, στην εποχή της τεχνολογίας, η πρακτική αυτή εξακολουθεί να είναι επίκαιρη.

2.3.2 Αιτιολόγηση της επιλογής της καλής πρακτικής

Η ανάπτυξη μιας δραστηριότητας κεραμικής με ομάδες ενηλίκων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση προάγει την κοινωνική ένταξη και μπορεί να αναπτυχθεί σε διαφορετικά κοινωνικά πλαίσια. Είναι ιδανική για εργασία με μικτές ομάδες και διεγείρει τη δημιουργική ανάπτυξη με παράλληλη εκτόνωση των εντάσεων ή/και των συναισθημάτων μέσω του χειρισμού του πηλού με τα χέρια. Αυτή η δραστηριότητα επέτρεψε σε ομάδες ενηλίκων να αναπτύξουν και να βελτιώσουν την ζωή τους και τη διάθεσή τους για ζωή, καθώς το άγχος και η αρμονία διοχετεύονται μέσω της διαδικασίας και αντανακλώνται στο τελικό προϊόν. Είναι επίσης ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την αύξηση της απασχολησιμότητας μέσω της χειροτεχνίας, της δημιουργίας πρωτότυπων προϊόντων και δυνατοτήτων για κοινωνική επιχειρηματικότητα. Αν και αυτή η καλή πρακτική μπορεί αρχικά να έχει υψηλό οικονομικό κόστος, είναι δυνατό να εγκαθιδρυθούν συνεργασίες με ντόπιους τεχνίτες ή/και καλλιτέχνες ή να δημιουργηθεί ένα εργαστήριο κεραμικής που μπορεί να προσαρμόσει τις παραγωγικές διαδικασίες στις ικανότητες των ανθρώπων, προσφέροντας ποιότητα, βασισμένο στην αλληλεγγύη και στην παραγωγή δημιουργημάτων υψηλών καλλιτεχνικών προδιαγραφών.

3. Πιλοτικές Υλοποιήσεις Έργου Step Up – Η τέχνη αλλάζει τις ζωές των ανθρώπων

3.1 Το κουκλοθέατρο στην εκπαίδευση ενηλίκων

3.1.1 Πιλοτική δραστηριότητα στην Ουγγαρία: Δημιουργήστε μια μαριονέτα, δημιουργήστε τον εαυτό σας

3.1.1.1 Φορέας υλοποίησης στη χώρα του εταίρου: Nyitott Kör

3.1.1.2 Ομάδα στόχος

Η Nyitott Kör υλοποίησε εργαστήρια κουκλοθέατρου με τρεις διαφορετικούς τύπους ευάλωτων ομάδων: άτομα με υψηλές ανάγκες υποστήριξης και νοητικές αναπηρίες, άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας και νέους με χαμηλό εισόδημα. Συνολικά συμμετείχαν 5 διαφορετικές ομάδες, από τις οποίες οι 4 συμμετείχαν σε εφάπαξ συναντήσεις (Ομάδα 1, 3, 4 και 5), ενώ η μία έλαβε μέρος σε έξι συναντήσεις (Ομάδα 2).

A. Άτομα με νοητικές αναπηρίες και υψηλές ανάγκες υποστήριξης

Ομάδα 1 - Figyelj rám!

Η υλοποίηση του προγράμματος έγινε σε μια μικρή πόλη που ονομάζεται Dunabogdány κοντά στη Βουδαπέστη, σε συνεργασία με το Σύλλογο Figyelj rám!. Ένα από τα κύρια προγράμματα του συλλόγου είναι η εξασφάλιση σταθερής απασχόλησης για άτομα με διαφορετικές διανοητικές αναπηρίες και υψηλές ανάγκες υποστήριξης, καθώς και η διενέργεια δραστηριοτήτων για την κοινότητά τους. Τα μέλη της ομάδας (Maybug Group) ήταν μεταξύ 27 και 56 ετών. Το Nyitott Kör είχε προηγούμενες διασυνδέσεις με το ίδρυμα αλλά και με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, επομένως σε αυτήν την περίπτωση η επιλογή βασίστηκε στην προηγούμενη επαφή της ομάδας και των συμμετεχόντων/-ουσών. Επτά μέλη της ομάδας παρακολούθησαν τη συνεδρία, όλα αντιμετωπίζοντας δυσκολίες διαφορετικού τύπου, επομένως η ικανότητά συμμετοχής τους διέφερε επίσης: ορισμένοι από τους συμμετέχοντες αντιμετώπιζαν δυσκολίες με τις χειροτεχνίες, ειδικά όταν εργάζονταν με τα χέρια τους για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, ενώ για άλλους η διανοητική επεξεργασία ήταν πιο εξουθενωτική, παρόλη την εξοικείωση της ομάδα τις τέχνες και τις χειροτεχνίες. Το προσωπικό υποστήριξης του συμμετέχοντος οργανισμού ήταν παρόν, με 5 μέλη που ήταν κοινωνικοί λειτουργοί, εκπαιδευτικοί και ειδικοί ειδικών αναγκών. Η ομάδα των συντονιστών μέτρησε 4 μέλη του προσωπικού.

Ομάδα 2 - Fészek Csillag

Το Nyitott Kör επικοινωνήσε με το Ίδρυμα Fészek Csillag [Nest Star] κοντά στη Βουδαπέστη, στην πόλη Biatorbágy. Ο οργανισμός διαθέτει παιδικό σταθμό και ασφαλή χώρο εργασίας για άτομα με ειδικές ανάγκες, ειδικά για ενήλικες με υψηλές ανάγκες υποστήριξης. Για τα εργαστήρια ο οργανισμός υποδοχής είχε δημιουργήσει μια ομάδα 12 συμμετεχόντων, οι οποίοι ήταν μεταξύ 23 και 50 ετών. Διέθεσαν επίσης τον χώρο διεξαγωγής των συνεδριών, αλλά κι ένα μέλος του βοηθητικού προσωπικού που εργαζόταν με τους συμμετέχοντες σε καθημερινή βάση.

B. Άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας

Ομάδα 3 – Awakenings

Ο Nyitott Kör συνεργάστηκε με την «ομάδα Barcsay» [του Ιδρύματος Awakenings](#). Το Ίδρυμα διεξάγει μια καινοτόμο προσπάθεια στον τομέα της προσανατολισμένης στη θεραπεία, κοινοτικής μεταρρύθμισης της ψυχικής υγείας στην Ουγγαρία και δραστηριοποιείται στον τομέα της κοινοτικής ψυχιατρικής. Η ομάδα Barcsay είναι μια βασισμένη στην τέχνη, αυτοδιευκολυνόμενη μονάδα των Awakenings, τα μέλη της οποίας ήταν ανοιχτά στην προοπτική μίας

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

μακροπρόθεσμης συνεργασίας στο πλαίσιο του έργου Step Up, ωστόσο εξαιτίας των αντίξων συνθηκών του Covid-19, η ομάδα μπόρεσε να συγκεντρωθεί για μία μόνο συνάντηση. Τα μέλη της ομάδας Barcsay είναι άτομα που θέλουν να δημιουργήσουν, ανεξάρτητα από την ψυχική τους κατάσταση, και στην καθημερινή λειτουργία της ομάδας τα προϊόντα που δημιουργούνται δε χρησιμοποιούνται για θεραπευτικούς σκοπούς. Τα μέλη που συμμετείχαν στο εργαστήριο ήταν ενήλικες με διάφορες ψυχικές παθήσεις, όπως άγχος, διπολική διαταραχή, κατάθλιψη – με βάση όσα μοιράστηκαν μαζί μας κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου. Σε αυτήν την ομάδα, οι εκπαιδευτές σεβάστηκαν ιδιαίτερα τη συναισθηματική ευαλωτότητα και τον προσωπικό χώρο των συμμετεχόντων/-ουσών, επομένως δεν πραγματοποιήθηκε συλλογή προσωπικών δεδομένων. Οι συμμετέχοντες/-ουσες ήταν ηλικίας μεταξύ 25 και 50 ετών. Η ομάδα αποτελούνταν από 7 μέλη και μαζί τους συμμετείχαν 2 συντονιστές από το Nyitott Kör που είναι ειδικοί στην πρακτική «Θέατρο στην Εκπαίδευση» (TIE) .

Η φάση της προετοιμασίας ήταν σχετικά μακρά (διήρκησε από τον Σεπτέμβριο του 2021 έως τον Μάρτιο του 2022), λόγω της ανάγκης να επαναπρογραμματιστεί η δραστηριότητα πολλές φορές υπό το φως του Covid-19. Τα μέλη του Nyitott Kör προχώρησαν στην ανταλλαγή πληροφοριών με την ηγεσία του Awakenings, σχετικά με το έργο των δύο οργανισμών, μοιράστηκαν πληροφορίες για το έργο με ένα μέλος της ομάδας Barcsay και με ένα άτομο υπεύθυνο για την επικοινωνία και συζήτησαν τα πιθανά οφέλη της δραστηριότητας για τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες.

Γ. Νέοι με χαμηλό εισόδημα

Ομάδες 4 & 5 - ELTE

Το Nyitott Kör συνεργάστηκε με το Πανεπιστήμιο Eötvös Loránd και δύο ομάδες νέων ενηλίκων που με μισθολογικές απολαβές κάτω από το κατώτατο όριο. Οι διαθέσιμες στατιστικές μελέτες δείχνουν ξεκάθαρα ότι οι μισθοί των εκπαιδευτικών είναι πολύ χαμηλότεροι από του επιπέδου διαβίωσης στην Ουγγαρία, γεγονός που αποτελεί αιτία διαφόρων κοινωνικών δυσλειτουργιών. Οι νέοι επαγγελματίες δεν μπορούν να είναι ανεξάρτητοι από τους γονείς τους και πολλές φορές πρέπει να κάνουν πολλές δουλειές/πολλαπλές βάρδιες για να τα βγάλουν πέρα, κάτι που μπορεί εύκολα να οδηγήσει σε πρόωρη εξουθένωση και να προκαλέσει ψυχικά και σωματικά προβλήματα. Η τέχνη του κουκλοθέατρου τους πρόσφερε την ευκαιρία να γνωρίσουν τον εαυτό τους, να αναλογιστούν τις δυσκολίες και την έλλειψη προοπτικής και να μοιραστούν τα συναισθήματά τους με τους μελλοντικούς τους συναδέλφους. Επιπλέον, οι νέοι ενήλικες θα

μπορούσαν να μάθουν αυτή την τεχνική για να την εφαρμόσουν με τις δικές τους ομάδες εκπαιδευόμενων στο μέλλον.

Το Nyitott Kőr πραγματοποίησε δύο ξεχωριστές συναντήσεις για δύο διαφορετικές ομάδες. Σε κάθε συνάντηση συμμετείχαν 18 άτομα ηλικίας 18-25 ετών.

3.1.1.3 Υλοποίηση: Παρουσίαση σε πίνακα με τα ακόλουθα δεδομένα: Όνομα της συνεδρίας. Διάρκεια, Υλικά, Στόχοι, Κύρια αποτελέσματα. Οι δραστηριότητες και οι παρατηρήσεις περιγράφονται κάτω από τον πίνακα.

Ομάδα 1 - Figyelj rám!

Όνομα της συνεδρίας	Διάρκεια	Υλικά	Στόχοι	Κύρια αποτελέσματα
Οι Μαριονέτες μας	3 ώρες με ένα διάλειμμα	Για την μαριονέτα: χαρτί, ψαλίδι, κορδόνι. Για την εξατομίκευση της κούκλας: υλικά χειροτεχνίας, μολύβια, κορδόνι, χαρτί (διαφορετικά χρώματα)	Υποστήριξη της ψυχικής υγείας, της επικοινωνίας, της αυτοέκφρασης και των δεξιοτήτων αναστοχασμού ευάλωτων ενηλίκων με ειδικές ανάγκες. Διευκόλυνση μιας κοινής, δημιουργικής κι ευχάριστης εμπειρίας.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες δημιούργησαν τις δικές τους μαριονέτες και αναλογίστηκαν βαθιά τη διαδικασία και τις αντίστοιχες εμπειρίες τους. Υποστήριξαν ο ένας τον άλλον με ερωτήσεις κι ενθαρρυντικά σχόλια.

Ομάδα 2 - Fészek Csillag

Όνομα της συνεδρίας	Διάρκεια	Υλικά	Στόχοι	Κύρια αποτελέσματα
Εισαγωγή	10. 02. 2022. 13:00-14:30	Για την μαριονέτα: χαρτί περιτυλίγματος 80x120 εκατοστά (5 φύλλα ανά συμμετέχοντα), ψαλίδι, 1 ρολό σπάγκο κάνναβης. Για την εξατομίκευση της μαριονέτας: υλικά χειροτεχνίας, μολύβια, κορδόνι, χαρτί (διαφορετικά	Να δημιουργήσει ομαδική συνοχή, να εισαγάγει βασικές τεχνικές, να δημιουργήσει την μαριονέτα.	Δημιουργήθηκαν τελετουργίες στην ομάδα, άρχισαν να δημιουργούνται σχέσεις, η διαδικασία δημιουργίας ξεκίνησε.

		χρώματα)		
Τελικές πινελιές	17. 02. 2022. 13:00- 14:30	Για την μαριονέτα: χαρτί περιτυλίγματος 80x120 εκατοστά (5 φύλλα ανά συμμετέχοντα), ψαλίδι, 1 ρολό σπάγκο κάνναβης. Για την εξατομίκευση της κούκλας: υλικά χειροτεχνίας, μολύβια, κορδόνι, χαρτί (διαφορετικά χρώματα)	Να τελειώσει την μαριονέτα, να την εξατομικεύσει.	Οι μαριονέτες τελείωσαν, η δημιουργική σκέψη ξεκίνησε.
Το σπίτι	24. 02. 2022.. 13:00- 14:30	Χαρτιά, κορδόνι, ψαλίδι, κόλλα, τραπέζια, μαρκαδόροι, αντικείμενα στο δωμάτιο, καρέκλες, τραπέζια	Να μάθουν να κινούν την μαριονέτα, να σκέφτονται την έννοια του σπιτιού, να εξατομικεύουν την μαριονέτα.	Οι μαριονέτες μετακινήθηκαν, διερευνήθηκε η έννοια του σπιτιού, οι μαριονέτες εξατομικεύτηκαν.
Το εμπόδιο	03. 03. 2022. 13:00- 14:30	Χαρτιά, κορδόνι, ψαλίδι, κόλλα, τραπέζια, μαρκαδόροι, αντικείμενα στο δωμάτιο, καρέκλες, τραπέζια	Να δημιουργήσει έναν κοινό φανταστικό τόπο, να τον γεμίσει ζωή.	Ένας νέος κόσμος δημιουργήθηκε από κοινού, διερευνήθηκε η έννοια των εμποδίων, αλλά και η έννοια του ψυχικού σθένους.
Πρόβα	10. 03. 2022. 13:00- 14:30	Κορδόνι, ψαλίδι, κόλλα, τραπέζια, μαρκαδόροι, αντικείμενα στο δωμάτιο, καρέκλες, τραπέζια	Να ολοκληρώσουμε ολοκληρώσω τα μέρη για την παράσταση και να πραγματοποιήσουμε πρόβες.	Η ιστορία οριστικοποιήθηκε και αποτυπώθηκε, πραγματοποιήθηκαν πρόβες για το έργο.
Παράσταση	17. 03. 2022. 13:00- 14:30	Χαρτιά, κορδόνι, ψαλίδι, κόλλα, τραπέζια, μαρκαδόροι, αντικείμενα στο δωμάτιο, καρέκλες, τραπέζια	Να πραγματοποιήσουμε πρόβες, να ερμηνεύσουμε, να προβληματιστούμε, να γιορτάσουμε.	Η παράσταση πραγματοποιήθηκε, και αποτέλεσε αφετηρία για αναστοχασμό και γιορτή.

Ομάδα 3 - Awakenings

Όνομα της	Διάρκεια	Υλικά	Στόχοι	Κύρια
-----------	----------	-------	--------	-------

συνεδρίας				αποτελέσματα
Κουκλοθέατρο: Περίεργες Φιγούρες	3 ώρες με 2 σύντομο διάλειμμα, προσαρμοσμένο στις ανάγκες της ομάδας	Για την μαριονέτα: χαρτί περιτυλίγματος 80x120 εκατοστά (5 φύλλα ανά συμμετέχοντα), ψαλίδι, 1 ρολό σπάγκο κάνναβης. Για την εξατομίκευση της κούκλας: υλικά χειροτεχνίας, μολύβια, κορδόνι, χαρτί (διαφορετικά χρώματα)	Υποστήριξη της ψυχικής υγείας, της επικοινωνίας, της αυτοέκφρασης και των δεξιοτήτων αναστοχασμού ευάλωτων ενηλίκων με ψυχιατρικά προβλήματα. Διευκόλυνση μιας κοινής, δημιουργικής και χαρούμενης εμπειρίας.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες δημιούργησαν τις δικές τους μαριονέτες και αναλογίστηκαν βαθιά τη διαδικασία και τις αντίστοιχες εμπειρίες τους. Υποστήριξαν ο ένας τον άλλον με ερωτήσεις κι ενθαρρυντικά σχόλια. Τα μέλη βίωσαν μια δημιουργική εμπειρία και βρήκαν ανακούφιση κατά τη διάρκεια της συνεδρίας.

Ομάδα 4 - ELTE

Όνομα της συνεδρίας	Διάρκεια	Υλικά	Στόχοι	Κύρια αποτελέσματα
Εργαστήριο κουκλοθέατρου – Εγώ και η κούκλα	24. 03. 2022. 8:00-11:15	Για την μαριονέτα: χαρτί περιτυλίγματος 80x120 cm (5 φύλλα ανά συμμετέχοντα), ψαλίδι, 1 ρολό σπάγκο κάνναβης. Για την εξατομίκευση της κούκλας: υλικά χειροτεχνίας, μολύβια, κορδόνι, χαρτί (διαφορετικά	Να εισαγάγει την τεχνική του κουκλοθέατρου, να πυροδοτήσει μία διαδικασία ενδοσκόπησης, να συμβάλει στην ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες είχαν την ευκαιρία για ενδοσκόπηση, πραγματοποίησαν ιδεοκαταιγισμό για τη μελλοντική χρήση της δραστηριότητας κι έμαθαν πώς να δημιουργούν μια

		χρώματα)		τέτοια μαριονέτα.
--	--	----------	--	-------------------

Ομάδα 5 - ELTE

Εργαστήρι κουκλοθέατρου – Το πρωινό μίας μαριονέτας	31. 04. 2022. 8:00-11:15	Για την μαριονέτα: χαρτί περιτυλίγματος 80x120 εκατοστά (5 φύλλα ανά συμμετέχοντα), ψαλίδι, 1 ρολό σπάγκο κάνναβης. Για την εξατομίκευση της κούκλας: υλικά χειροτεχνίας, μολύβια, κορδόνι, χαρτί (διαφορετικά χρώματα)	Να εισαγάγει την τεχνική του κουκλοθέατρου, να πυροδοτήσει μία διαδικασία ενδοσκόπησης, να συμβάλλει στην ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων.	Οι συμμετέχοντες/- ουσες είχαν την ευκαιρία για ενδοσκόπηση, πραγματοποίησαν ιδεοκαταιγισμό για τη μελλοντική χρήση της δραστηριότητας κι έμαθαν πώς να δημιουργούν μια τέτοια μαριονέτα.
---	-----------------------------	--	--	---

Ακολουθεί σύντομη περιγραφή των δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν σε κάθε συνάντηση, μαζί με βασικές παρατηρήσεις και τους εξωτερικούς πόρους που χρησιμοποιήθηκαν.

Ομάδα 1 - Figyelj rám!

1. Άφιξη, χαιρετισμοί και εισαγωγή - 10 λεπτά
2. Κανόνες και ανάγκες ομάδας - 15 λεπτά
3. Δημιουργία της μαριονέτας - 60 λεπτά
4. Μεσημεριανό διάλειμμα - 30 λεπτά
5. Σύντομος προβληματισμός και συζήτηση - 15 λεπτά
6. Οι μαριονέτες συστήνονται με μια χειρονομία - 20 λεπτά
7. Τα μέλη της ομάδας αναλογίζονται τις εμπειρίες τους - 30 λεπτά
8. Κλείσιμο - 5 λεπτά

Για να ξεκινήσει η συνάντηση, οι συντονιστές/-ριες από το Nyitott Kör αποφάσισαν να ξεκινήσουν με μια σύντομη εισαγωγή, για να βεβαιωθούν ότι

όλοι/-ες γνώριζαν το θέμα και τη δομή της συνάντησης, προκειμένου να συμβαδίσουν με το πρόγραμμα. Στη συνέχεια, η συζήτηση επικεντρώθηκε στην ομάδα και στις ανάγκες της ομάδας: οι συμμετέχοντες/-ουσες ήταν όλοι/-ες εξοικειωμένοι/-ες μεταξύ τους και με το προσωπικό υποστήριξης, κι επίσης είχαν συναντηθεί με τους συντονιστές/-ριες τουλάχιστον μία φορά (δύο μέλη της ομάδας των συντονιστών/-ριών είχαν από κοινού δραστηριότητες τον περασμένο χρόνο, μία από αυτές πριν από λίγα χρόνια, και ο τέταρτος συντονιστής τους επισκέφτηκε πριν από αυτήν τη συνάντηση, για να τους γνωρίσει). Η ομάδα που συμμετείχε ήταν ενεργή και φιλική, πάντα έτοιμη να παίξει και να μιλήσει, έτσι οι συντονιστές/-ριες αποφάσισαν να ξεκινήσουν με ένα παιχνίδι, όπου ζήτησαν από τους συμμετέχοντες/-ουσες να αγγίζουν τον αριστερό τους ώμο με το δεξί τους χέρι και μετά τον δεξί τους ώμο με το αριστερό τους χέρι. και μετά συνέχισαν να αγγίζουν τους γοφούς, τα γόνατα και τους αστραγάλους, προσπαθώντας να συγκεντρωθούν και να πουν το όνομα των μερών του σώματος ταυτόχρονα. Η ομάδα έκανε συνέχεια τις κινήσεις, προσπαθώντας να τις κάνει πιο γρήγορα ή πιο αργά, ενώ οι συντονιστές/-ριες έδιναν την απαιτούμενη προσοχή στην ομάδα και κάποια στιγμή σταμάτησαν το παιχνίδι, γιατί παρατήρησαν ότι είχαν φτάσει σε ένα όριο. Αφού οι συντονιστές/-ριες του Nyitott Kör ανακάλυψαν τη δυναμική της ομάδας και συμφώνησαν τους κανόνες με την ομάδα, ξεκίνησαν τη διαδικασία της δημιουργίας μαριονετών και του κουκλοθέατρου.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, συντονιστές/-ριες και συμμετέχοντες/-ουσες ακολούθησαν συγκεκριμένα βήματα μαζί, και προσπάθησαν να προχωρήσουν συλλογικά με τη βοήθεια του προσωπικού υποστήριξης. Ο κύριος στόχος του Nyitott Kör ήταν να ελαχιστοποιήσει τις παρεμβάσεις τους και να αφήσει τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να εργαστούν πιο ανεξάρτητα. Αυτό απαιτούσε προσοχή από τους διαμεσολαβητές και το προσωπικό υποστήριξης και ενεργό παρακολούθηση/ακρόαση για να διαπιστωθεί εάν κάποιος/-α χρειαζόταν βοήθεια ή θα μπορούσε να ενθαρρυνθεί να εργαστεί μόνος/-η του/της. Οι συντονιστές/-ριες προσπάθησαν επίσης να ενθαρρύνουν τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να βοηθήσουν ο/η ένας/μία τον/την άλλον/-η, επειδή ορισμένοι/-ες από αυτούς/-ες χρειάζονταν περισσότερο χρόνο για να ολοκληρώσουν την ίδια διαδικασία. Καθώς οι συντονιστές/-ριες προσπάθησαν να προχωρήσουν αργά, περιμένοντας τους πάντες, παρατήρησαν ότι κάποιοι από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες είχαν βαρεθεί. Σε αυτό το σημείο οι συντονιστές/-ριες συνειδητοποίησαν ότι ήταν ζωτικής σημασίας για το προσωπικό υποστήριξης να γνωρίζει τα βήματα της κατασκευής μαριονέτας, ώστε τα μέλη του να μπορούν να βοηθήσουν όσους/-ες ήταν έτοιμοι να προχωρήσουν στο επόμενο βήμα. Επομένως, πριν ξεκινήσετε την εργασία, είναι χρήσιμο να συμβουλευτείτε το προσωπικό υποστήριξης, να μοιραστείτε τα βήματα και τα κύρια στάδια της

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

διαδικασίας, ώστε να μπορούν εύκολα να προσαρμοστούν στον ρυθμό των συμμετεχόντων/-ουσών. Όλοι άρχισαν να εξαντλούνται λίγο, αλλά την κατάλληλη στιγμή γιατί ήταν ώρα για μεσημεριανό διάλειμμα. Τα μέλη του Συλλόγου Figyelj rá! παρήγγειλαν φαγητό για όλους, έτσι όλοι είχαμε ένα υπέροχο γεύμα μαζί. Χρειαζόταν πραγματικά, επίσης να σταματήσουμε και να ξεκουραστούν λίγο, και να φάμε γιατί η συγκέντρωση είχε αρχίσει να μειώνεται ως αποτέλεσμα της πείνας. Μια μικρή παρατήρηση εδώ: η χρήση του ίδιου δωματίου για δημιουργία και φαγητό δεν είναι καλή επιλογή. Αφού τελειώσαμε το μεσημεριανό γεύμα, παρόλο που όλοι άρχισαν να βοηθούν με τα πιάτα και τα υπολείμματα, ο χώρος έγινε λίγο χαώδης για να δουλέψουμε. Από την άλλη, εξοικονομήσαμε χρόνο παραγγέλλοντας και τρώγοντας στο κτήριο του συλλόγου. Θα μπορούσε να προγραμματιστεί πιο προσεκτικά.

Αφού όλοι τελείωσαν με τη δημιουργία των μαριονετών, οι συμμετέχοντες/-ουσες κλήθηκαν να τις ονομάσουν. Στο δεύτερο μισό της συνεδρίας οι συμμετέχοντες/-ουσες άρχισαν να μετακινούν τις μαριονέτες τους και άρχισαν να διαμορφώνουν την προσωπικότητα κάθε κούκλας. Ένωσαν περισσότερο ενεργοί/-ες ως προς τη συμμετοχή τους στη διαδικασία και άρχισαν να αλληλεπιδρούν μέσω των μαριονετών. Αυτή ήταν μόνο μία συνάντηση, έτσι η ομάδα ενθαρρύνθηκε να πραγματοποιήσει μια ακόμη συνεδρία με τη διευκόλυνση του τοπικού προσωπικού υποστήριξης και να συνεχίσει με την εξατομίκευση των μαριονετών, αναφορικά με την εμφάνιση και τις κινήσεις. Οι συντονιστές/-ριες του Nyitott Kőr μοιράστηκαν με το τοπικό προσωπικό υποστήριξης τα έξι βήματα της πρακτικής του εργαστηρίου κουκλοθεάτρου, όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο.

Ομάδα 2 - Fészek Csillag

Ο Nyitott Kör όρισε την ημερομηνία έναρξης στα τέλη Οκτωβρίου, αλλά όταν έφτασε η ώρα για την πρώτη συνάντηση, το ίδρυμα αναγκάστηκε να αναβάλει την εκδήλωση λόγω κρουσμάτων στην ομάδα. Η αναβληθείσα ημερομηνία έπρεπε να αναβληθεί εκ νέου εξαιτίας της ασθένειας των εκπαιδευτών/-ριών. Έτσι η όλη διαδικασία καθυστέρησε δύο εβδομάδες έως ότου να μπορέσει να ξεκινήσει.

1. Εισαγωγή

α. Μάθετε ονόματα

β. Παιχνίδια προθέρμανσης - για να εξασκηθείτε στις κινήσεις των χεριών και στις σύνθετες κινήσεις, όπως το δέσιμο κόμπου

γ. Ξεκινήστε τη δημιουργία μαριονέτας

Στην πρώτη συνεδρία υπήρξε καθυστέρηση με το μεσημεριανό γεύμα - το οποίο έτυχε να λαμβάνει χώρα στην ίδια αίθουσα με το εργαστήριο. Οι συντονιστές/-ριες δεν είχαν χρόνο να προετοιμαστούν στην αίθουσα και ξεκίνησαν με 15 λεπτά καθυστέρηση. Όπως ανακάλυψαν εκ των υστέρων ήταν δύσκολο να επανορθώσουν για την καθυστέρηση αυτή. Για τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες ήταν εξαιρετικά σημαντικό να γνωρίζουν πότε ακριβώς μπορούσαν να επιστρέψουν σπίτι. Σε ορισμένες περιπτώσεις αυτό σήμαινε τι ώρα έπρεπε να έρθουν οι γονείς ή τα αδέρφια τους να τους/τις συνοδεύσουν πίσω.

Αυτή ήταν η πρώτη φορά που η ομάδα του Nyitott Kör συνάντησε το τοπικό μέλος του προσωπικού, την υπεύθυνο υπάλληλο του συνεργαζόμενου ιδρύματος.

Οι συντονιστές/-ριες του Nyitott Kör δεν μπόρεσαν να προετοιμαστούν για τη συνάντηση μαζί της, επομένως δεν ήταν μια εύκολη αρχή. Από την άλλη πλευρά, οι συντονιστές/-ριες συνδέθηκαν γρήγορα με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες και η φιλικότητα και διαφάνεια τους έκαναν τη διαδικασία να κυλήσει ομαλά. Οι εκπαιδευτές/-ριες του Nyitott Kör δεν ήταν σίγουροι/-ες για τις χειρωνακτικές δεξιότητες των συμμετεχόντων/-ουσών, έτσι αρχικά παρείχαν μεγάλη υποστήριξη και στη συνέχεια έμαθαν ότι μπορούσαν να σχεδιάσουν τη συνάντηση με τρόπο ώστε τα μέλη της ομάδας να είναι πιο ανεξάρτητα.

Μετά από όλες τις συναντήσεις, οι συντονιστές/-ριες του Nyitott Kör είχαν μια συζήτηση 30 λεπτών με τον τοπικό επαγγελματία. Συμβούλεψε την ομάδα του Nyitott Kör να εμπιστευτεί περισσότερο τις ικανότητες των συμμετεχόντων/-ουσών και να τους/τις αφήσει να παλέψουν λίγο με τα διαφορετικά δεσίματα και τους κόμπους. Θα τα καταφέρουν. Όπως αποδείχθηκε, τους άρεσε να «αναθέτουν σε εξωτερικούς συνεργάτες» όσες περισσότερες εργασίες μπορούσαν, ακόμα κι αν ήταν σε θέση να κάνουν την εργασία μόνοι/-ες τους. Οι περισσότεροι από τους ανθρώπους γύρω τους είναι ανυπόμονοι και μπορεί να κάνουν τις εργασίες για αυτούς/-ες για λόγους ταχύτητας. Με αυτόν τον τρόπο είχαν συνηθίσει στο γεγονός ότι δεν χρειαζόταν πραγματικά να κάνουν περίπλοκες εργασίες.

2. Τελική πινελιά

α. Τελετουργικό προθέρμανσης

β. Τελειώστε την μαριονέτα

γ. Ονομάστε την μαριονέτα

δ. Δημιουργήστε μια σύντομη ιστορία για την μαριονέτα

ε. Τελετουργικό αποχαιρετισμού

Για τη δεύτερη συνεδρία, οι συντονιστές/-ριες του Nyitott Kör αποφάσισαν να εισαγάγουν τελετουργίες. Ένας από τους συντονιστές, ο οποίος είχε έρθει σε επαφή με το Mászínház (έναν οργανισμό που δημιουργεί συμπεριληπτικά θεατρικά έργα) ανέφερε ότι έχουν πάντα αυτές τις τελετουργίες. Έτσι αποφάσισαν να δημιουργήσουν ένα τελετουργικό από μερικά παιχνίδια προθέρμανσης που βοηθούν στην ανάπτυξη σωματικών δεξιοτήτων και στη συγκέντρωση. Για το τελετουργικό του αποχαιρετισμού δανείστηκαν μια άσκηση από το Mászínház. Η άμεση έναρξη και ο τερματισμός και τα τελετουργικά δημιούργησαν μια καλά πλαισιωμένη συνεδρία στην οποία όλοι/-ες μπορούσαν να αισθάνονται ασφαλείς και παρόντες/-ουσες.

3. Το σπίτι

α. Τελετουργικό προθέρμανσης

β. Δημιουργήστε το σπίτι της μαριονέτας σας (σε τέσσερις ομάδες με τέσσερις βοηθούς)

- i. Τι είναι μέσα;
- ii. Τι είναι το σπίτι για την μαριονέτα σας και τον χαρακτήρα της;
- γ. Δείξτε το σπίτι της μαριονέτας σας
- δ. Εισάγετε την έννοια της πόλης και των γειτονιών της
- ε. Αντανάκλαση
- στ. Τελετουργικό αποχαιρετισμού

Το Nyitott Kőr εισήγαγε σύνθετες και αφηρημένες ιδέες στη διαδικασία. Η Ágnes δημιούργησε 4 ομάδες από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες. Κάθε ομάδα περιείχε 3 άτομα των οποίων οι ικανότητες ήταν κάπως παρόμοιες. Με αυτόν τον τρόπο κάθε ομάδα θα μπορούσε να λειτουργήσει με τον δικό της ρυθμό. Επίσης ένας εκπαιδευτής δούλεψε με 3 άτομα που βοήθησαν τη διαδικασία. Ήταν πολύ διαφορετικό πόσο ενδεδειγμένα μπορούσαν οι ομάδες να διερευνήσουν την έννοια του σπιτιού. Μερικές φορές η απάντηση σε μια ερώτηση όπως "Τι είναι το σπίτι για σένα;" ήταν ένα απλό ανασήκωμα των ώμων, αλλά μερικές φορές ήταν κάτι βαθύτερο.

Ήταν δύσκολο να βρεθεί το σημείο καμπής στην ανάλυση. Οι συντονιστές/-ριες δεν μπορούσαν ποτέ να μάθουν αν η έλλειψη απαντήσεων προκλήθηκε από αδυναμία κατανόησης του προβλήματος ή μάλλον από κάποιο είδος «τεμπελιάς» - σε ορισμένες στιγμές οι συμμετέχοντες/-ουσες δεν ένιωθαν την ανάγκη να καταβάλλουν ιδιαίτερη προσπάθεια για να σκεφτούν. Όταν συνέβαινε το τελευταίο, οι συντονιστές/-ριες μπορούσαν να επιμείνουν για μια ουσιαστική συζήτηση. Αλλά αν το πρώτο ήταν αληθινό και οι συντονιστές/-ριες επέμεναν, υπήρχε κίνδυνος να προκληθεί αγωνία και σύγχυση.

4. Το εμπόδιο

α. Τελετουργικό προθέρμανσης

β. Εισαγάγετε την ιδέα ενός ανοιξιάτικου φεστιβάλ προς το οποίο κατευθύνονται όλες οι μαριονέτες το πρωί. Όλοι αντιμετωπίζουν ένα εμπόδιο στην πορεία αλλά καταφέρνουν να το υπερβούν.

γ. Εργαστείτε σε μικρές ομάδες, δημιουργήστε τις σκηνές και παίξτε ο ένας για τον άλλο.

δ. Αναστοχασμός - Τι τους δίνει δύναμη να ξεπεράσουν αυτά τα εμπόδια;

ε. Τελετουργικό αποχαιρετισμού

Αυτή η συνάντηση αποτέλεσε μάλλον την κορύφωση της διαδικασίας. Η μαριονέτα συνάντησε ένα εμπόδιο και μετά το ξεπέρασε. Το έργο ήταν αυτοδιερευνητικό και τα εμπόδια ήταν απτά πράγματα, όπως μια λακκούβα ή μια αδέσποτη γάτα. Η ιστορία είχε ως εξής: «Όλοι προετοιμάζονται για το ανοιξιάτικο

φεστιβάλ, αλλά όταν προσπαθούν να φτάσουν στη σκηνή του φεστιβάλ αντιμετωπίζουν διαφορετικά εμπόδια. Κάπως αργότερα, όλοι/-ες συναντιούνται στο φεστιβάλ.

Τέσσερις ομάδες δημιούργησαν μια σύντομη ακολουθία για κάθε μαριονέτα, που κινήθηκε από τρεις συμμετέχοντες. Στη συνέχεια, κάθε ομάδα παρουσίασε τις σκηνές της για τις άλλες ομάδες. Σε αυτό το σημείο οι συντονιστές/-ριες άνοιξαν κάποιες σκηνές με χρήση δραματικών τεχνικών. Οι συντονιστές/-ριες ζήτησαν από τις ομάδες να σταματήσουν τη σκηνή στο σημείο που η μαριονέτα είχε εστιάσει περισσότερο στο εμπόδιο. Στη συνέχεια συγκέντρωσαν μερικές σκέψεις: «Ποια είναι τα πράγματα που θα μπορούσε να σκέφτεται αυτή η μαριονέτα σε αυτό το σημείο; Τι βοηθάει την μαριονέτα να επιμείνει; Τι τους δίνει δύναμη;» Οι συντονιστές/-ριες θεώρησαν ότι αυτές οι ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι σημαντικές για ένα μέλος μιας ευάλωτης ομάδας και οι απαντήσεις που συνήθως διερευνώνται θα μπορούσαν να είναι ενδυναμωτικές. Παραδόξως, οι απαντήσεις ήταν σπάνιες ή απλώς ένα αστείο για τη σκηνή. Επίσης, μερικές φορές, ήταν απαντήσεις που οι συμμετέχοντες/-ουσες νόμιζαν ότι ήθελαν να ακούσουν οι συντονιστές/-ουσες, οι οποίες φαίνονται αυθεντικές. Οι συντονιστές/-ριες αναγνώρισαν ότι τα πάνελ απαντήσεων έπαιξαν σημαντικό ρόλο σε αυτήν την ομάδα και ότι ήταν πέρα από τις δυνατότητές τους να το μετατρέψουν στον περιορισμένο διαθέσιμο χρόνο, ωστόσο μπορούσαν να το αμφισβητήσουν. Σε αυτή τη συνάντηση, ένας από τους συντονιστές/-ριες έπρεπε να αντικατασταθεί εξαιτίας μίας εσωτερικής υποχρέωσης στο πλαίσιο ενός άλλου έργου. Ένας άλλος συντονιστής προσκλήθηκε, ο οποίος είχε εργαστεί με τους συμμετέχοντες στο παρελθόν. Από τη μία πλευρά, η δυναμική της ομάδας επηρεάστηκε από αυτό. Άλλαξε τη σταθερότητα, κάτι που ήταν σημαντικό για την ομάδα. Από την άλλη πλευρά, ήταν εξαιρετικά χρήσιμο να υπάρχει ένα άλλο άτομο στην ομάδα των συντονιστών/-ριών που ήταν οικείο στους συμμετέχοντες. Ο συνάδελφος που είχε αναλάβει την υποστήριξη ενημέρωσε την ομάδα του Nyitott Kör ότι αν ήθελαν να μιλήσουν για τις προαναφερθείσες περίπλοκες ερωτήσεις, θα μπορούσαν να προχωρήσουν προς αυτό, εκκινώντας από μικρότερα μέρη. Ίσως η κουλτούρα του αυτοστοχασμού δεν ήταν καλά ανεπτυγμένη στην ομάδα, ίσως η αλλαγή στη δυναμική της ομάδας να προκάλεσε ένα αίσθημα αβεβαιότητας. Αυτή ήταν μια ενδιαφέρουσα και εμπνευσμένη πρόκληση κατά τη διάρκεια της πιλοτικής εφαρμογής, η οποία οδήγησε σε συνεχιζόμενη επαγγελματική συζήτηση.

5. Πρόβα

α. Τελετουργικό προθέρμανσης

β. Σε μικρές ομάδες δημιουργήστε μια ιστορία από τις ξεχωριστές σκηνές

γ. Δημιουργήστε έναν πίνακα οράματος με την ιστορία

δ. Επαναλαμβάνω

ε. Τελετουργικό αποχαιρετισμού

Αυτή η συνάντηση κατασκευάστηκε μάλλον θεατρικά. Κάθε ομάδα δημιούργησε μια ιστορία από τα 3 διαφορετικά εμπόδια. Οι ιστορίες επαναλήφθηκαν σε μικρές ομάδες 4-5 φορές και στη συνέχεια παρουσιάστηκαν μεταξύ τους. Μετά την παρακολούθηση των σκηνών και τον σχολιασμό με υποστηρικτικές σκέψεις και ιδέες, δημιουργήθηκε μια κοινή σκηνή στην οποία κάθε συμμετέχων/-ουσα κίνησαν τις μαριονέτες τους σε ένα χορό στην κεντρική πλατεία της πόλης, η οποία ήταν κατασκευασμένη από τραπέζια στην αίθουσα.

6. Απόδοση

α. Τελετουργικό προθέρμανσης

β. Πρόβα και τελευταίες πινελιές στις σκηνές

γ. Εκτελέστε μπροστά σε άλλα μέλη και εργαζόμενους του παιδικού σταθμού

δ. Εορτασμός

ε. Αντίο σας

Η τελευταία εκδήλωση εκτυλίχθηκε σε γιορτή για κάθε πτυχή του έργου. Οι ομάδες έκαναν ξανά για λίγο πρόβα των σκηνών και στη συνέχεια φιλοξένησαν τους προσκεκλημένους από την εγκατάσταση: ανάπηρους συναδέλφους των συμμετεχόντων/-ουσών και βοηθητικό προσωπικό. Στόχος της εκδήλωσης ήταν να ενισχύσει την επιτυχία-εμπειρία μετά από μια σχετικά μακρά διαδικασία, στην οποία όλοι επενδύσαμε πολλά από τον εαυτό μας. Ήταν μια συνάντηση μεταξύ αυτών που συμμετείχαν στα εργαστήρια και εκείνων που δεν συμμετείχαν. Ήταν επίσης μια πιθανή νέα ανακάλυψη για το προσωπικό υποστήριξης της εγκατάστασης που θα μπορούσε να δει μια νέα πτυχή ενός ατόμου που φροντίζει ή να ανακαλύψει μια νέα δεξιότητα που είχε αναπτύξει αυτό το άτομο. Έδωσε ένα τέλειο κλείσιμο για τις συναντήσεις: όπως στις πρεμιέρες του θεάτρου, όλοι έκαναν πρόποση με σαμπάνια και σνακ και απλώς μιλούσαν ανεπίσημα μεταξύ τους. Υπήρχε μουσική που επέλεξε ένας συμμετέχων και οι καλεσμένοι χόρεψαν. Η όλη εκδήλωση δημιούργησε μια αίσθηση κοινότητας.

Ομάδα 3 - Επαγρυπνήσεις

Ροή του εργαστηρίου:

1. Άφιξη, χαιρετισμοί - 10 λεπτά
2. Εισαγωγή: ποιο είμαστε και ποια είναι η σχέση μας με τη Δημιουργία/Τέχνη - 10 λεπτά
3. Κανόνες και ανάγκες ομάδας - 15 λεπτά
4. Δημιουργία της μαριονέτας - 60 λεπτά
5. Σύντομος προβληματισμός και συζήτηση - 15 λεπτά
6. Οι μαριονέτες συστήνονται με μια χειρονομία - 20 λεπτά
7. Τα μέλη της ομάδας αναλογίζονται τις εμπειρίες τους - 30 λεπτά
8. Κλείσιμο - 10 λεπτά

Κατά την άφιξη στο κεντρικό χώρο του οργανισμού – ο οποίος βρισκόταν σε μια υποβαθμισμένη αλλά αποκατασταθείσα περιοχή της Βουδαπέστης – κάποιοι συμμετέχοντες μας καλωσόρισαν στην πόρτα και μας έδειξαν το δρόμο προς την αίθουσα. Η ομάδα του Nyitott Kőr παρουσιάστηκε αμέσως και άρχισε να καλλιεργεί μια φιλική, άτυπη σχέση με τα μέλη του Ομίλου Barcsay. Το δωμάτιο ήταν μικρότερο από ό,τι περίμεναν, και το μεγαλύτερο μέρος του χώρου ήταν γεμάτο με τραπέζια. Κάποιες καρέκλες και άλλα τραπέζια ήταν τοποθετημένα δίπλα στους τοίχους. Οι τοίχοι ήταν διακοσμημένοι με σχέδια, πίνακες ζωγραφικής και δημιουργίες της ομάδας Barcsay και υλικά που χρησιμοποιήθηκαν από αυτούς. Η συνολική ατμόσφαιρα του χώρου ήταν δημιουργική, αν και αρκετά έντονη, και οι συντονιστές/-ριες συνειδητοποίησαν ότι δεν μπορούσαν να κυκλοφορούν ελεύθερα στην αίθουσα. Χρειαζόταν να

προσαρμοστούν γρήγορα στον χώρο μιας και είχαν συνηθίσει να εργάζονται σε σχετικά μεγάλα και άδεια δωμάτια. Η πόρτα έμεινε ανοιχτή, κάτι που ήταν επίσης ασυνήθιστο για την πρακτική τους. Για περίπου 10 λεπτά κόσμος πηγαينوερχόταν, μερικά μέλη του προγράμματος περνούσαν κι έλεγαν «γεια».

Τελικά η συνάντηση ξεκίνησε με 7 συμμετέχοντες. Μερικά από τα μέλη κοιτάζαν προς τα κάτω, στο τραπέζι ή είχαν κλειστές θέσεις σώματος. Οι συντονιστές/-ριες έπρεπε να αναγνωρίσουν ότι μπορεί να είχαν φτάσει σε μια δύσκολη φάση. Πρώτα οι συντονιστές/-ριες παρουσιάστηκαν λέγοντας το όνομά τους, λίγα λόγια για τη συνάντηση και λίγα λόγια για τη σχέση τους με τη Δημιουργία/Τέχνη. Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να ακολουθήσουν αυτό το μοτίβο: Το όνομα και η σχέση τους με τη Δημιουργία/Τέχνη. Μερικοί συμμετέχοντες μίλησαν για τη ζωγραφική, τη γραφή, τη φωτογραφία, τη μαγειρική και το χορό. Κάποιος εξέφρασε ότι τον ενδιέφερε πολύ να ασχοληθεί με το θέατρο και άλλοι το επανέλαβαν. Ήταν εντυπωσιακό ότι όταν μιλούσαν για τη δημιουργία, διάφοροι συμμετέχοντες άρχισαν τις προτάσεις τους με «Παλιά...» και «Πριν...» αναφέροντας ότι από τότε που ξεκίνησαν οι αγώνες τους, σταμάτησαν να ασχολούνται με δημιουργικές δραστηριότητες. Οι συντονιστές συνόψισαν τις πληροφορίες: «Δημιουργία/Τέχνη σημαίνει διαφορετικές δραστηριότητες για διαφορετικούς ανθρώπους και μπορεί επίσης να είναι ένα μικρό πράγμα που κάνει κάποιος για την απόλαυση ή την ευημερία του, χωρίς την πίεση να παράγει ένα αποτέλεσμα ή να αξιολογεί την ποιότητά του. Μερικοί/-ές από το γκρουπ δεν είχαν βιώσει το συναίσθημα του να είναι δημιουργικοί έστω για λίγο, ενώ άλλοι/-ες εξακολουθούσαν να κάνουν τέχνη για να βρουν ανακούφιση, να εκφράσουν ένα συναίσθημα ή να παράγουν κάτι ωραίο για να το δουν άλλοι ή να το δώσουν σε κάποιον άλλο».

Εφόσον οι συντονιστές δεν ήταν εξοικειωμένοι με τους κανόνες των δραστηριοτήτων της ομάδας Barcsay και ορισμένοι/-ες συμμετέχοντες/-ουσες ήταν νέοι στα προγράμματα του Ιδρύματος και δεν γνώριζαν τους άλλους, αποφασίσαμε να συζητήσουμε εν συντομία και να καταγράψουμε τους κανόνες της ομάδας. Οι συντονιστές του Nyitott Kör μοιράστηκαν τους στόχους της συνάντησης με περισσότερες λεπτομέρειες και συμφώνησαν σχετικά με τη χρήση της άτυπης γλώσσας (η ουγγρική γλώσσα διαφοροποιεί οι επίσημες και οι ανεπίσημες καταγραφές, που αντιπροσωπεύονται κυρίως σε λεκτική σύζευξη). Οι συντονιστές ρώτησαν την ομάδα σχετικά με τη χρήση τηλεφώνων, τη διευθέτηση των διαλειμμάτων και οποιεσδήποτε άλλες ανάγκες. Τα μέλη συμφώνησαν να κρατήσουν τα τηλέφωνα τους σε αθόρυβη λειτουργία, τα άφησαν μακριά και επέτρεψαν σε έναν συμμετέχοντα να χρησιμοποιήσει ειδοποιήσεις για λήψη ορισμένων φαρμάκων. Οι συμμετέχοντες/-ουσες ήταν κυρίως καπνιστές και εξέφρασαν την ανάγκη τους για διάλειμμα κάθε 60 λεπτά,

επομένως συμφωνήσαμε να κάνουμε δύο 10λεπτα διαλείμματα κατά τη διάρκεια της συνεδρίας. Μια συμμετέχουσα – που ήταν διστακτική από την αρχή – εξέφρασε την ανάγκη της να μην μιλήσει για τον εαυτό της, γιατί στην τελευταία συνάντηση (ομάδα Φιλοσοφίας το πρωί) συζητήθηκαν δύσκολα θέματα, κυρίως για την ασθένεια. Ξεκίνησε μια σύντομη συζήτηση, γιατί οι συντονιστές/-ριες ήταν σίγουροι ότι δεν μπορούσαν και δεν έκριναν χρήσιμο να περιορίσουν για τη συζήτηση αναφορικά με δυσκολίες και δυσάρεστες εμπειρίες. Οι συντονιστές διασαφήνισαν το γεγονός ότι οι συμμετέχοντες θα μιλούσαν για τον εαυτό τους σε σχέση με τις δημιουργίες τους και ότι κάθε άτομο ήταν ελεύθερο να αποφασίσει τι και πόσα θα μοιραστεί, με αλληλοσεβασμό και ακούγοντας ο ένας τον άλλον. Αυτό ικανοποίησε όλα τα μέλη της ομάδας.

Οι συντονιστές του Nyitott Kör ξεκίνησαν τη διαδικασία δημιουργίας μαριονετών, ακολουθώντας τα βήματα που μοιράστηκε το Teatr Grodzki στο κεφάλαιο 2.1. Ένας από τους συντονιστές έδειχνε κάθε βήμα, ενώ ο άλλος συντονιστής διένειμε το υλικό και παρείχε ατομική βοήθεια. Οι συντονιστές/-ριες ενθάρρυναν επίσης τους συμμετέχοντες να βοηθήσουν ο ένας τον άλλον όταν χρειάζονταν περισσότερα χέρια.

Το πρώτο διάλειμμα έγινε κατά τη διάρκεια της κατασκευής μαριονέτας, αφού είχαν σχηματιστεί το κεφάλι και τα μπράτσα των μαριονετών. Μια συμμετέχουσα, η οποία είχε εκφράσει ότι είχε μια δύσκολη μέρα και είχε συγκινηθεί συναισθηματικά από τη συνάντηση της Φιλοσοφίας, δεν επέστρεψε στην αίθουσα μετά το διάλειμμα, αν κι επέστρεψε μια ώρα αργότερα για να αποχαιρετήσει και να επικοινωνήσει ξανά το ότι δεν ένιωθε καλά, ανεξάρτητα από την τρέχουσα συνάντηση. Μετά το διάλειμμα, η ομάδα αγκάλιασε την απουσία της και συζήτησε ήρεμα ότι το τσαλάκωμα του χαρτιού και ο θόρυβος που αυτό προκαλούσε μπορεί να είχαν επηρεάσει αρνητικά τη διάθεσή της. Η ομάδα αποδέχτηκε ότι χρειαζόταν ένα διαφορετικό είδος υποστήριξης προς το παρόν και ήταν σίγουρη ότι θα μπορούσε να το βρει στο κέντρο. Η ομάδα προχωρούσε βήμα προς βήμα, αν και υπήρχαν σημαντικές διαφορές ως προς τον ρυθμό των συμμετεχόντων/-ουσών. Οι συντονιστές/-ριες έπρεπε να δώσουν προσοχή για να εναρμονίσουν τις ανάγκες της ομάδας και να υποστηρίξουν τους συμμετέχοντες ως προς το να βρουν «αρκετή πρόκληση» κατά τη δημιουργική διαδικασία, προχωρώντας υπομονετικά με τον εαυτό τους και τους άλλους. Οι συντονιστές ενθάρρυναν τους συμμετέχοντες με θετικά σχόλια ανά στιγμές. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής της μαριονέτας, όταν τα βήματα ήταν ήδη ξεκάθαρα, άρχισαν με φυσικό τρόπο μικρές συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων, που σχετίζονταν κυρίως με τη διαδικασία, με τη διάθεσή τους ή άλλη κοινή

εμπειρία/θέμα, στο οποίο οι διαμεσολαβητές μπορούσαν να συμμετάσχουν διακριτικά.

[5 NYKE Group3 Awakenings puppet.png](#)

Όταν οι ομάδες κόντευαν να τελειώσουν τις μαριονέτες, ένας συμμετέχων είπε: «Χα, βλέπω ότι το σημαντικό αποτέλεσμα είναι ότι δημιουργούμε την μαριονέτα, όχι η εμφάνισή της!» Κατά τη διάρκεια της δημιουργίας, οι συμμετέχοντες/-ουσες σχολίασαν ήδη εν συντομία πώς εκτυλίσσονταν οι μαριονέτες τους. «Μοιάζει με εξωγήινο, μου αρέσει η επιστημονική φαντασία», «Θέλω η δική μου να είναι έγκυος», «Η δική μου θέλει να φορέσει μια μίνι φούστα, αλλά είναι επίσης νευρική γι' αυτό». «Το μυαλό της μαριονέτας μου έπεσε έξω, γιατί το έκανα πολύ βαρύ». Όταν όλοι τελείωσαν και κατά κάποιο τρόπο ήταν ικανοποιημένοι με τις δημιουργίες τους, οι συμμετέχοντες/-ουσες έδειχναν εναλλάξ μια χειρονομία της μαριονέτας τους, εκφράζοντας κάποια

πτυχή του χαρακτήρα τους, παρουσιάζοντας τον εαυτό τους. Οι περισσότερες χειρονομίες ήταν ακόμα ντροπαλές και περιορίζονταν σε νεύματα και χαιρετισμούς. Αυτό οδήγησε τους συντονιστές/-ριες να επικεντρωθούν σιγά-σιγά στο πώς οι συμμετέχοντες θα μπορούσαν να εκφραστούν μέσω των μαριονετών. Η ομάδα του Nyitott Kőr έθεσε μερικές αναστοχαστικές

ερωτήσεις για να διευκολύνει μια σύντομη συζήτηση: Πώς ήταν η διαδικασία δημιουργίας, ποιες ήταν οι δυσκολίες, τι αντιλήφθηκαν ως ιδιαίτερα ανακουφιστικό ή χαρούμενο; Αφού μοιράστηκαν την εμπειρία τους κατ' αυτόν τον τρόπο, έκαναν το επόμενο διάλειμμα.

Στο τελευταίο μέρος της συνάντησης η ομάδα επέστρεψε στην κίνηση των μαριονετών. Οι συντονιστές/-ριες ζήτησαν από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να εξερευνήσουν ατομικά για λίγα λεπτά τι μπορούσε να κάνει η μαριονέτα τους, πώς κινούνταν, για τι ήταν ικανό το σώμα τους. Στη συνέχεια έδωσαν την οδηγία: «Βρείτε μια χειρονομία της μαριονέτας σας την οποία θα παρουσιάσετε στην ομάδα και η οποία αντιπροσωπεύει μια δυσκολία με την οποία παλεύει η μαριονέτα σας». Περιδιάβηκαν, παρακολούθησαν τις χειρονομίες και συλλογίστηκαν την κάθε μία όσο βαθιά επιθυμούσαν οι συμμετέχοντες/-ουσες. Το χρονικό περιθώριο ήταν επιτρεπτό, οπότε δεν υπήρχε πίεση για βιασύνη. Οι

χειρονομίες και τα σχόλια περιελάμβαναν: εμμονή στη λεπτομέρεια, αίσθημα απώλειας, αίσθηση ντροπής, αίσθημα μοναξιάς, αίσθημα αναποτελεσματικότητας, αίσθημα παγίδευσης. Οι συμμετέχοντες/-ουσες μπορούσαν να υποστηρίξουν ο ένας τον άλλον όταν εκφράζονταν προσωπικά συναισθήματα, ενώ χαρτογραφήθηκαν και ορισμένες από τις στρατηγικές που θα μπορούσαν ενδεχομένως να βοηθήσουν στη διαχείριση αυτών των συναισθημάτων όταν αυτά κυριαρχήσουν. Οι συντονιστές/-ριες προσπάθησαν επίσης να διοχετεύσουν ανακουφιστικές σκέψεις/συναισθήματα και στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων στις χειρονομίες των μαριονετών. Υπήρξαν δυνατές δραματικές στιγμές, γεγονός που αποδεικνύει ότι η ομάδα θα μπορούσε να φτάσει σε μια κατάσταση, στην οποία να γνωρίσει δημιουργική ροή.

Για το κλείσιμο, κάθε συμμετέχων/-ουσα εξέφρασε με μια φράση που συνόψιζε τη συνολική εμπειρία για αυτόν/-ην, καθώς και κατά πόσο ήθελε να συνεχίσει τη διαδικασία. Προέκυψε ότι όλοι ήθελαν να συνεχίσουν και λυπήθηκαν που περισσότεροι συμμετέχοντες/-ουσες δεν είχαν έρθει μαζί μας την ημέρα του εργαστηρίου. Αφού συζήτησαν περαιτέρω επιλογές, οι συντονιστές/-ριες διαπίστωσαν ότι δεν υπήρχε κοινό χρονοδιάγραμμα για τα μέλη της ομάδας, καθώς μερικά από αυτά επρόκειτο να ξεκινήσουν να εργάζονται σε νέο περιβάλλον. Συμφώνησαν να διατηρήσουν επαφή και ότι το μέλος της ομάδας που είναι υπεύθυνο για τις δραστηριότητες της ομάδας Barcsay θα επικοινωνούσε με το Nyitott Kör για τη πιθανή συνέχιση, αφού θα είχε διαγνώσει τις εσωτερικές ανάγκες. Δυστυχώς, δεν διοργανώθηκαν περαιτέρω συναντήσεις. Το Nyitott Kör σεβάστηκε την εσωτερική πολιτική του Ιδρύματος Awakening και κατέστησε τα μέλη υπεύθυνα για την αυτό-οργάνωση της ομάδας.

Ομάδες 4 & 5 – ELTE

1. Γνωρίστε ο ένας τον άλλον

Σύντομη εισαγωγή από τους συντονιστές και εισαγωγή στη συνεδρία. Οι συντονιστές/-ριες του Nyitott Kör θεώρησαν χρήσιμο να ζητήσουν από τους συμμετέχοντες να πουν τα ονόματά τους και επίσης το αγαπημένο τους παιχνίδι για να παίξουν, είτε ήταν διαδικτυακό, είτε επιτραπέζιο, είτε παιχνίδι με κάρτες ή οποιοδήποτε άλλο είδος παιχνιδιού. Αυτό έκανε το εσωτερικό παιδί τους πιο προσικό και βοήθησε να σκεφτούν το γεγονός ότι το παιχνίδι δεν ήταν μόνο για τα παιδιά - οι άνθρωποι παίζουν παιχνίδια σε όλη τους τη ζωή.

Για την επόμενη δραστηριότητα οι συντονιστές/-ριες παρείχαν δύο μαγνητικούς πίνακες με έναν χάρτη ενός τυπικού ουγγρικού σχολείου, όπου κατονομάστηκαν οι χώροι και τα δωμάτια. Οι συμμετέχοντες/-ουσες ρωτήθηκαν

«Πού αισθάνονται ασφαλείς οι ενήλικες και οι μαθητές και πού αισθάνονται ανασφαλείς;» για να συζητήσουν σε μικρές ομάδες και να βάλουν μικρούς μαγνήτες διαφορετικών χρωμάτων στα αντίστοιχα σημεία. Αυτό άνοιξε τη συζήτηση για τις διαφορές μεταξύ των εμπειριών των δασκάλων και των μαθητών στο σχολείο. Επιπλέον, η ομάδα συζήτησε τις ομοιότητες μεταξύ των διαφορετικών οπτικών, όπως η τάξη ως μη ασφαλής χώρος για μαθητές και δασκάλους και ότι στόχος της εκπαίδευσης θα ήταν η κατασκευή ασφαλών τάξεων για όλους. Αυτή η εργασία βοήθησε να εστιάσουμε στη φύση της μάθησης και στη σχέση της με το αίσθημα της ασφάλειας/του φόβου.

2. Γενική εισαγωγή στη θεατρική παιδαγωγική

Οι συντονιστές του Nyitott Kőr ρώτησαν τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες εάν είχαν κάποιο είδος εμπειρίας με το δράμα. Όσον αφορά στις απαντήσεις τους, διευκρινίσαμε τις κύριες έννοιες, όπως το καθάριασμα, τη δραματική εκδήλωση, την εμπύθιση σε ρόλους κ.λπ. Οι συντονιστές/-ριες παρουσίασαν βασικές πηγές πληροφοριών που είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο. Στη συνέχεια εισήγαγαν την έννοια του κρυφού προγράμματος σπουδών: μια παιδαγωγική κατάσταση έχει πάντα τουλάχιστον δύο επίπεδα, το πρώτο είναι προφανές και ορατό και εύκολα ανιχνεύσιμο. Στο κουκλοθέατρο αυτή ήταν η τεχνική της δημιουργίας των μαριονετών και της εμπύχωσής τους. Ωστόσο, υπάρχουν κρυφά επίπεδα στα οποία ανταποκρίνεται ένα τεράστιο μέρος της μάθησης, όπως το πώς η μαριονέτα, που φτιάχνει ο/η συμμετέχων/-ουσα, αντανάκλα τον εαυτό του/της. Οι καταστάσεις που κατασκεύαζαν οι συμμετέχοντες για τις μαριονέτες τους αποκάλυψαν λεπτομέρειες για τον εαυτό τους, τα δικά τους προβλήματα, αξίες και κοσμοθεωρίες. Το δράμα συνδέεται συγκεκριμένα και άμεσα με τα κρυφά επίπεδα μάθησης, επομένως η υπόθεση των συντονιστών/ριών ήταν ότι το εργαλείο του κουκλοθέατρου θα μπορούσε να λειτουργήσει αποτελεσματικά ως προς αυτήν την ιδέα.

3. Κατασκευάζοντας την μαριονέτα

Οι συντονιστές/-ριες του Nyitott Kőr παρουσίασαν τα βήματα που εμφανίζονται σε [αυτό το βίντεο](#) και ακολούθησαν την περιγραφή του Teatr Grodzki στο κεφάλαιο 2.1.

4. Σύντομη σκηνή με την μαριονέτα σε ομάδες των τριών.

Οι συντονιστές/-ριες πρόσφεραν στους συμμετέχοντες/-ουσες ένα απλό πλαίσιο: «η μαριονέτα ξυπνά το πρωί και κάνει μια σειρά από πρωινές εργασίες». Οι σκηνές που δημιουργήθηκαν ήταν πολύ διαφορετικές – ενδεικτικές μιας σύντομης αποτύπωσης του μυαλού και της στάσης των δημιουργών αναφορικά με το ξεκίνημα μιας ημέρας, η οποία έβριθε πληροφοριών σχετικών με τη γενική ικανοποίηση από τη ζωή, τα κίνητρα και την τρέχουσα συναισθηματική κατάσταση των συμμετεχόντων/-ουσών.

5. Εκτελέστε και σκεφτείτε

Αφού όλοι/-ες οι συμμετέχοντες/-ουσες έπαιξαν τις σκηνές τους, όλοι κάθισαν σε έναν μεγάλο κύκλο. Οι συντονιστές/-ριες ρώτησαν τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Ποιες ήταν οι δυσκολίες ή οι προκλήσεις; Ποιες ήταν οι προσωπικές επιτυχίες; Μαζί αναστοχάστηκαν τις εσωτερικές διαδικασίες που είχαν βιώσει οι δημιουργοί-συμμετέχοντες.

6. Συζήτηση για το πώς το Κουκλοθέατρο μπορεί να χρησιμοποιηθεί περαιτέρω για την ανάπτυξη της αυτογνωσίας, των κοινωνικών δεξιοτήτων, της συνεργασίας και της επίλυσης προβλημάτων.

Αφού αναλογίστηκαν την εμπειρία, οι συντονιστές ρώτησαν τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες πώς θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τέτοιες μαριονέτες, και την εξεταζόμενη πρακτική, στη δική τους ομαδική εργασία. Μοιραστήκαμε επίσης μερικές από τις πληροφορίες που είχαμε αποκτήσει από τον Teatr Grodzki.

7. Για το κλείσιμο, ζητήσαμε από τους συμμετέχοντες να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης του έργου Step Up σχετικά με τον αντίκτυπο του εκπαιδευτικού εργαστηρίου.

3.1.1.4 Σχόλια σχετικά με την πιλοτική εφαρμογή, χρήσιμες συμβουλές για κάθε βήμα για επαγγελματίες που θα ήθελαν να αναδημιουργήσουν την πρακτική

Ομάδα 1 - Figyelj rám!

Η έναρξη με ένα παιχνίδι είναι σημαντική, ειδικά εάν η δυναμική της ομάδας είναι άγνωστη στους/στις συντονιστές/-ριες. Οι δραστηριότητες έναρξης είναι χρήσιμες για να γνωρίσετε τους συμμετέχοντες/-ουσες, τη συμμετοχή τους και να

ανακαλύψετε λίγο τα όριά τους. Επίσης, βοηθά να είμαστε πιο συγκεντρωμένοι/-ες και να δημιουργούμε ένα συνεργατικό πλαίσιο.

Πριν και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας είναι σημαντικό να δίνετε προσοχή στην ομάδα και τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες ξεχωριστά, για να **βεβαιωθείτε ότι όλοι μπορούν να ακολουθήσουν τα βήματα**. Γι' αυτό το μέρος, είναι σημαντικό για όλους να δουν και να ακούσουν τον/την συντονιστή/-ρια, ο/η οποίος/-α προσπαθεί να περιγράψει και να δείξει τα βήματα με λεπτομέρεια.

Η κοινοποίηση των βημάτων της διαδικασίας κατασκευής μαριονέτας στο προσωπικό υποστήριξης μπορεί να βοηθήσει να εργαστείτε πιο εύκολα και συνεργατικά, εάν το προσωπικό υποστήριξης δει και κατανοήσει την όλη διαδικασία, αφού έτσι είναι πιο πιθανό να ακολουθήσει τη δυναμική της ομάδας.

Η λεπτομερής προετοιμασία των υλικοτεχνικών πτυχών είναι επίσης σημαντική: ο χώρος, τα διαλείμματα, το φαγητό κ.τ.λ.

Ομάδα 2 - Fészek Csillag

Εργαστείτε σε μικρές ομάδες. Ήταν σημαντικό ότι υπήρχαν 12 συμμετέχοντες/-ουσες και τέσσερις συντονιστές, ένας εκ των οποίων ήταν μέλος του προσωπικού υποστήριξης που εργαζόταν με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες και τους γνώριζε καλά. Πρότεινε τη δημιουργία μικρών ομάδων με τέτοιο τρόπο ώστε κάθε ομάδα να έχει άτομα με παρόμοιες ικανότητες, και προετοίμασε αυτή τη ρύθμιση, δίνοντας επίσης προσοχή στο ποιος/-α μπορούσε να συνεργαστεί καλά και ποιος/-α όχι. Αυτό βοήθησε τις ομάδες να εργαστούν με τον δικό τους ρυθμό και να αποφύγουν τις συγκρούσεις στις μικρότερες εξ αυτών. Εάν υπήρχαν διαφορετικοί στόχοι, θα ήταν ίσως σκόπιμο να δημιουργηθούν διαφοροποιημένες και μικτές ομάδες, ωστόσο οι συντονιστές του Nyitott Kör αποφάσισαν να εμπιστευτούν τον τοπικό επαγγελματία όσον αφορούσε σε αυτήν την απόφαση. Αυτές οι ομάδες, των τριών, έδωσαν τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να εκφραστούν ελεύθερα και αυθεντικά και βοήθησαν τους συντονιστές να δημιουργήσουν μια προσωπική σχέση με κάθε μέλος.

Έχετε επίγνωση των ικανοτήτων, αλλά προκαλέστε τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες. Οι διαμεσολαβητές διαπίστωσαν ότι ήταν ευκολότερο για δύο άτομα να εμπυχώσουν την μαριονέτα παρά για τρία. Είχαν καλύτερη κατανόηση και μπορούσαν να κινήσουν ευκολότερα την μαριονέτα. Φυσικά αυτό θα σήμαινε ότι η μαριονέτα δεν θα κινούνταν τόσο χαριτωμένα και επαγγελματικά όσο θα μπορούσε, αλλά ζωντάνεψε πραγματικά με αυτόν τον τρόπο και ήταν πιο απλό για τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να συντονίσουν τις κινήσεις τους με αυτόν τον τρόπο. Οι συντονιστές διαπίστωσαν ότι στην αρχή οι συμμετέχοντες/-ουσες ήταν μάλλον παθητικοί και μπλοκαρίστηκαν όταν προτάθηκαν ευφάνταστες εργασίες,

κάτι το οποίο οι συντονιστές μερικές φορές αντιλαμβάνονταν ως τεμπελιά. Καθώς οι ευφάνταστες εργασίες απαιτούν μια αφηρημένη μορφή σκέψης, δεν ήταν εύκολο για όλους, ωστόσο οι συντονιστές ήθελαν να ενθαρρύνουν αυτήν την προσέγγιση και αναζήτησαν τρόπους προκειμένου να προκαλέσουν τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, ώστε οι τελευταίοι/-ες να βγουν από τη βολή τους. Ωστόσο, μερικές φορές οι συντονιστές αντιμετώπισαν φαινόμενα μιμητισμού κι επαναληψιμότητας, επομένως έπρεπε να τονίσουν τη δύναμη και την ομορφιά της αυθεντικής έκφρασης και την πεποίθηση ότι κάθε άτομο έχει τις δικές του μοναδικές ιδέες, οι οποίες είναι εξίσου έγκυρες. Άξιζε τον κόπο να δημιουργηθεί χρόνος και χώρος ώστε κάθε μέλος να βρει το δρόμο του, γιατί τελικά προέκυψαν ενδιαφέροντα αποτελέσματα, όπως η Μαριονέτα Αστυνόμος, που ήταν άρτια εξοπλισμένη με όπλα και χειροπέδες. Ένα μέλος της ομάδας ήταν απρόθυμο να συνεργαστεί με τους συντονιστές στην αρχή και έκανε αστεία σε κάθε συνεδρία, ωστόσο κατέβαλε μεγάλη προσπάθεια κατά τη διάρκεια της παράστασης μπροστά στους άλλους.

Βάλτε στόχο μια ιστορία. Ήταν εξαιρετικά χρήσιμο και ουσιαστικό να δημιουργηθεί ένας κοινός χώρος ξεκινώντας από τα ξεχωριστά σπίτια των μαριονετών. Με αυτόν τον τρόπο η σειρά των εργαστηρίων εξελίχθηκε από την ατομική δημιουργία προς μία μικρή ομαδική εργασία ομαδική εργασία (και τη δημιουργία «γειτονιών») και τελικά οι συμμετέχοντες σχημάτισαν μια ολόκληρη πλασματική πόλη, στην οποία ο καθένας είχε μια λειτουργία και έναν σκοπό, άρα έναν φίλο ή σύντροφο.

Δημιουργήστε τελετουργίες. Η ομάδα του Nyitott Kör θεώρησε χρήσιμο να έχει ένα τελετουργικό εκκίνησης και τερματισμού. Με αυτόν τον τρόπο έδωσε μια αίσθηση σταθερότητας και ασφάλειας στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες. Για αρχή πραγματοποιήθηκαν δύο παιχνίδια. Το ένα αφορούσε στον συντονισμό δύο χεριών ταυτόχρονα. Το άλλο αφορούσε σε περίπλοκες κινήσεις προς διαφορετικές κατευθύνσεις. Για το τελετουργικό του αποχαιρετισμού, οι συντονιστές δανείστηκαν μια άσκηση από το Mázsiház: όλοι στέκονταν σε έναν κύκλο. Ο συντονιστής γύρισε στα δεξιά τους και είπε «Σας ευχαριστώ που παίξατε μαζί μου». Με αυτήν την πρόταση το άτομο που μιλούσε και το άτομο στο οποίο μιλούσε, άγγιξαν τα χέρια. Στη συνέχεια, οι παραλήπτες γύρισαν προς τα δεξιά τους και επανέλαβαν τη δήλωση και τη χειρονομία. Αφού όλα τα μέλη μίλησαν με τη σειρά τους, στράφηκαν στο κέντρο του κύκλου και είπαν μαζί: «Και εγώ σας ευχαριστώ, επίσης».

Ομάδα 3 - Awakenings

Η προετοιμασία είναι το κλειδί: να προσέχετε τις εσωτερικές πολιτικές του συνεργαζόμενου οργανισμού. Εάν έχετε την ευκαιρία, δείτε το κτίριο και την αίθουσα πριν από τη δραστηριότητα και μιλήστε με άτομα που περνούν χρόνο εκεί.

Με το συγκεκριμένη ομάδα στόχο η **προσαρμοστικότητα και η ευελιξία** ήταν το κλειδί; Η ομάδα του Nyitott Kör δεν μπορούσε να γνωρίζει πόσοι/-ες θα ήταν οι συμμετέχοντες/-ουσες στην ομάδα και με ποια διάθεση θα έφταναν. Οι συντονιστές/-ριες ήταν επίσης έτοιμοι/-ες να τροποποιήσουν το χρονοδιάγραμμα εάν αυτό ήταν ανάγκη της ομάδας.

Να είστε διαφανείς σχετικά με τους στόχους, τα πιθανά αποτελέσματα και τους κανόνες που, συνήθως, δημιουργούνται. Αυτό βοηθά τα μέλη να αισθάνονται ασφαλή στην ομάδα. Οι γραπτοί κανόνες της ομάδας θα μπορούσαν επίσης να υπογραφούν από κάθε μέλος (αν και το Nyitott Kör δεν το έκανε αυτό) και να επικολληθούν στον τοίχο/την πόρτα για να υπενθυμίσουν στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες τις συμφωνημένες κατευθυντήριες γραμμές για επικοινωνιακή συνεργασία.

Σεβαστείτε κάθε διάθεση και συναίσθημα που υπάρχει στην ομάδα και να γνωρίζετε ότι υπάρχουν πτυχές που δεν βρίσκονται στον έλεγχο του/της συντονιστή/-ριας. Εμπιστευτείτε τον οργανισμό-εταίρο και τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες ως προς τις στρατηγικές που διαθέτουν για να αντιμετωπίσουν δύσκολα συναισθήματα και καταστάσεις. Στο τέλος, είναι ενήλικες, ικανοί στη ζωή τους.

Εμπιστευτείτε τις διαισθήσεις σας. Δώστε προσοχή στα σημάδια και τις κατευθύνσεις που σας δίνει η ομάδα. Εάν αισθάνεστε κουρασμένοι/-ες, τότε πιθανώς αισθάνεται και η ομάδα. Είναι δυνατόν να πραγματοποιήσετε διάλειμμα ανά πάσα στιγμή και να κάνετε μια σύντομη προθέρμανση κατά την επιστροφή στο δωμάτιο. Είναι σημαντικό να μπορούμε να μοιραστούμε μια χαρούμενη στιγμή μαζί που εμπνέει τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να είναι δημιουργικοί/-ες στην καθημερινή τους ζωή.

Εκφραστείτε κι ενθαρρύνετε τις αντίθετες απόψεις. Κρίνεται επίσης χρήσιμο να επιστήσουμε την προσοχή σε κάτι που μπορεί να ενοχλήσει την ομάδα. Σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, μία συμμετέχουσα ήταν πάντα η πιο γρήγορη για να απαντήσει σε ερωτήσεις και άρχισε να κυριαρχεί στην ομάδα. Όταν οι συντονιστές της ζήτησαν να δώσει προσοχή, να δώσει χώρο στους άλλους και την καθησύχασαν ότι μια στιγμιαία «ενδοσκοπική» σιωπή είναι εντάξει, δέχθηκε την κριτική με ευγνωμοσύνη και στοχασμό, και η δυναμική της ομάδας αποκαταστάθηκε.

Συνοδηγήστε και συνεργαστείτε. Μετά τη δημιουργία των μαριονετών, οι συντονιστές/-ριες αντάλλαξαν τον πρωταγωνιστικό ρόλο και αυτός που είχε υποστηρικτικό ρόλο κατά τη διαδικασία κατασκευής μαριονέτας έγινε ο κύριος

εκπαιδευτής και συντονιστής της αναστοχαστικής συζήτησης και των δραστηριοτήτων κουκλοθέατρου. Αυτό αποδείχθηκε χρήσιμο, γιατί ο ένας συντονιστής μπορούσε να παρατηρήσει προσεκτικά τις αντιδράσεις των συμμετεχόντων, από την υποστηρικτική του θέση, ενώ οι μαριονέτες κατασκευάζονταν και ο άλλος συντονιστής μπορούσε να παρατηρήσει προσεκτικά ενώ κινούσε τις μαριονέτες και να σκεφτεί έναν χρήσιμο επίλογο.

Ομάδες 4&5 - ELTE

Προσαρμόστε το έργο στο πλαίσιο. Δεδομένου ότι αυτές οι δραστηριότητες ενσωματώθηκαν καλά στην επαγγελματική κατάρτιση των συμμετεχόντων, ήταν απαραίτητο να μιλήσουμε για την ευρύτερη εικόνα στην οποία ταίριαζε η πιλοτική υλοποίηση της δραστηριότητας του κουκλοθέατρου – δράμα (παιδαγωγική). Στην αρχή των δύο εκδηλώσεων, οι συντονιστές του Nyitott Kör μίλησαν για το δράμα γενικά και στη συνέχεια εστίασαν στη συγκεκριμένη πρακτική του κουκλοθέατρου και τις ειδικές δυνατότητές της.

Συγκεντρωθείτε σ' αυτό. Οι συντονιστές αναγνώρισαν ότι στην πρώτη συνάντηση το εισαγωγικό μέρος ήταν πολύ εκτενές και πολύπλοκο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κουράστηκαν αρκετά από τη διάρκεια της παρουσίασης, των 30 λεπτών. Ως εκ τούτου, οι συντονιστές/-ριες την προσαρμόσαν σε μια πιο σύντομη και πιο διαδραστική δραστηριότητα για τη δεύτερη συνάντηση, η οποία αποδείχθηκε πιο ελκυστική για τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες. Οι συμμετέχοντες/-ουσες το απόλαυσαν και ήταν πιο δεκτικοί/-ές ως προς το να μάθουν για το θέμα και το εργαλείο. Όπως αποδείχθηκε, ο τρόπος με τον οποίο ξεκίνησε η εκδήλωση είχε καθοριστικό αντίκτυπο στη μετέπειτα συμμετοχή. Η πρώτη ομάδα ήταν πιο παθητική από τη δεύτερη, κάτι που παρουσίασε ενδιαφέρον, καθώς οι συντονιστές/-ριες είχαν ενημερωθεί ότι η δεύτερη ομάδα ήταν ιδιαίτερα απόμακρη και διστακτική σε παρόμοιες καταστάσεις.

Υποστηρίξτε την ομαδική εργασία. Οι συντονιστές/-ριες κάλεσαν την πρώτη ομάδα να εργαστεί με τις μαριονέτες της ατομικά και τη δεύτερη ομάδα να εργαστεί σε ομάδες των 4-5 συμμετεχόντων. Η τελευταία επιλογή αποδείχθηκε η βέλτιστη, καθώς η ομαδική εργασία παρακίνησε τους νέους ενήλικες πιο αποτελεσματικά.

Σχεδιάστε, αξιολογήστε, επανασχεδιάστε. Η εμπειρία με την πρώτη ομάδα ήταν πολύ χρήσιμη, οι συντονιστές/-ριες απέκτησαν νέες ιδέες σχετικά με το πώς να εμπλακούν με αυτήν την ομάδα πιο αποτελεσματικά. Ως αποτέλεσμα των προβληματισμών και των συζητήσεων των συντονιστών/-ριών με τον αρχηγό της ομάδας των εταίρων, η δεύτερη ομάδα συντονίστηκε συστηματικότερα και αυτό λειτούργησε πιο επιβραβευτικά για τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες (με βάση τα

σχολιά τους). Οι συμμετέχοντες νεαροί ενήλικες μπορούσαν να γνωριστούν με έναν νέο τρόπο και να αναλογιστούν σε βάθος τη δυναμική των εργαλείων μη τυπικής εκπαίδευσης, ενώ παράλληλα είχαν την ευκαιρία να μοιραστούν τις αρχικές τους αμφιβολίες.

3.1.1.5 Αποτελέσματα και επιπτώσεις

Η ομάδα του Nyitott Kör πέρασε τον περισσότερο **χρόνο με την ομάδα ενηλίκων Nest Star** με γνωστικές αναπηρίες, με την οποία ατμόσφαιρα ήταν κυρίως χαρούμενη, οι συμμετέχοντες είχαν εορταστική διάθεση και ήθελαν να **«γελάσουν πολύ»**. Μερικές φορές αυτό σήμαινε επίσης ότι οι συμμετέχοντες/-ουσες εξέφρασαν σχόλια, τόσο αναμεταξύ τους, όσο και για τις μαριονέτες ή τις λύσεις τους, τα οποία δεν ήταν πάντα αστεία για το άτομο που τα δεχόταν. Γενικά **το αίσθημα της ασφάλειας ήταν εύθραυστο**. Επιπλέον, οι προσπάθειες και οι ερωτήσεις των συντονιστών/-ριών που εστίασαν την προσοχή στην αυτογνωσία μπορεί να ήταν απροσδόκητες για την ομάδα και οι συντονιστές/-ριες βλέπουν περαιτέρω δυνατότητες στην οικοδόμηση αυτού του στόχου υιοθετώντας μια πιο ήπια, βήμα προς βήμα προσέγγιση.

Όσον αφορά στην ομάδα Maybug, η ομάδα του Nyitott Kör **δεν είχε χρόνο για να αναλύσει σε βάθος τη διαδικασία** με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, οι οποίοι ήταν αρκετά κουρασμένοι αφού έφτιαξαν τις μαριονέτες και επομένως εκτιμούσαν ευκολότερες εργασίες, βασισμένες στο παιχνίδι. **Στην πρώτη ομάδα νεαρών ενηλίκων**, οι συντονιστές/-ριες αποφάσισαν να προτείνουν μια πιο παραδοσιακή προσέγγιση διδασκαλίας και πρώτα έκαναν μια **παρουσίαση, η οποία δεν ήταν αποτελεσματική για την πλήρη συμμετοχή των συμμετεχόντων**, – μόνο σε γνωστικό επίπεδο – η οποία αργότερα επηρέασε την προσοχή και την προσέγγισή τους στο εργαλείο και εμπόδισε την εμπάπτισή τους στη μαθησιακή διαδικασία. Μια άλλη πτυχή που ενδέχεται να έπαιξε ρόλο ήταν **η ρουτίνα ή η κουλτούρα της συγκεκριμένης ομάδας αναφορικά με τις ενδοσκοπικές συζητήσεις**. Ενώ η ομάδα Barcsay λειτουργεί παρόμοια σε καθημερινή βάση σε ομαδικό περιβάλλον, για τις άλλες ομάδες το βάθος του σχολιασμού εξαρτιόταν μάλλον από τις προηγούμενες ρουτίνες και τις εμπειρίες κάθε ατόμου.

Ομάδα 1 - Figyelj rám!

«Το να φτιάξω την μαριονέτα είναι πολύ χρήσιμο για μένα. Πέρασα πολύ καλά.» - Συμμετέχων

«Χάρηκα που κατασκέυασα τη μαριονέτα μου και πέρασα καλά με τους άλλους» - Συμμετέχων

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

«Έφτιαξα μια μαριονέτα με το όνομα Darth Vader και την επόμενη εβδομάδα θα του φτιάξω έναν μανδύα». - Συμμετέχων

«Τόσο οι συμμετέχοντες όσο και οι συντονιστές πέρασαν καλά, ο χρόνος που περάσαμε μαζί ήταν ευχάριστος και χρήσιμος. Υπήρχε απόλυτη αρμονία». - Κοινωνικός λειτουργός

«Εδώ και πολλά χρόνια συνεργαζόμαστε με το Nyitott Kör, που μας βοηθά να τρέξουμε τα αναπτυξιακά μας προγράμματα και τα προγράμματα αναψυχής. Η σημερινή ευχάριστη μέρα περάσαμε μαζί με τους ωφελούμενούς μας, οι οποίοι μπόρεσαν να δοκιμάσουν μία νέα δημιουργική εργασία. Συνεχίζουμε να απολαμβάνουμε τη συνεργασία με την ομάδα, λόγω των δημιουργικών ιδεών που φέρνουν στις μέρες της ομάδας μας». - Κοινωνικός λειτουργός

Ομάδα 2 - Fészek Csillag

Ήταν συναρπαστικό πόσο γρήγορα συνδέθηκε η ομάδα του Nyitott Kör με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες. Στην τρίτη συνάντηση μάς αγκάλιασαν και περίμεναν τους/τις συντονιστές/-ριες στην πόρτα. Στην τελευταία συνεδρία μερικοί από τους συμμετέχοντες ζωγράφισαν εικόνες για τους/τις συντονιστές/-ριες και τους έδωσαν κάρτες που έλεγαν πόσο θα τους έλειπαν. Παραδέχτηκαν ότι ήταν πολύ δύσπιστοι για το αν θα μπορούσαν να δημιουργήσουν μια μαριονέτα, πόσο μάλλον να την εμψυχώσουν. Ήταν μια τεράστια επιτυχία για αυτούς να κατακτήσουν αυτήν την πρόκληση, η οποία αποδεικνύει την επιρροή του εργαλείου σε άτομα όπου βρίσκονται σε δυσχερή θέση, όσον αφορά στην ικανότητα να πιστεύουν στον εαυτό τους και να δεσμεύονται σε μια διαδικασία.

Για την εμψύχωση της μαριονέτας χρειάστηκαν να συνεργαστούν 2-3 άτομα. Με λίγη υποστήριξη από τους συντονιστές/-ριες, θα μπορούσαν όλοι να ανακαλύψουν αποτελεσματικούς τρόπους συνεργασίας.

Αποσπάσματα:

«Όλα ήταν ξεκάθαρα και κατανοητά για μένα».

«Οι συντονιστές έκαναν καλή δουλειά».

«Η διάθεσή μου βελτιώθηκε, έγινα πιο χαρούμενος».

«Θα πρότεινα να γίνει ένα πρόγραμμα μιας εβδομάδας, σαν κατασκήνωση».

«Ενίσχυσε τη σχέση μου με τον φίλο μου [έναν άλλον συμμετέχοντα], επειδή οι μαριονέτες ήταν σαν τα παιδιά μας».

Ομάδα 3 - Awakenings

«Χα, βλέπω ότι το σημαντικό αποτέλεσμα είναι ότι δημιουργούμε την μαριονέτα, και όχι πώς αυτή μοιάζει!»

«Ήταν σαν να δημιουργούσα μια άλλη εκδοχή του εαυτού μου».

«Ένωσα πολύ ωραία να τσαλακώνω το χαρτί, έφτασα αγχωμένος και λειτούργησε!»

«Η διαδικασία ήταν δύσκολη για μένα γιατί παλεύω με τη λεπτομερή, μονότονη δουλειά. Σχεδόν τα παράτησα. Αλλά είμαι χαρούμενος που δεν το έκανα».

«Είμαι θυμωμένος γιατί η μαριονέτα σου είναι πολύ πιο όμορφη από τη δική μου».

«Ένωσα ωραία να συζητάμε ότι οι μαριονέτες μπορεί να είναι διαφορετικές και αυθεντικές, ένωσα ότι η δική μου ήταν ξεχωριστή».

«Το κεφάλι της μαριονέτας μου κύλησε, όπως το δικό μου όταν σκέφτομαι κάτι υπερβολικά».

«Η μαριονέτα μου είναι χαρούμενη γιατί πήρε τη δουλειά που ήθελε. Χτυπά παλαμάκια».

«Μου αρέσει η μαριονέτα μου, γιατί μου θυμίζει ότι μπορώ να γίνω πολλά πράγματα και μπορώ να δημιουργήσω».

«Είμαι διπολικός και κατά τη διάρκεια του Covid-19 βίωσα την αρνητική πλευρά του. Παλεύω να κρατήσω τα πράγματα οργανωμένα στο περιβάλλον μου, αλλά εκ πρώτης όψεως δείχνω εντάξει. Η μαριονέτα μου φαίνεται εντάξει εξωτερικά, αλλά αν την κοιτάξετε πιο προσεκτικά, σχεδόν καταρρέει».

«Δεν μπορούσα να φανταστώ τι θα κάναμε εδώ και πώς, και φοβόμουν ότι θα ήταν παιδιάστικο. Μου άρεσε το παιδικό, παιχνιδιάρικο μέρος του και οι συζητήσεις ήταν βαθιές και χρήσιμες για μένα, ευχαριστώ».

Ομάδες 4&5 - ELTE

Η απλή πράξη της δημιουργίας μιας μαριονέτας είχε μια τεράστια κρυφή περιοχή μάθησης, η οποία παρείχε τη σημαντική δυνατότητα οι εκπαιδευόμενοι να γίνουν εκπαιδευτές ούτως ώστε να διερευνήσουν αυτό που τους/τις ενδιαφέρει περισσότερο. Πέρα από τα χειροπιαστά καθήκοντα, στη σφαίρα του ανείπωτου ή και ασυνείδητου συνέβησαν αλλαγές και ανακαλύψεις, που ήταν μοναδικές και προσωπικές.

«Ήταν δημιουργικό και δωρεάν».

«Μάθηση χωρίς διδασκαλία».

«Ήταν πολύ άμεσο.»

«Έχω περισσότερες γνώσεις τώρα από ό,τι πριν έρθω εδώ. Επίσης, έχω έρθει σε μεγαλύτερη επαφή με το δράμα».

"Πολύ χρήσιμο εργαλείο και έχει ποικίλες εφαρμογές."

«Η δημιουργία της μαριονέτας πήρε πολύ χρόνο, κατά τη γνώμη μου».

«Ήταν γρήγορο και έντονο. Όλοι μάθαιναν κάθε δευτερόλεπτο».

"Ήταν υπέροχο, θα ήθελα να μάθω περισσότερα γι 'αυτό."

«Μπορούσα να παραμείνω ανοιχτός και ενθουσιώδης και απέκτησα σημαντικά εφόδια για την επαγγελματική μου ζωή».

«Δεν έχω μάθει τίποτα στην πραγματικότητα, αλλά ίσως το χρησιμοποίησω αργότερα».

«Απόκτησα πολλές γνώσεις που θα είναι χρήσιμες στην επαγγελματική μου ζωή».

«Ήταν μάθηση βασισμένη στο παιχνίδι, οπότε ο χρόνος πέρασε πολύ γρήγορα. Βίωσα πραγματική απόλαυση, καθώς μάθαινα».

«Η δημιουργική διαδικασία ήταν πραγματικά χαλαρωτική, σχεδόν θεραπευτική. Μου άρεσαν επίσης οι πιο εννοιολογικές εργασίες. Και θα μπορούσαμε να γίνουμε δημιουργικοί σχετικά με την παραγωγή (μέσα στις συγκεκριμένες οδηγίες.)».

Μαθήματα, πρόσφατα αποκτηθείσα εμπειρία και νέες προκλήσεις για τους εκπαιδευτές/συντονιστές

Το Nyitott Kör επέλεξε την καλή πρακτική του **εργαστηρίου κουκλοθέατρου** για την πιλοτική εφαρμογή, επειδή σύναδε με αποστολή του οργανισμού: **Παίζω. Υποκρίνομαι. Εξερευνώ**. Η ομάδα του Nyitott Kör συνδέθηκε αμέσως με το εργαλείο όταν το αντιμετώπισε για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης συλλογικής συνεργασίας το 2021 και χαρτογράφησε τις δυνατότητες χρήσης του σε διαφορετικά πλαίσια. Κατά τη διάρκεια των πιλοτικών υλοποιήσεων, οι ειδικοί **του Θεάτρου στην Εκπαίδευση (TiE) θα μπορούσαν να εφαρμόσουν τις δεξιότητές τους** μέσω ενός νέου εργαλείου και **με νέες ομάδες**. Το Nyitott Kör εργάζεται με φοιτητές και νέους σε καθημερινή βάση και παραδίδει μαθήματα κατάρτισης για επαγγελματίες, ενώ η εστίασή τους ήταν μόνο περιστασιακά σε ευάλωτες ομάδες ενηλίκων στο παρελθόν. Ως εκ τούτου, **οι δραστηριότητες στο έργο Step Up βοήθησαν επίσης τον οργανισμό να μάθει για την αποτελεσματική συμμετοχή ενηλίκων** με υψηλές ανάγκες υποστήριξης και να αποκτήσει εμπειρία στη συνεργασία με μια κοινοτική ψυχιατρική εγκατάσταση.

Ομάδα 1 - Figyelj rám!

Κατά την πραγματοποίηση αυτής της συνάντησης, η ομάδα των συντονιστών/-ριών απέκτησε νέες εμπειρίες και αντιμετώπισε νέες προκλήσεις. Αυτές οι προκλήσεις αφορούσαν κυρίως τις λεπτομέρειες της οργάνωσης και του συντονισμού του εργαστηρίου, όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Στο μεταξύ, οι συντονιστές/-ριες έμαθαν όλοι να δίνουν περισσότερη προσοχή στις λεπτομέρειες και μπόρεσαν να ενσωματώσουν αυτές τις εμπειρίες σε συναντήσεις με επόμενες ομάδες. Η ομάδα του Nyitott Kör αναγνώρισε πόσο σημαντικά ήταν τα όρια των συμμετεχόντων, ή διερεύνηση των αναγκών τους και οι σαφείς οδηγίες.

«Για μένα ήταν δύσκολο να γνωρίζω πότε χρειάζεται πραγματικά η βοήθειά μου και να καταλάβω αν απλώς δίνω υπερβολική βοήθεια. Νομίζω ότι είναι σημαντικό να προσπαθήσεις να διακρίνεις και να καταλάβεις τα όρια των συμμετεχόντων/ -ουσών, και γι' αυτό πρέπει να δοκιμάσεις διαφορετικές προσεγγίσεις και απλώς να δεις το αποτέλεσμα». - Μέλος του υποστηρικτικού προσωπικού

«Συνειδητοποίησα τη σημασία των λεπτομερειών, ειδικά όταν είμαι ο συντονιστής και η ομάδα με ακολουθεί. Ίσως για μένα είναι ξεκάθαρο αυτό που προσπαθώ να δείξω, γιατί είναι στο μυαλό μου, αλλά έμαθα ότι πρέπει να είμαι πιο προσεκτικός στο να περιγράψω και να ηγούμαι ως συντονιστής». - Συντονιστής

«Η ποικιλομορφία της ομάδας ήταν μια νέα πρόκληση για μένα, ήθελα να διατηρήσω τις εργασίες και την όλη διαδικασία ενδιαφέρουσα για όλους. Ωστόσο, ένα άτομο ήταν πολύ πιο γρήγορο από τα άλλα, που πήραν το χρόνο τους. Ήταν λίγο δύσκολο να αποδεχτεί κανείς ότι η διαδικασία που ακολουθείται από τον κάθε έναν/μία είναι πιο σημαντική από την επίτευξη του στόχου». – Συντονιστής

Ομάδα 2 - Fészek Csillag

«Συνειδητοποίησα ότι ήταν δύσκολο να αντιμετωπίσω τις προκλήσεις που προκύπτουν από την αφηρημένη σκέψη».

«Λειτουργήσε πολύ καλά το γεγονός ότι υπήρχε αξιολόγηση και διαβούλευση μετά από κάθε συνάντηση [μεταξύ των συντονιστών/-ριών και του τοπικού βοηθού προσωπικού]».

«Πιστεύω ότι είναι σημαντικό να έχουμε προγράμματα στα οποία το παιχνίδι και η αυτοέκφραση βρίσκονται στο επίκεντρο».

«Είμαι πιο ανοιχτός στις κοινές συναντήσεις κι, επίσης, έχω περιέργεια για τη ζωή των συμμετεχόντων/-ουσών εκτός εργασίας».

Ομάδα 3 - Awakenings

Το Nyitott Kőr δεν είχε εργαστεί στο παρελθόν με την ομάδα στόχο των ατόμων σε ψυχιατρική φροντίδα, επομένως τα μέλη του οργανισμού εκτίμησαν την ευκαιρία να εργαστούν με αυτήν την ομάδα. Η Nyitott Kőr μοιράζεται τις αξίες που προκύπτουν από την κοινοτική ψυχιατρική προσέγγιση, τις οποίες κι έχει ενσωματώσει στο όραμα του οργανισμού, και ιδιαίτερα με το Ίδρυμα Awakenings. Ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικό για τα μέλη του Nyitott Kőr να δουν πώς η εμπιστοσύνη και η **δύναμη δίνεται σε μια ευάλωτη ομάδα για να αυτο-διευκολύνει** και να οργανώσει δραστηριότητες που χρειάζονται. Οι δραστηριότητες μη τυπικής εκπαίδευσης μπορούν να υποστηρίξουν την ευημερία των μελών, επομένως η δραστηριότητα που προσέφερε το Nyitott Kőr εναρμονίζεται με το εβδομαδιαίο πρόγραμμα του οργανισμού. Το Nyitott Kőr απέκτησε μια θετική εμπειρία σχετικά με τις δυνατότητες του κουκλοθέατρου, ως εκπαιδευτικού εργαλείου, και ανέπτυξε τις δεξιότητές των στελεχών του ως επαγγελματιών του Θεάτρου στην Εκπαίδευση (TiE), σε αυτόν τον τομέα, γεγονός που τους ενθάρρυνε να αναζητήσουν παρόμοιες ευκαιρίες στο μέλλον, με σκοπό μια πιο μακροπρόθεσμη διαδικασία πολλαπλών συναντήσεων.

Μια μικρή πρόκληση μπορεί να αναφερθεί, σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της ομάδας: Μία από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες συνέχισε να κοιτάζει το τηλέφωνό της, ένα άλλο μέλος της ομάδας βγήκε πολλές φορές από το δωμάτιο και προς το τέλος του εργαστηρίου, άλλοι ωφελούμενοι του ιδρύματος «πετάχτηκαν» για να δουν σε τι αφορούσε η ομαδική δραστηριότητα. Οι συνθήκες για την πραγματοποίηση των συναντήσεων ήταν, λοιπόν, κάθε άλλο παρά ιδανικές, ωστόσο οι συντονιστές προσπάθησαν να παρακολουθήσουν και να παρατηρήσουν πώς η ομάδα επηρεαζόταν από αυτές τις λεπτομέρειες, και τους φαινόταν πολύ φυσικό, κανείς να μην εξέφρασε την ένταση που προκλήθηκε από αυτά τα γεγονότα. Ωστόσο, σε μια πιο μακροχρόνια διαδικασία, θα επιστρέψαμε στους κανόνες της ομάδας στην αρχή κάθε συνεδρίας και θα αξιολογούσαμε συλλογικά κατά πόσο κάθε άτομο συμμορφώνεται με τις δικές μας δεσμεύσεις ή εάν υπάρχουν προτάσεις για τροποποίηση των υφιστάμενων κανόνων. Στην τελευταία περίπτωση θα επιζητούσαμε τη συναίνεση αντί για απόφαση της πλειοψηφίας ή αυταρχικές επιλογές.

«Ήμουν πολύ χαρούμενος που γελάσαμε τόσο κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, ειδικά επειδή στα πρώτα 15 λεπτά είχα αντιληφθεί ότι κάποιοι από τους συμμετέχοντες διαπνέονταν από νευρική και σκοτεινή διάθεση, οπότε δεν ήμουν σίγουρος αν θα λύνονταν και θα έπαιζαν».

«Η αίσθησή μου ήταν ότι ένας ασφαλής χώρος μπορούσε να δημιουργηθεί εύκολα, η ομάδα λειτούργησε πολύ εποικοδομητικά, ακολουθώντας κανόνες για τις

οποιοσδήποτε διευθετήσεις, υποστήριξαν ο ένας τον άλλον, ήταν ενεργητικοί ακροατές και, γενικά, δούλεψαν όσο το δυνατόν καλύτερα».

«Ήταν δύσκολο να βρω έναν τρόπο ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες κάθε συμμετέχοντος/-ουσας, επειδή οι ρυθμοί τους ήταν τόσο διαφορετικοί, αλλά εξεπλάγην επίσης με το πόσο στοχαστικοί και υποστηρικτικοί ήταν όταν αυτό τέθηκε στο επίκεντρο».

«Χάσαμε έναν συμμετέχοντα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, αλλά χάρηκα που επέστρεψε για να αποχαιρετηθεί και που μπορούσε να βρει την υποστήριξη που χρειαζόταν».

Ομάδα 4&5 - ELTE

«Ενίσχυσε την άποψή μου ότι στην επαγγελματική κατάρτιση είναι κρίσιμο να εισαχθούν διάφορες μέθοδοι μάθησης. Απέκτησα νέες επαγγελματικές γνώσεις και πραγματοποίησα, επίσης, επαγγελματικές γνωριμίες».

«Θα αναζητήσω περισσότερους τρόπους για να διατηρήσω επαφή με τη Nyitott Kör και άλλους οργανισμούς».

Η πρόκληση δεν αφορούσε μόνο στο να ολοκληρωθεί το εργαστήριο κουκλοθέατρου, αλλά να δοθεί στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες ένα εργαλείο το οποίο να μπορούν να χρησιμοποιήσουν στη δική τους πρακτική. Βάσει της εμπειρίας του Nyitott Kör, είναι δύσκολο να βιώνεις μια εμπειρία, την οποία να μετατρέπεις αμέσως σε απτή γνώση. Αυτή τη φορά οι συντονιστές/-ριες έπρεπε να βρουν έναν τρόπο να δημιουργήσουν έναν χώρο όπου ο καθένας θα μπορούσε να επικεντρωθεί στη δραστηριότητα κατασκευής μαριονέτας. Από την άλλη πλευρά, χρειαζόταν να υποστηρίξουν τους συμμετέχοντες να δουν τη διαδικασία από μια την οπτική γωνία ενός τρίτου και να αξιολογήσουν την πιθανή δυνατότητα μεταφοράς της στον τομέα τους. Αυτή η κατάσταση οδήγησε στην επικάλυψη δύο επιπέδων και απέσυρε τη δυνατότητα να έχουμε την πλήρη εμπειρία ενός από αυτά. Σε αυτό το σημείο, κρίνεται σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι στην Ουγγαρία το πρόγραμμα κατάρτισης για νέους εκπαιδευτικούς εμπεριέχει σοβαρές αντιφάσεις και προκαλεί ένταση τόσο στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες όσο και στους εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες βλέπουν το μέλλον τους ως μάλλον ζοφερό, καθώς γνωρίζουν την έλλειψη κοινωνικής αναγνώρισης, τους μισθούς κάτω από το όριο διαβίωσης (ένας νέος δάσκαλος ξεκινά με μικτές μηνιαίες αποδοχές 570 ευρώ) και τις ατελείωτες ώρες εργασίας (45-50 ώρες ανά εβδομάδα). Το πρόγραμμα κατάρτισης προετοιμάζει τους εκπαιδευτικούς να υιοθετήσουν σύγχρονες και μη τυπικές μεθόδους εκπαίδευσης, ωστόσο όταν αρχίζουν να

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

εργάζονται και, ως εκ τούτου, να αντιμετωπίζουν την πραγματικότητα του ξεπερασμένου σχολικού συστήματος στην Ουγγαρία, αισθάνονται απογοήτευση. Περίπου το 70% των νέων εκπαιδευτικών εγκαταλείπουν την εκπαίδευση στα 5 πρώτα χρόνια της καριέρας τους. Ως εκ τούτου, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι αρκετά διστακτικοί/-ες, απόμακροι/-ες και χωρίς ενθουσιασμό, κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους. Η εύρεση προσωπικών κινήτρων ήταν η πρώτη πρόκληση που έπρεπε να αντιμετωπίσουν οι συντονιστές/-ριες. Οι συμμετέχοντες/-ες είχαν αμφιβολίες ως προς τη χρησιμότητα της εκπαίδευσης, στο πλαίσιο της οποίας πραγματοποιήθηκε η συνάντηση. Για τους/τις συντονιστές/-ριες, ήταν μια πρόκληση να βρεθούν τρόποι για την αντιμετώπιση αυτής της παθητικότητας και την επίτευξη μίας ουσιαστικής εμπειρίας, στην οποία οι συμμετέχοντες/-ουσες θα ένιωθαν λιγότερο αποξενωμένοι από το επάγγελμά τους και τον εαυτό τους.

Αντίκτυπος και γνώσεις των τοπικών εταίρων

Ομάδα 1 - Figyelj rám!

«Έμεινα απόλυτα ικανοποιημένος από τη συνάντηση. Η ομάδα έμαθε μερικές νέες τεχνικές και πέρασε καλά, και, επίσης, ήταν χρήσιμο για εμάς να δούμε πώς συνεργάζονται οι συντονιστές με την κοινότητά μας» - Κοινωνικός λειτουργός

«Νομίζω ότι θα συνεχίσουμε το κουκλοθέατρο, βλέπω ότι έχουν την ανάγκη να παίξουν μαζί τους και να τους φτιάξουν ρούχα ή κάτι τέτοιο. Τώρα ξέρουμε πώς να φτιάχνουμε τις μαριονέτες, έτσι ίσως το κάνουμε και με την άλλη ομάδα!». - Μέλος του υποστηρικτικού προσωπικού

«Είμαι πιο πλούσιος σε ιδέες. Το ενδιαφέρον μου για παρόμοια προγράμματα έχει αυξηθεί». - Κοινωνικός λειτουργός

«Νιώθω ότι είμαι πιο ανοιχτόμυαλος τώρα». - Κοινωνικός λειτουργός

Ομάδα 2 - Fészek Csillag

«Οικοδομήθηκε μια ισχυρότερη σύνδεση μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών».

«Είμαστε δεκτικοί σε παρόμοια προγράμματα, είναι πάντα υπέροχο να βγαίνουμε από τη βολή μας».

«Αυτοί [οι συμμετέχοντες/-ουσες] περίμεναν με ανυπομονησία τις συναντήσεις, κάθε εβδομάδα. Απόλαυσαν πραγματικά τη νέα δραστηριότητα.»

Ομάδα 3 - Awakenings

«Είμαστε ανοιχτοί σε όλες τις συμπληρωματικές μεθόδους που βασίζονται σε στοιχεία. Για τα άτομα που έχουν διαγνωσθεί με κάποια ψυχική πάθηση, η κατανόηση και η ενίσχυση της αυτοεικόνας τους μπορεί να είναι σημαντική, για οποιαδήποτε διάγνωση. Μάθαμε τα βασικά μιας μεθόδου βασισμένης στο παιχνίδι, οι ωφελούμενοί μας έφυγαν από την εκδήλωση με θετικά συναισθήματα. Οι συμμετέχοντες/-ουσες έφυγαν έχοντας γνώση μιας μεθόδου που δεν έχουμε χρησιμοποιήσει ποτέ στο παρελθόν. Θα μπορούσαν να έρθουν πιο κοντά στον εαυτό τους, τα συναισθήματά τους και τις αξίες τους. Θα είμαστε σε θέση να ενσωματώσουμε τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν εδώ, στην ανάπτυξη των δικών μας καινοτομιών και της σχετικής έρευνας. Οι ωφελούμενοί μας αναζητούν φροντίδα από αρκετούς φορείς σχετικούς με την ψυχική υγεία, και διαδίδουν τη μέθοδο, ενώ οι ομάδες αυτοβοήθειας μπορούν να υιοθετήσουν την προσέγγιση εθελοντικά. Τα συμπτώματα των ατόμων που εμπλέκονται μπορούν να αξιολογηθούν για τη μέτρηση του αντίκτυπου τέτοιων μεθόδων. Αυτή η δραστηριότητα είχε ιδιαίτερα θετική επίδραση στα άτομα».

Ομάδες 4&5 - ELTE

«Αυτές οι συναντήσεις ήταν τα πρώτα βήματα μιας μακροχρόνιας συνεργασίας μεταξύ του Πανεπιστημίου και της Nyitott Kör. Αυτήν τη στιγμή εργαζόμαστε πάνω σε ένα πρόγραμμα σπουδών ούτως ώστε να προσεγγίσουμε το 'δράμα' σε βάθος».

Οι βασικές αρχές της τρέχουσας κατάρτισης των εκπαιδευτικών και οι θεωρητικές προσεγγίσεις που πρεσβεύει το δράμα σχετικά με τη φύση της μάθησης είναι αρκετά κοντά, μεταξύ τους. Παρόλα αυτά, το δράμα δεν ενσωματώνεται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Δεδομένου ότι ο συνεργάτης και ο υπεύθυνος επικοινωνίας ήταν ο επικεφαλής του προγράμματος σπουδών των εκπαιδευτικών, αυτή ήταν μια εξέχουσα συνάντηση κι, ελπίζουμε, ότι είναι και η αρχή μιας μακροχρόνιας σχέσης.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

3.1.2 Πιλοτική δραστηριότητα στην Τουρκία: Δημιουργήστε μια μαριονέτα, δημιουργήστε τον εαυτό σας

3.1.2.1 Οργανισμός υλοποίησης στη χώρα του εταίρου: Oba Ütopya Eğitim Sanat ve Medya Tic. Ltd. Şti. (γνωστός και ως Utopia Education and Art)

3.1.2.2 Ομάδα-στόχος

Ομάδα 1 – Νέοι ενήλικες με οικονομικά μειονεκτήματα – Άτομα στο όριο της φτώχειας

Η πρώτη ομάδα που συμμετείχε στην πιλοτική δραστηριότητα στην Τουρκία ήταν νέοι ενήλικες με οικονομικά μειονεκτήματα - άτομα που κινδυνεύουν από φτώχεια. Η ομάδα στόχος επιλέχθηκε επειδή θεωρήθηκε ότι η δραστηριότητα είναι πιθανό να έχει θετική επίδραση στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη και ότι μπορούν να αξιοποιήσουν αυτές τις δεξιότητες στη μελλοντική τους ζωή και εργασία. Επιπλέον, αυτά τα άτομα συνήθως δεν έχουν πολλές ευκαιρίες να παρακολουθήσουν εκπαιδευτικές και κοινωνικές δραστηριότητες λόγω της έλλειψης οικονομικών πόρων. Το εργαστήριο πραγματοποιήθηκε στην Αττάλεια, στο Meltem Sports and Activity Complex με τη συνεργασία του Εθελοντικού Κέντρου Muratpaşa, παράρτημα του Υπουργείου Νεολαίας και Αθλητισμού. Το Κέντρο Εθελοντισμού στοχεύει να εξυπηρετήσει νέους ενήλικες που προέρχονται κυρίως από κοινωνικά και οικονομικά ευπαθή περιβάλλοντα. Μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών υπήρχαν επίσης νέοι ενήλικες που εντάχθηκαν στο κέντρο ως συμμετέχοντες/-ουσες, στη συνέχεια έγιναν κοινωνικοί λειτουργοί κι εθελοντές οι ίδιοι, ενώ τώρα εργάζονται με ευπαθείς ομάδες. Η Utopia είχε συνδεθεί και συνεργαστεί με το Εθελοντικό Κέντρο Muratpaşa από την αρχή του έργου Step Up, εμπλέκοντάς το σε συναντήσεις ομάδων εστίασης. Όταν αποφασίστηκε να εφαρμοστεί ως πιλοτική δραστηριότητα η τεχνική του κουκλοθέατρου, οι κοινωνικοί λειτουργοί και οι εθελοντές του κέντρου εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να φιλοξενήσουν το εργαστήριο και να απευθύνουν ανοιχτή πρόσκληση στους/στις πιθανούς/-ές συμμετέχοντες/-ουσες. Η Utopia ανακοίνωσε επίσης την εκδήλωση στους λογαριασμούς και την ιστοσελίδα της, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στο εργαστήριο συμμετείχαν 12 άτομα ηλικίας 20-25 ετών. Ωστόσο, μόνο 10 συμμετέχοντες/-ουσες, εμφανίστηκαν στην πρώτη συνάντηση και μόνο 4 από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες μπόρεσαν να ολοκληρώσουν το εργαστήριο. Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής δραστηριότητας, υπήρχε ένας αρχηγός ομάδας από το Κέντρο Εθελοντισμού που βοήθησε στον προσανατολισμό και τον συντονισμό, και η Utopia ήταν παρούσα με 2 μέλη του προσωπικού. Το εργαστήριο ξεκίνησε τον

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Δεκέμβριο του 2021 και η όλη διαδικασία είχε αρχικά προγραμματιστεί να ολοκληρωθεί εντός ενός μήνα. Ωστόσο, παρατάθηκε σε 2 μήνες, επειδή ήταν δύσκολο για την ομάδα να συμμετάσχει πλήρως σε όλες τις συναντήσεις. Ελπίζουμε ότι το εργαστήριο θα έχει συνεχή αντίκτυπο, επειδή οι συμμετέχοντες/-ουσες που ολοκλήρωσαν τη διαδικασία ήταν πολύ πρόθυμοι/-ες να διαδώσουν και να χρησιμοποιήσουν αυτή τη νέα μέθοδο στη μελλοντική τους επαγγελματική ζωή (π.χ. στη διδασκαλία και την κοινωνική εργασία).

Ομάδα 2 – Ηλικιωμένοι

Η δεύτερη ομάδα που συμμετείχε στην πιλοτική δραστηριότητα στην Τουρκία ήταν οι «ηλικιωμένοι». Αυτή η ομάδα στόχος επιλέχθηκε για να βιώσει τον κοινωνικό και ατομικό αντίκτυπο από την κοινή εμπειρία που προέκυψε από την κοινή χρήση δημιουργικών μεθόδων από ηλικιωμένους. Επιπλέον, η μέθοδος θεωρήθηκε μια καλή ευκαιρία για τους ηλικιωμένους να βελτιώσουν την αυτοέκφραση και την ευημερία τους. Η Utopia υλοποίησε το εργαστήριο τον Μάρτιο του 2022, στο Antalya Active Seniors' Social Center με τη συνεργασία του Μητροπολιτικού Δήμου Αττάλειας. Το κοινωνικό κέντρο Active Seniors' στοχεύει να υποστηρίξει τους ηλικιωμένους ώστε να παραμείνουν δραστήριοι και να γνωρίζουν τόσο τους σωματικούς όσο και τους ψυχικούς κινδύνους της γήρανσης. Η Utopia υπέβαλε αίτηση στον Μητροπολιτικό Δήμο της Αττάλειας, δηλώνοντας ότι θα ήθελε να εισαγάγει τη μέθοδο Δημιουργήστε μια μαριονέτα, δημιουργήστε τον εαυτό σας (Create a Puppet, Create Yourself) στο κοινωνικό κέντρο Active Seniors'. Μετά την έγκριση της αίτησής τους στο δήμο, προγραμματίσαν το εργαστήριο στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για την «Εβδομάδα Ηλικιωμένων». Το κοινωνικό κέντρο Active Seniors' είχε πραγματοποιήσει ανοιχτή πρόσκληση μεταξύ των μελών του, καθώς η Utopia είχε επίσης ανακοινώσει την εκδήλωση στους λογαριασμούς και την ιστοσελίδα τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Καθώς το κέντρο ζήτησε ένα εντατικό εργαστήριο μίας ημέρας, η Utopia τροποποίησε το πρόγραμμα διάρκειας ενός μήνα σε ολοήμερο εργαστήριο. Συμμετείχαν 11 συμμετέχοντες, ηλικίας μεταξύ 65 και 73 ετών. Για υποστήριξη, δύο μέλη του προσωπικού (ένας γεροντολόγος και ένας ψυχολόγος) ήταν παρόντες από το κέντρο κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου. Η Utopia είχε 2 μέλη του προσωπικού που συντόνιζε και καθοδηγούσε το εργαστήριο.

Οι ηλικιωμένοι που συμμετείχαν στο εργαστήριο ανέφεραν ότι ένιωσαν σαν να ήταν ξανά παιδιά ενώ έπαιζαν παιχνίδια και δημιουργούσαν τις δικές τους μαριονέτες. Επιπλέον, ένα ιδιαίτερα πολύτιμο αποτέλεσμα του εργαστηρίου ήταν ότι πολλοί από τους συμμετέχοντες σχεδίασαν και δημιούργησαν κούκλες για να τις χαρίσουν και στα εγγόνια τους, ονειρευόμενοι πώς θα έπαιζαν μαζί τους και θα ενίσχυαν τους δεσμούς τους.

3.1.2.3 Υλοποίηση: Παρουσίαση σε πίνακα με τα ακόλουθα δεδομένα: Όνομα συνεδρίας. Διάρκεια. Υλικά. Στόχοι. Κύρια αποτελέσματα. Οι δραστηριότητες και οι παρατηρήσεις περιγράφονται κάτω από τον πίνακα.

Α. Ομάδα 1 – Νέοι ενήλικες με οικονομικά μειονεκτήματα:

Όνομα της συνεδρίας	Διάρκεια	Υλικά	Στόχοι	Κύρια αποτελέσματα
Εργαστήρι κουκλοθέατρου από χαρτί	8 συνεδρίες (διάρκεια περίπου 2 ωρών) επεκτάθηκαν για 2 μήνες	Χαρτί χειροτεχνίας (4-5 τεμάχια, το μέγεθος του χαρτιού καθορίζει το μέγεθος της μαριονέτας), εφημερίδα (προαιρετικό, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για το γέμισμα του κεφαλιού και του σώματος της μαριονέτας και για τη μορφοποίηση κορδόνι κάρναβης διαφορετικού χρώματος /βαμβάκι, ψαλίδια υφάσματα, (μπορούν να ανακυκλωθούν από παλιά ρούχα ή υπολείμματα	<p>Να συμβάλει στην αυτοεκτίμηση και την αυτογνωσία των συμμετεχόντων.</p> <p>Να συνεισφέρουν στις επικοινωνιακές και κοινωνικές τους δεξιότητες.</p> <p>Να βελτιώσουν τις γνώσεις τους για τον εαυτό τους και τις ανάγκες τους.</p> <p>Να προσφέρει μια μη τυπική και βιωματική εμπειρία μάθησης.</p> <p>Να προσφέρει νέες μεθόδους για να πυροδοτήσει τη δημιουργικότητα.</p> <p>Να δημιουργηθεί ένας χώρος ώστε οι συμμετέχοντες</p>	<p>Η ομάδα μοιραζόταν έναν κοινό ενθουσιασμό για τη δημιουργία των κούκλων για τον εαυτό της και οι περισσότεροι το πήραν πολύ σοβαρά και εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους για το εργαστήριο. Δήλωσαν επίσης ότι θα χρησιμοποιούσαν αυτή τη νέα μέθοδο στη μελλοντική τους επαγγελματική ζωή και κοινωνική εργασία.</p>

		<p>υφασμάτων), προμήθειες ραπτικής, άλλα υλικά ανακύκλωσης, παστέλ και μπογιές</p>	<p>να εκφραστούν και να γνωριστούν μεταξύ τους. Για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος για την οικοδόμηση ομάδας και την αποτελεσματική συνεργασία, Να εισαγάγει στους συμμετέχοντες ορισμένες τεχνικές κοινωνικής ένταξης και συνοχής.</p>	
--	--	--	---	--

B. Ομάδα 2 – Ηλικιωμένοι:

Όνομα της συνεδρίας	Διάρκεια	Υλικά	Στόχοι	Κύρια αποτελέσματα
Εργαστήρι κουκλοθέατρου από χαρτί	1 ημέρα εντατικό εργαστήριο	Χαρτί χειροτεχνίας (4-5 τεμάχια, το μέγεθος του χαρτιού καθορίζει το μέγεθος της μαριονέτας) εφημερίδα (προαιρετικό, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για το γέμισμα του κεφαλιού και του σώματος της μαριονέτας και για τη μορφοποίηση) κορδόνι κάνναβης διαφορετικού χρώματος /βαμβάκι, ψαλίδια υφάσματα (μπορούν να	<p>Να συμβάλει στην αυτοεκτίμηση και την αυτογνωσία των συμμετεχόντων. Να συνεισφέρουν στις επικοινωνιακές και κοινωνικές τους δεξιότητες Να βελτιώσουν τις γνώσεις τους για τον εαυτό τους και τις ανάγκες τους. Να προσφέρει μια μη τυπική και βιωματική εμπειρία μάθησης. Να προσφέρει</p>	<p>Οι ηλικιωμένοι που συμμετείχαν στο εργαστήριο ανέφεραν ότι ένιωσαν σαν να ήταν ξανά παιδιά ενώ έπαιζαν παιχνίδια και δημιουργούσαν τις δικές τους μαριονέτες. Επιπλέον, ένα πολύ πολύτιμο αποτέλεσμα του εργαστηρίου ήταν ότι οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες σχεδίασαν και</p>

		ανακυκλωθούν από παλιά ρούχα ή υπολείμματα υφασμάτων) προμήθειες ραπτικής άλλα ανακυκλωμένα υλικά, παστέλ και μπογιές	νέες μεθόδους για να πυροδοτήσει τη δημιουργικότητα Να δημιουργηθεί ένας χώρος ώστε οι συμμετέχοντες να εκφραστούν και να γνωριστούν μεταξύ τους. Για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος για την οικοδόμηση ομάδας και την αποτελεσματική συνεργασία, Να εισαγάγει τους συμμετέχοντες σε ορισμένες τεχνικές κοινωνικής ένταξης και συνοχής.	δημιούργησαν κούκλες για τα εγγόνια τους, σκεπτόμενοι πώς θα έπαιζαν μαζί τους και θα ενίσχυαν τους δεσμούς τους.
--	--	---	--	---

Δραστηριότητες για κάθε συνεδρία, παρατηρήσεις και εξωτερικοί πόροι

Α. Ομάδα 1 – Νέοι Ενήλικες με Οικονομικά Μειονεκτήματα:

1^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (2 ώρες): ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ομάδα επέλεξε να γνωρίσει ο ένας τον άλλον μέσα από παιχνίδια, γνωριμίας και διενεργώντας συζητήσεις.

Σε αυτή τη συνεδρία, οι διαμεσολαβητές της Utopia παρουσίασαν επίσης τον οργανισμό τους, το έργο Step Up, συμπεριλαμβανομένων των εταίρων και των στόχων του έργου, καθώς και το γιατί επέλεξαν αυτήν την πρακτική για να μοιραστούν με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες του εργαστηρίου.

Η Utopia παρουσίασε τον Teatr Grodzki στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες ως τον προγραμματιστή και μέντορα της μεθόδου Κουκλοθέατρο. Στη συνέχεια οι συντονιστές μοιράστηκαν τα υλικά που χρειάζονταν για να φτιάξουν τις μαριονέτες. Στη συνέχεια η ομάδα ετοίμασε μαζί τα υλικά και άρχισε να φτιάχνει το πάνω μέρος του κορμού των μαριονέτες τους.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (2 ώρες): ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΑΡΤΙΝΩΝ ΜΑΡΙΟΝΕΤΩΝ

Η Υτορία ξεκίνησε ξανά τη μέρα με παιχνίδια και δραστηριότητες προθέρμανσης. Οι συμμετέχοντες/-ουσες συνέχισαν να δημιουργούν τις χάρτινες μαριονέτες τους ενώ συλλάμβαναν ιδέες για τους χαρακτήρες των μαριονέτας. Επειδή υπήρχαν συμμετέχοντες/-ουσες που είχαν χάσει την πρώτη συνάντηση, οι συμμετέχοντες/-ουσες που σημείωσαν πρόοδο στην κατασκευή των μαριονετών τους βοήθησαν επίσης τους/τις νεοαφιχθέντες/-είσες συμμετέχοντες/-ουσες. Ακόμα κι αν η διαδικασία του εργαστηρίου επιβραδύνθηκε, ο κοινωνικός αντίκτυπός του ξεπέρασε τις προσδοκίες. Οι συμμετέχοντες/-ουσες απόλαυσαν τη δημιουργία των μαριονετών μαζί και ο διάλογος κατά τη διάρκεια της διαδικασίας είχε πολύ θετική συμβολή στη δυναμική της ομάδας. Υπήρχαν επίσης συμμετέχοντες/-ουσες που ήθελαν να φτιάξουν μια ακόμη μαριονέτα για τους φίλους και τους συγγενείς τους, έτσι η ομάδα του έργου μοιράστηκε το [βίντεο στο YouTube](#) που έφτιαξε ο Teatr Grodzki στο «Φτιάχνοντας Μαριονέτες»:

3^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (2 ώρες): ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΑΡΤΙΝΩΝ ΜΑΡΙΟΝΕΤΩΝ

Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας του εργαστηρίου, οι συντονιστές της Υτορία ξεκίνησαν κάθε συνεδρία με παιχνίδια και δραστηριότητες προθέρμανσης. Αφού κατασκεύασαν τις κούκλες, οι συμμετέχοντες άρχισαν να τις διακοσμούν και να τις εξατομικεύουν. Για το σκοπό αυτό, οι συντονιστές/-ριες ενθάρρυναν τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να φέρουν ανακυκλωμένα υλικά και παλιά υφάσματα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν για να δημιουργήσουν τον χαρακτήρα για τις μαριονέτες τους.

4^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (2 ώρες): ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΓΙΑ ΚΟΥΚΛΕΣ

Η ομάδα της Υτορία πρόσφερε τις ακόλουθες ερωτήσεις στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες για να δημιουργήσουν έναν χαρακτήρα για τις μαριονέτες τους:

Ποιο είναι το όνομα του χαρακτήρα σας;

Πόσο χρονών είναι ο χαρακτήρας σου;

Πού γεννήθηκε ο χαρακτήρας σας;

Ποιος είναι/ήταν στην οικογένεια του χαρακτήρα σας;

Πού και με ποιους ζουν τώρα οι χαρακτήρες σας;

Τι δουλειά έχει ο χαρακτήρας σου;

Ονομάστε μια αγαπημένη ιδιοκτησία του χαρακτήρα σας.

Ποιο είναι το αγαπημένο μουσικό κομμάτι του χαρακτήρα σας;

Ποιο είναι το αγαπημένο μέρος του χαρακτήρα σας;

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ποιο είναι το αγαπημένο φαγητό του χαρακτήρα σας;

Πείτε μας περισσότερα για την προσωπικότητα του χαρακτήρα σας.

Επιπλέον, η διαδικασία μορφοποίησης και εξατομίκευσης συνεχιζόταν παράλληλα με τη συζήτηση αυτών των ερωτήσεων.

5^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (2 ώρες): ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΜΑΡΙΟΝΕΤΕΣ

Η ομάδα της Utopia και οι συμμετέχοντες του εργαστηρίου πήραν συνεντεύξεις από κάθε μαριονέτα ως ομάδα και έκαναν ερωτήσεις στις μαριονέτες για να τις γνωρίσουν, παρόμοιες με τη μέθοδο του 'Hot seating' στο Δημιουργικό Δράμα.

6^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (2 ώρες): ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΜΑΡΙΟΝΕΤΕΣ

Σε ομάδες των 4, οι συμμετέχοντες προσπάθησαν να εμψυχώσουν τις μαριονέτες και να τις κάνουν να παίξουν. Ένας συμμετέχων ήταν υπεύθυνος για την κίνηση του κεφαλιού, ένας ήταν υπεύθυνος για την κίνηση των χεριών και ένας ήταν υπεύθυνος για την κίνηση των ποδιών. Ο κατασκευαστής της μαριονέτας ανέλαβε το ρόλο του σκηνοθέτη. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες/-ουσες άρχισαν να εργάζονται πάνω στο θέμα: «Πώς θα ξεκινούσε η μαριονέτα σας μια ολοκαίνουργια μέρα;»

7^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (2 ώρες): ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΜΑΡΙΟΝΕΤΩΝ

Κάθε χάρτινη μαριονέτα ερμήνευσε τη σκηνή της με την αγαπημένη μουσική του χαρακτήρα της, χωρίς να χρησιμοποιεί κείμενο ή λέξεις με νόημα. Υπήρχαν 3 συμμετέχοντες που κινούσαν τις μαριονέτες με τη διεύθυνση του δημιουργού της μαριονέτας. Οι συμμετέχοντες/-ουσες έκαναν μια αυθόρμητη, απροειδοποίητη παράσταση στο Meltem Sports and Activity Complex για τους ανθρώπους που έτυχε να βρεθούν εκεί για διαφορετικές συνεδρίες και ενδιαφέρθηκαν να παρακολουθήσουν αυτή την περιστασιακή και ημι-αυτοσχέδια παράσταση.

8^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (2 ώρες): ΣΥΝΟΨΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΚΛΕΙΣΙΜΟ

Οι συντονιστές του Utopia ζήτησαν από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τα συναισθήματα και τα σχόλιά τους σχετικά με τη διαδικασία του εργαστηρίου. Ζήτησαν την αξιολόγηση των συμμετεχόντων/-ουσών μέσω του Google Forms και για να κλείσουν οι συντονιστές/-ριες κάλεσαν τους συμμετέχοντες/-ουσες να μείνουν σε επαφή για πιθανές μελλοντικές συνεργασίες.

B. Ομάδα 2 – Ηλικιωμένοι:

Το ΓΕΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ έχει την ίδια ροή με την πρώτη πιλοτική εφαρμογή που πραγματοποιήθηκε με Νέους Ενήλικες με Οικονομικά Μειονεκτήματα, αλλά μόνο με μειωμένο ωράριο, επειδή η ομάδα της Υτορία τροποποίησε το χρονοδιάγραμμα για να το εντάξει σε ένα εντατικό μονοήμερο πρόγραμμα.

1^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (60 λεπτά): ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ

2^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (60 λεπτά): ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΑΡΤΙΝΩΝ ΜΑΡΙΟΝΕΤΩΝ

3^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (60 λεπτά): ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΑΡΤΙΝΩΝ ΜΑΡΙΟΝΕΤΩΝ

4^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (60 λεπτά): ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ ΜΑΡΙΟΝΕΤΩΝ

5^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (60 λεπτά): ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΜΑΡΙΟΝΕΤΕΣ

6^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (60 λεπτά): ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΜΑΡΙΟΝΕΤΕΣ

7^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (60 λεπτά): ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΩΝ ΜΑΡΙΟΝΕΤΩΝ

8^η ΣΥΝΒΕΔΡΙΑ (60 λεπτά): ΣΥΝΟΨΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΚΛΕΙΣΙΜΟ

3.1.2.4 Σχόλια σχετικά με την πιλοτική εφαρμογή, χρήσιμες συμβουλές για κάθε βήμα για επαγγελματίες που θα ήθελαν να αναδημιουργήσουν την πρακτική

A. Για νέους ενήλικες με οικονομικά μειονεκτήματα:

Κατά τον προγραμματισμό των 8 συνεδριών του εργαστηρίου, η διατήρηση μιας συνεπούς ομάδας συμμετεχόντων ήταν το πιο δύσκολο στοιχείο που αντιμετώπισε η ομάδα της Υτορία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Μερικοί συμμετέχοντες ξεκίνησαν το εργαστήριο και στη συνέχεια ανέφεραν ότι είχαν βρει δουλειά και δεν μπορούσαν να παρακολουθήσουν άλλο. Μερικοί ήταν ακόμη φοιτητές και είχαν εξετάσεις στο πανεπιστήμιο, οπότε έχασαν κάποιες συνεδρίες. Μερικοί δεν συνέχισαν λόγω προβλημάτων υγείας που σχετίζονται με την πανδημία.

B. Για ηλικιωμένους

Στην αρχή του εργαστηρίου, πολλοί ηλικιωμένοι δεν έπαιρναν πολύ σοβαρά την ιδέα να φτιάξουν μαριονέτες. Είχαν αμφιβολίες για αυτό γιατί νόμιζαν ότι ήταν παιδικό πράγμα να παίζουν παιχνίδια και να φτιάχνουν μαριονέτες. Επιπλέον, ήταν πιθανό να θέσουν όρια που ήταν πολύ άκαμπτα και δεν ήθελαν να συνδεθούν με τους άλλους στην αρχή. Ωστόσο, αφού πέρασαν όλη τη μέρα μαζί, παρά τον κόσμο που έφευγε νωρίς επειδή είχαν προηγούμενες υποχρεώσεις, η ομάδα τελικά γελούσε και διασκέδαζε μαζί. Ενώ δοκίμαζαν ομαδικές εργασίες για την ερμηνεία των μαριονετών, οι συμμετέχοντες/-ουσες απολάμβαναν το χρόνο τους και διασκέδαζαν ελεύθερα στην αυτοσχέδια σκηνή σαν να ήταν παιδιά. Οι συντονιστές/-ριες της Υτορία μοιράστηκαν με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες τη

χαρά να παρακολουθήσουν πώς η τέχνη μπορεί να είναι ένα πολύ ισχυρό εργαλείο για την υποστήριξη της συναισθηματικής ευημερίας των ατόμων σε μια διαδικασία δια βίου μάθησης.

Συστάσεις:

Προσπαθήστε πάντα να ξεκινάτε τις συναντήσεις με μία δραστηριότητα ενεργοποίησης, γνωριμίας ή οποιοδήποτε παιχνίδι θεωρείτε κατάλληλο για τη συγκεκριμένη ομάδα με την οποία πρόκειται να εργαστείτε.

Προσπαθήστε να διατηρήσετε χαμηλές τις προσδοκίες, τόσο τις δικές σας όσο και των συμμετεχόντων/-ουσών. Δώστε έμφαση στις ανάγκες αντί των προσδοκιών.

Αφήστε τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να δοκιμάσουν τις ιδέες τους.

Εμπιστευτείτε ότι με κάθε ομάδα θα είναι μια εντελώς νέα εμπειρία, γι' αυτό να είστε ευέλικτοι.

Καλά να περνάτε! :)

3.1.2.5 Αποτελέσματα και συνέπειες

Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου τόσο οι συμμετέχοντες/-ουσες όσο και οι συντονιστές/-ριες έζησαν πολύτιμες στιγμές και μοιράστηκαν μια αμοιβαία χαρούμενη, ζεστή και φιλική ατμόσφαιρα. Τα παιχνίδια, η δημιουργία και η εξατομίκευση των χάρτινων μαριονέτες επηρέασαν θετικά την αυτοέκφραση των συμμετεχόντων/-ουσών και βελτίωσαν την ψυχική και συναισθηματική τους κατάσταση. Η διαδικασία έδειξε ότι η τέχνη είναι πράγματι ένα πολύ ισχυρό εργαλείο με μεγάλο αντίκτυπο και μπορεί εύκολα να εξατομικευτεί για όλους στη δια βίου μάθηση.

A. Νέοι ενήλικες με οικονομικά μειονεκτήματα:

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΑ A (22): «Η δραστηριότητα ήταν πολύ αποτελεσματική. Ένωσα άνετα και χαρούμενα. Αυτό με παρακίνησε ακόμα περισσότερο. Ενίσχυσε επίσης το κίνητρό μου. Νομίζω ότι οφείλεται στις μεθόδους δραστηριότητας και εκπαίδευσης. Είναι πάντα ωραίο να έχεις μια νέα ικανότητα. Επιπλέον, συναναστρέφομαι και συμβάλλω στην προσωπική μου εξέλιξη. Ένωσα τόσο ωραία να δημιουργώ. Έχω επίσης κίνητρο σε άλλα μέρη της ζωής μου. Συνήθως είμαι χαρούμενος άνθρωπος. Είμαι και φιλική. Είμαι όμως νευρική και ανήσυχη σε κοινωνικές περιστάσεις, ακόμα και παρουσία φίλων μου. Το δημιουργικό δράμα αυτού του εργαστηρίου με έκανε πιο δυναμικό και άνετο άτομο στις φιλίες μου. Είμαι ευγνώμων για αυτό. Έμαθα επίσης πολλά από ανθρώπους που γνώρισα. Θα ήθελα να παρακολουθήσω περισσότερες εκδηλώσεις όπως αυτή. Έχουμε αποκτήσει και δεξιότητες και ηρεμία. Νομίζω ότι το αποτέλεσμα ήταν πολύ καλό».

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ Β (24): «Ήταν τόσο διασκεδαστικό και συνέβαλε στην προσωπική μου εξέλιξη. Η δημιουργία νέων χαρακτήρων και ο καθορισμός συναισθημάτων στην μαριονέτα που δημιούργησα με έκανε ευτυχισμένο. Είχα αξέχαστες εμπειρίες. Νιώθω ψυχικά πιο υγιής. Μακάρι να κάναμε περισσότερο χρόνο για το εργαστήριο.»

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ Γ (21): «Ήταν μια πολύ διασκεδαστική διαδικασία. Κατασκευή χάρτινων μαριονέτων και σχεδιασμός και εξατομίκευσή τους. Έχω θετικές κοινωνικές εμπειρίες. Θα παρακολουθούσα περισσότερες κοινωνικές δραστηριότητες. Θα ήθελα πολύ να έχω μια πιο κοινωνική ζωή. Με ενθάρρυνε να κάνω τέτοιου είδους δραστηριότητες. Όλα ήταν τέλεια.»

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ Δ (25): «Ήταν μια όμορφη συνάντηση. Επιπλέον, η ενεργητική και φιλική στάση των δασκάλων με ενθάρρυνε να συμμετάσχω σε αυτή την εκδήλωση. Ήταν διασκεδαστικό, όμορφο και αξέχαστο. Δεν θα άλλαζα τίποτα γιατί λατρεύω την εκδήλωση και τους δασκάλους μας».

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ Ε (21): «Η δραστηριότητα ήταν πραγματικά διασκεδαστική. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, είχαμε μια πολύ καλή διαδικασία με τις διαφορετικές ιδέες που εξέφρασε ο καθένας. Έχω αποκτήσει μια πιο θετική στάση στη ζωή και αυτό με έκανε να νιώθω πιο ενεργητικός».

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ ΣΤ (20): «Το να αποκτήσεις μια νέα ικανότητα είναι σπουδαίο. Ένιωσα πολύ χαρούμενος που μπόρεσα να δημιουργήσω ένα νέο πράγμα.»

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ Ζ (23): «Με ενδιέφεραν ήδη εργαλεία όπως το δημιουργικό δράμα. Έμαθα πολλά για νέες δημιουργικές μεθόδους σε αυτή τη δραστηριότητα. Έζησα να είμαι δημιουργικός. Ένιωσα ελεύθερος και μοναδικός. Έμαθα να είμαι κοινωνικός και να παίρνω αποφάσεις ελεύθερα χάρη στη δημιουργική σκέψη. "»

Β. Ηλικιωμένοι:

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ Α (70): «Μου άρεσε πάρα πολύ. Η συμμετοχή στη δραστηριότητα άλλαξε τη ζωή μου με θετικό τρόπο. Ένωσα πολύ πιο χαρούμενος μετά τη δραστηριότητα. Μακάρι να είχαμε περισσότερο χρόνο».

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ Β (65): «Αποφάσισα να συμμετάσχω σε αυτή τη δραστηριότητα, γιατί πίστευα ότι θα ένιωθα χαρούμενος. Στο τέλος, ήμουν τόσο ικανοποιημένος και ένιωσα πιο χαρούμενος. Αυτή η δραστηριότητα μου θύμισε την αίσθηση της γαλήνης και της ευτυχίας στην παιδική μου ηλικία. Θα ήθελα πολύ να συμμετάσχω σε αυτό το εργαστήριο ξανά μερικές φορές."

ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Γ (65): «Ήταν τόσο καλό και διασκεδαστικό. Ο χρόνος πέρασε τόσο γρήγορα. Είχαμε μια πραγματικά θετική ατμόσφαιρα στην εκδήλωση,

θυμήθηκα τα παιδικά μου χρόνια. Προχωρώ με πολύ θετική διάθεση και είμαι περήφανος για τον εαυτό μου. Η αυτοεκτίμησή μου έχει αυξηθεί. Θέλω επίσης να δημιουργήσω μαριονέτες ζώων την επόμενη φορά. Είμαι πολύ χαρούμενος, σε ευχαριστώ πάρα πολύ!"

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ Δ (73): «Παρακολούθησα αυτή τη δραστηριότητα για να φτιάξω μια μαριονέτα για το εγγόνι μου. Ωστόσο, η διαδικασία μου θύμισε τα δικά μου παιδικά χρόνια. Δεν είχαμε τέτοιες ευκαιρίες τότε και ένιωσα υπέροχα σήμερα. Όλα ήταν τέλεια, οι δάσκαλοι ήταν πολύ εξυπηρετικοί και κατανοητοί.»

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ Ε (67): «Ήταν όμορφα. Θα μπορούσαμε να έχουμε μεγαλύτερο χρόνο εργαστηρίου. Το να μοιράζομαι κάτι με ανθρώπους με έκανε να νιώθω υπέροχα».

Μαθήματα, πρόσφατα αποκτηθείσα εμπειρία και νέες προκλήσεις για τους εκπαιδευτές/συντονιστές.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Χάρη στον συνεργάτη του έργου Step Up, Teatr Grodzki, η ομάδα της Utopia έμαθε για μια νέα καλλιτεχνική τεχνική για την κοινωνική ενσωμάτωση και ήταν πολύ ενθουσιασμένη που θα τη δοκιμάσει ως πιλοτική εφαρμογή στην Τουρκία. Τα μέλη της Utopia έμαθαν και δοκίμασαν την πρακτική του κουκλοθέατρου και αποφάσισαν να την προσθέσουν στο μη τυπικό πρόγραμμα εκπαίδευσης της οργάνωσής τους.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Οι προκλήσεις που αντιμετώπισε η ομάδα της Utopia κατά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση των εργαστηρίων ήταν:

Μερικοί από τους συμμετέχοντες ξεκίνησαν το εργαστήριο αλλά δεν ολοκλήρωσαν πλήρως την όλη διαδικασία. Μια σειρά διαδικασιών έπρεπε να εγκριθούν, προκειμένου να υπάρξει συνεργασία με κυβερνητικούς οργανισμούς. Η ομάδα της Utopia επέλεξε αυτή την τεχνική επειδή ήταν οικονομική και βιώσιμη, εντούτοις υπήρξε μια υπερβολική αύξηση στην τιμή του χαρτιού, του σπάγκου και άλλων σταθερών προμηθειών στην Τουρκία από τότε που ξεκίνησε το έργο. Υπήρξαν δηλαδή απροσδόκητα έξοδα κατά τη διαδικασία. Οι εκπαιδευτές/-ριες μπορεί να χρειαστεί να βρουν πιο οικολογικούς τρόπους για να δημιουργήσουν τις μαριονέτες από χρησιμοποιημένα χαρτιά, εφημερίδες ή αφίσες αντί να αγοράζουν νέο χαρτί.

Ακόμα κι αν ορισμένοι συμμετέχοντες παρουσίαζαν έλλειψη ενδιαφέροντος και κινήτρου στην αρχή των εργαστηρίων, στη συνέχεια οι συντονιστές/-ριες της Utopia είχαν σταθερή επικοινωνία μαζί τους και συμμετείχαν πλήρως στη διαδικασία. Συνέβαλαν στα εργαστήρια με μια απροσδόκητα επιμελή προσέγγιση, σχεδιάζοντας προσεκτικά τις ατομικές τους μαριονέτες και αυτό μπορεί να εκτιμηθεί ως ένα εξαιρετικά πολύτιμο και συγκεκριμένο αποτέλεσμα.

Αντίκτυπος και διδάγματα για τοπικούς οργανισμούς εταίρους που εμπλέκονται στη διαδικασία

A. Νέοι ενήλικες με οικονομικά μειονεκτήματα:

«Δουλεύουμε με ομάδες με διαφορετικές ειδικές ανάγκες. Θέλαμε να συμμετέχουμε γιατί πιστεύαμε ότι αυτή η δραστηριότητα θα τους ενδιέφερε και ότι η ομαδική εργασία θα συνέβαλε στην κοινωνική τους ανάπτυξη. Πιστεύουμε ότι η δραστηριότητα συνέβαλε στη βελτίωση των μελλοντικών επαγγελματικών μας προοπτικών. Οι φίλοι μας που παρακολούθησαν αυτό το εργαστήριο θα πάνε σε κάποια σχολεία του χωριού, σχηματίζοντας εθελοντικές ομάδες και θα διδάξουν όσα έμαθαν σε αυτό το εργαστήριο, ενώ θα πραγματοποιείται συνεχής δραστηριότητα στο εθελοντικό μας κέντρο. Μάθαμε τις διαδικασίες και τις τεχνικές κουκλοθεάτρου και κατασκευής μαριονετών. Και βιώσαμε τη διαδικασία μάθησης για συμπερίληψη όλων των συμμετεχόντων/-ουσών. Οι ιστορίες έχουν δημιουργηθεί για μαριονέτες. Οι συμμετέχοντες μας έμαθαν για ένα νέο πεδίο τέχνης και τις διαδικασίες υλοποίησης ενός νέου εργαστηρίου. Η κατασκευή χάρτινων μαριονετών θα είναι μια συνεχής δραστηριότητα στο κέντρο μας».

B. Ηλικιωμένοι

«Η κύρια λειτουργία του οργανισμού μας είναι να διασφαλίζει ότι οι ηλικιωμένοι συμμετέχουν ενεργά στην ζωή ενδυναμώνοντάς τους τους υπό όλες τις κοινωνικές, σωματικές και ψυχολογικές έννοιες. Αυτή η δραστηριότητα έχει σίγουρα ενισχύσει τις χειρωνακτικές δεξιότητες και την προσοχή των ηλικιωμένων. Είμαστε στην ευχάριστη θέση να είμαστε μέρος αυτού του έργου και τα ενδιαφέροντα των ηλικιωμένων έχουν αυξηθεί μέσω αυτών των δραστηριοτήτων.»

Βίντεο:

https://www.youtube.com/watch?v=r_7YDzH7J7A

3.1.3 Πιλοτική δραστηριότητα στην Πορτογαλία: Δημιουργήστε μια μαριονέτα, δημιουργήστε τον εαυτό σας

3.1.3.1 Οργανισμός υλοποίησης στη χώρα του εταίρου: Centro Social de Soutelo

3.1.3.2 Ομάδα στόχος

Το Centro Social de Soutelo αποφάσισε να υλοποιήσει πιλοτική δραστηριότητα χρησιμοποιώντας το κουκλοθέατρο ως εκπαιδευτικό εργαλείο, με δικαιούχους του εισοδήματος κοινωνικής ένταξης. Η οικονομική ανεπάρκεια, η μακροχρόνια ανεργία, η δυσκολία στην εργασιακή επανένταξη, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και οι εξαρτήσεις είναι οι κύριες αδυναμίες που αποτελούν μέρος της πορείας της ζωής τους και που έχουν εμποδίσει τη διαδικασία της κοινωνικής τους ένταξης.

Λαμβάνοντας υπόψη τις εκδηλώσεις ενδιαφέροντος για συμμετοχή σε αυτή τη δραστηριότητα, αρχικά, η ομάδα αποτελούνταν από 20 μέλη, έντεκα γυναίκες και εννέα άνδρες ηλικίας από 18 έως 65 ετών (πέντε συμμετέχοντες - 18/35 ετών, τέσσερις συμμετέχοντες - 35/50 ετών έντεκα συμμετέχοντες - 50/65 ετών). Οι συμμετέχοντες/-ουσες ζουν στο Rio Tinto και στο Baguim do Monte, δύο ενοριακά συμβούλια του Δήμου Gondomar, στην Πορτογαλία. Όσον αφορά στα εκπαιδευτικά προσόντα των συμμετεχόντων/-ουσών, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι, δεκατρείς συμμετέχοντες/-ουσες (περισσότεροι/-ες από τους/τις μισούς/-ές) έχουν ολοκληρώσει μόνο τη βασική εκπαίδευση, κάτι που από μόνο του είναι ήδη απόδειξη των αντιξοοτήτων που μπορεί να εμποδίζουν την ομάδα ως προς την κατανόηση και την ολοκλήρωση ορισμένων από τις εργασίες κατά την πιλοτική

εφαρμογή· τέσσερις συμμετέχοντες/-ουσες έχουν δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τρεις έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η επιλογή αυτής της ομάδας στόχου έγινε βάσει του ότι επρόκειτο για μια ομάδα ατόμων με κοινωνικοοικονομικές αδυναμίες που είχαν επιπτώσεις, κυρίως στο επίπεδο της εργασιακής τους ένταξης και, ως εκ τούτου, αποτελούσαν άτομα που βρίσκονταν σε κατάσταση κοινωνικού αποκλεισμού. Το έργο Step Up και το εργαστήριο κουκλοθέατρου πρόσφεραν έναν χώρο και χρόνο που συνέβαλλαν στην κοινωνικο-συναισθηματική ενδυνάμωση των συμμετεχόντων.

Όνομα της συνεδρίας	Διάρκεια	Υλικά	Στόχοι	Κύρια αποτελέσματα
Συνεδρία No. 1	2 ώρες (10:00- 12:00)	Φύλλα από χαρτί χειροτεχνίας, ψαλίδι, χρωματιστά νήματα και μαλλί, εφημερίδες, post-it διαφορετικών χρωμάτων, στυλό, καρέκλες, τραπέζια, πίνακας.	Να ενθαρρύνει την αίσθηση της δέσμευσης. Να αναπτύξει προσωπικά κίνητρα. Να ενισχύσει την ικανότητα ενσυναίσθησης σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο. Να τονώσει το πνεύμα της περιέργειας. Να προωθήσει τον ατομικό και ομαδικό αναστοχασμό..	Όλοι οι επιλεγμένοι/-ες συμμετέχοντες/-ουσες ήταν παρόντες/-ούσες και συνεργάστηκαν θετικά και αυθόρμητα στη δραστηριότητα προθέρμανσης.
Συνεδρία No 2	2 ώρες (10:00- 12:00)	Φύλλα χαρτιού χειροτεχνίας, ψαλίδια, χρωματιστά νήματα και μαλλί, υφάσματα, βιντεοκάμερα και κάμερα.	Να ενθαρρύνει την αίσθηση της δέσμευσης. Να αναπτύξει προσωπικά κίνητρα. Να ενισχύσει την ατομική και ομαδική ικανότητα ενσυναίσθησης. Να προωθήσει το πνεύμα αλληλοβοήθειας μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών. Να ενθαρρύνει την εγγύτητα μεταξύ των συμμετεχόντων και μεταξύ αυτών και των συντονιστών. Να διευκολύνει το δέσιμο του συμμετέχοντος με τη μαριονέτα του.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες ήταν πολύ ενθουσιώδεις με την κατασκευή της μαριονέτας. Ωστόσο, κάποιιοι είχαν δυσκολίες με τις λεπτές κινητικές δεξιότητες. Η ομάδα τόνωσε την αίσθηση της αλληλοβοήθειας μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών.

Συνεδρία No. 3	2 ώρες (10:00- 12:00)	Καρέκλες, αντικείμενα, εφημερίδες, περιοδικά, βιντεοκάμερα και κάμερα.	Προώθηση του προβληματισμού της ομάδας. Ενθαρρύνετε την αίσθηση της δέσμευσης. Ενθαρρύνετε την έκφραση των συναισθημάτων. Προώθηση της συγκέντρωσης. Μάθετε να αντιμετωπίζετε την απογοήτευση. Εξηγήστε πώς να εμπυχώσετε την μαριονέτα.	Καλό επίπεδο συμμετοχής από όλα τα στοιχεία. Η προτεινόμενη δραστηριότητα επέτρεψε στους συμμετέχοντες να εντοπίσουν τα εμπόδια που είχαν βιώσει στη διάρκεια της ζωής τους και να εκφράσουν τα συναισθήματα που σχετίζονται με αυτά τα εμπόδια. Αυτή η δραστηριότητα επέτρεψε τη μεγάλη ανταλλαγή αξιοσημείωτων εμπειριών μεταξύ της ομάδας.
Συνεδρία No. 4	2 ώρες (10:00- 12:00)	Μαριονέτες, τραπέζια, καρέκλες, βιντεοκάμερα και κάμερα.	Να προωθήσει της αμοιβαίας κατανόησης. Να ενθαρρύνει την αίσθηση της δέσμευσης. Να ενθαρρύνει της συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών. Να προωθήσει της διαπροσωπικής επικοινωνίας. Να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της μη λεκτικής επικοινωνίας. Να προωθήσει τη διαχείριση χρόνου.	Από αυτή τη συνεδρία και μετά, η ομάδα άρχισε να έχει κάποιες απουσίες, για λόγους υγείας, έναρξη επαγγελματικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.
Συνεδρία No. 5	2 ώρες (10:00- 12:00)	Μαριονέτες, καρέκλες, τραπέζια, βιντεοκάμερα και κάμερα.	Να προωθήσει την αυτογνωσία. Να προωθήσει την ικανότητα διαχείρισης δυσκολιών. Να διευκολύνει τον αυθορμητισμό και τις διαπροσωπικές σχέσεις. Να εργαστεί στη διαχείριση χρόνου. Να τονώσει τη δημιουργικότητα.	Καλό επίπεδο συμμετοχής στη δυναμική.
		Αντικείμενα που επιλέγουν οι	Να προωθήσει τον προβληματισμό στην	Καλό επίπεδο συμμετοχής στη

Συνεδρία No. 6	2 ώρες (10:00- 12:00)	συμμετέχοντες/- ουσες που πρέπει να φέρουν από το σπίτι. Στυλό και λευκά σεντόνια, βιντεοκάμερα και κάμερα, καρέκλες, τραπέζια.	ομάδα. Να προωθήσει την προσωπική εκτίμηση και αυτοπεποίθηση. Να ενθαρρύνει την αίσθηση της δέσμευσης. Να βελτιώσει τις επαγγελματικές προοπτικές των συμμετεχόντων/-ουσών. Να προωθήσει την ενσυναίσθησης μεταξύ των ομάδων.	δυναμική.
Συνεδρία No. 7	2 ώρες (10:00- 12:00)	Μαριονέτες, καρέκλες, τραπέζια, βιντεοκάμερα και κάμερα.	Να προωθήσει την αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθηση. Να τονώσει και να αναπτύξει δεξιότητες μη λεκτικής επικοινωνίας Να ενθαρρύνει την αίσθηση της δέσμευσης. Να ενθαρρύνει τη δια- ομαδική ενσυναίσθηση. Να προωθήσει τον προβληματισμό στην ομάδα.	Οι συμμετέχοντες/- ουσες δυσκολεύτηκαν να εμπυχώσουν τη μαριονέτα σύμφωνα με το συναίσθημα που τους ανατέθηκε, καθώς και στους υπόλοιπους να κατανοήσουν ποιο συναίσθημα εκφραζόταν.
Συνεδρία No. 8	2 ώρες (10:00- 12:00)	Ερωτηματολόγια τελικής αξιολόγησης για τους συμμετέχοντες. Στυλό, τραπέζια, καρέκλες, βιντεοκάμερα και κάμερα.	Να προωθήσει τον κριτικό στοχασμό (εαυτό και ετερο). Να ενθαρρύνει την ενεργητική ακρόαση. Να τονώσει και να αναπτύξει δεξιότητες μη λεκτικής επικοινωνίας. Να ενθαρρύνει την αίσθηση της δέσμευσης. Να προωθήσει τον προβληματισμό στην ομάδα.	Μεγάλη συμμετοχή των συμμετεχόντων κάθε υποομάδας στην προετοιμασία για την τελική παρουσίαση.
Συνεδρία No. 9	2 ώρες (10:00- 12:00)	Βίντεο, φωτογραφίες, καρέκλες, μαριονέτες, τραπέζι, οθόνες, μαύρο ύφασμα και συμπληρωματικό υλικό για την υποστήριξη των παραστάσεων.	Να προωθήσει της προσωπικής ανάπτυξης. Να ενισχύσει τις διαπροσωπικές σχέσεις. Να ενθαρρύνει τις δεξιότητες επικοινωνίας (λεκτικές και μη).	Η παρουσίαση πήγε πολύ καλά, παρά την αγωνία των συμμετεχόντων/- ουσών, μπροστά σε ένα κοινό 25 ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών λειτουργιών που τους συνόδευσαν.

3.1.3.3 Υλοποίηση: Παρουσίαση σε πίνακα με τα ακόλουθα δεδομένα: Όνομα συνεδρίας. Διάρκεια, Υλικά, Στόχοι, Κύρια αποτελέσματα. Οι δραστηριότητες και οι παρατηρήσεις περιγράφονται κάτω από τον πίνακα.

Δραστηριότητες για κάθε συνάντηση, παρατηρήσεις και εξωτερικοί πόροι που χρησιμοποιούνται

Το Νοέμβριο του 2021, η ομάδα του έργου είχε συνάντηση με κοινωνικούς λειτουργούς και μαζί επέλεξαν την ομάδα των συμμετεχόντων/-ουσών. Μετά από αυτή την επιλογή, τον Δεκέμβριο του 2021, πραγματοποιήθηκαν κάποιες συναντήσεις με τους συμμετέχοντες/-ουσες σε μικρές ομάδες, κατά τις οποίες επεξηγήθηκαν οι στόχοι και η μεθοδολογία εργασίας. Μετά από αυτή την επεξήγηση, όσοι/-ες έδειξαν ενδιαφέρον και κίνητρο συμμετοχής υπέγραψαν το έντυπο συγκατάθεσης. Σε αυτό το σημείο, οι προσδοκίες τους για το έργο ήταν, αφενός, ο ενθουσιασμός για τη δυνατότητα να μάθουν να χτίζουν μια μαριονέτα. Από την άλλη πλευρά, έδειξαν κάποια απροθυμία να δουλέψουν πάνω στα συναισθήματά τους.

Οι δραστηριότητες ξεκίνησαν στις 26 Ιανουαρίου και ολοκληρώθηκαν στις 24 Μαρτίου. Πραγματοποιήθηκαν εννέα συνεδρίες διάρκειας περίπου 2 ωρών η καθεμία. Στις πρώτες συνεδρίες οι συμμετέχοντες/-ουσες δημιούργησαν τις μαριονέτες τους. Στη συνέχεια, έμαθαν πώς να τις εμψυχώνουν. Καθ' όλη τη διάρκεια των συνεδριών, οι συμμετέχοντες/-ουσες ενθαρρύνονταν να μοιραστούν τα συναισθήματά τους μέσα από παιχνίδια ρόλων. Η ομάδα χωρίστηκε σε υποομάδες, οι οποίες προσκλήθηκαν να γράψουν μια μικρή ιστορία βασισμένη στις εμπειρίες της ζωής τους. Αυτές οι ιστορίες παρουσιάστηκαν με τη χρήση των μαριονετών. Δημιούργησαν επίσης σενάρια σύμφωνα με τις ιστορίες τους. Η όλη διαδικασία ολοκληρώθηκε με δημόσια παρουσίαση.

3.1.3.4 Σχόλια σχετικά με την πιλοτική εφαρμογή, χρήσιμες συμβουλές για κάθε βήμα για επαγγελματίες που θα ήθελαν να αναδημιουργήσουν την πρακτική

Η εμπειρία αυτής της πιλοτικής εφαρμογής μας οδήγησε να κάνουμε κάποιες σκέψεις σχετικά με τη διαδικασία ανάπτυξής της. Πρώτα απ' όλα, η καλή συνεργασία με την τεχνική ομάδα που συνοδεύει αυτή την ομάδα στόχο είναι καθοριστικής σημασίας, γιατί είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσουμε τα ατομικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων/-ουσών. Δεύτερον, ήταν απαραίτητο να πραγματοποιηθούν συναντήσεις με κάθε έναν/μία από τους συμμετέχοντες/-ουσες για την παρουσίαση της εκπαίδευσης και τη διασαφήνιση τυχόν αμφιβολιών που

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

μπορεί να προκύψουν. Όσο καλύτερα καταλάβαιναν τι έκαναν, τόσο μεγαλύτερο θα μπορούσε να είναι το επίπεδο δέσμευσής τους στην εκπαίδευση.

Είναι επίσης σημαντικό να καταγράφονται γραπτά οι προβληματισμοί κάθε ατόμου σχετικά με τη συμμετοχή του στις συνεδρίες καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσης. Βοηθά τους/τις εκπαιδευτές/-ριες να προβληματιστούν σχετικά με τη συνάφεια κάποιων δραστηριοτήτων και να τις βελτιώσουν - αυτό συνέβη κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης του Centro Social de Soutelo – καθώς και να συστήνουν αυτήν την πρακτική σε μελλοντικές εκπαιδεύσεις.

Μεταξύ άλλων, καταλυτικός είναι και ο αριθμός των συνεδριών που θα πραγματοποιηθούν. Στο τέλος της πιλοτικής εφαρμογής, οι εκπαιδευτές/-ριες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι, και λόγω του περιεχομένου που θα χρησιμοποιηθεί, που σχετίζεται κυρίως με τις συναισθηματικές δεξιότητες, θα ήταν θετικό για την ομάδα να αυξήσει τον αριθμό των συνεδριών. Αυτό θα επέτρεπε να εμβαθύνουν σε ορισμένα από τα ζητήματα που έθεσαν κάποιοι/-ες από τους συμμετέχοντες/-ουσες, που σχετίζονται με τις προσωπικές και οικογενειακές τους εμπειρίες, οι οποίες σε κάποιο σημείο της ζωής τους συνιστούσαν παράγοντες συναισθηματικής αστάθειας με σοβαρές επιπτώσεις στην προσωπική και επαγγελματική ζωή τους.

Οι συντονιστές/-ριες διαπίστωσαν, επίσης, ότι ορισμένοι από τους συμμετέχοντες/ουσες γνώριζαν ήδη ο ένας τον άλλον από άλλες ομάδες εργασίας, οι οποίες υποστήριζαν τη συμμετοχή τους στη διαδικασία, έχοντας αυξημένα επίπεδα συμμετοχής στην ομάδα και στη δημιουργία σχέσεων. Μάλιστα, μια από τις θετικές πτυχές της συμμετοχής σε αυτήν την ομάδα, όπως υπογράμμισαν οι συμμετέχοντες, ήταν το γεγονός ότι είχαν χώρο να μοιραστούν και να αναγνωρίσουν τα προβλήματά τους με άτομα με τα οποία είχαν ήδη αλληλεπιδράσει στο παρελθόν, γεγονός που διευκόλυνε το μοίρασμα με αυτούς που είχαν ήδη συναντηθεί.

3.1.3.5 Αποτελέσματα κι επιπτώσεις

Τα κύρια αποτελέσματα και οι επιπτώσεις αυτής της εκπαίδευσης είναι ότι καθένας/καθεμιά από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες εξέφρασε τα συναισθήματά του/της και μοιράστηκε προβλήματα και προσδοκίες για τη ζωή του/της . Δημιούργησαν σχέσεις μεταξύ τους και παρείχαν συναισθηματική υποστήριξη ο ένας στον άλλο.

«Για μένα αυτή ήταν μια στιγμή χαλάρωσης κι ευχαρίστησης με τους άλλους».

«Συνειδητοποίησα ότι δεν είμαι ο μόνος που έχει προβλήματα».

«Έχω μάθει να νιώθω άνετα να μιλάω για τον εαυτό μου».

«Σε αυτή την εποχή του πολέμου, και εγώ είμαι Ουκρανός, τις μέρες που ήμουν εδώ, ξέχασα λίγο τι συνέβαινε».

«Μου άρεσε πολύ που έμαθα πώς να φτιάχνω την μαριονέτα. Νόμιζα ότι δεν μπορούσα να το κάνω, αλλά το έκανα».

«Δεν είχα ποτέ μια τέτοια εμπειρία πριν και μου άρεσε πάρα πολύ».

«Παρότι δεν ήξερα κανέναν/καμία στην ομάδα, ένιωσα πολύ άνετα να μιλήσω για τον εαυτό μου και τα συναισθήματά μου».

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

«Στην αρχή νόμιζα ότι θα είχα πολλές δυσκολίες στη δημιουργία της μαριονέτας, αλλά μετά κατάλαβα ότι δεν ήταν δύσκολο».

«Μου άρεσε πολύ να συμμετέχω και να γνωρίζω νέους ανθρώπους».

Μαθήματα, πρόσφατα αποκτηθείσα εμπειρία και νέες προκλήσεις για τους εκπαιδευτές/συντονιστές.

Η υλοποίηση αυτής της εκπαίδευσης ήταν μια πρόκληση για τους εκπαιδευτές: το κύριο περιεχόμενο αυτής της εκπαίδευσης βασίζεται ουσιαστικά στην προώθηση και ανάπτυξη των κοινωνικο-συναισθηματικών δεξιοτήτων των συμμετεχόντων/-ουσών, που είναι ένας πολύ ευαίσθητος τομέας για αυτήν την ομάδα στόχο.

Καθώς οι συνεδρίες εκτυλίσσονταν, οι συντονιστές ένιωσαν ότι, εκτός από τη συνεισφορά στην ενδυνάμωση της ομάδας-στόχου, έγιναν επίσης μάρτυρες της δικής τους «ανάπτυξης» ως επαγγελματίες. Δεν ήταν, ωστόσο, μια εύκολη διαδικασία, λαμβάνοντας υπόψη την πρακτική που εφαρμόστηκε και τη δυσκολία της ομάδας να επικοινωνήσει και να κατανοήσει τις εξηγήσεις που δόθηκαν. Αυτός είναι ο λόγος που οι συνεδρίες έπρεπε να προσαρμοστούν στα χαρακτηριστικά της ομάδας.

Είναι επίσης σημαντικό να αναφέρουμε ότι ξεκίνησαν με μια ομάδα είκοσι ατόμων, αλλά μόνο εννέα άτομα έμειναν μέχρι το τέλος της διαδικασίας. Οι εγκαταλείψεις οφείλονταν σε εξωτερικούς παράγοντες, δηλαδή σε ασθένεια, εργασία και σε άλλη επαγγελματική κατάρτιση. Ένας από τους συμμετέχοντες εξέφρασε ότι δεν ένιωθε άνετα να προσεγγίσει προσωπικά θέματα και συναισθήματα μέσω των μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν καθώς βρισκόταν ακόμη σε διαδικασία ανάρρωσης από κατάθλιψη. Αυτές οι καταστάσεις δεν έβαλαν σε κίνδυνο τη συνέχιση της εκπαίδευσης, ωστόσο οι συντονιστές χρειάστηκε να κάνουν κάποιες προσαρμογές στο σχέδιο των συναντήσεών τους, δηλαδή την αναδιοργάνωση των υποομάδων που προετοιμάζονταν για την τελική και δημόσια παρουσίαση.

Όλη η εργασία ήταν ικανοποιητική και παρόλο που ο χρόνος για την εφαρμογή της διαδικασίας ήταν σχετικά σύντομος, οι συντονιστές αντιλήφθηκαν κάποιες αλλαγές, συγκεκριμένα στην ικανότητα των συμμετεχόντων/-ουσών να αλληλεπιδρούν και να βοηθούν ο ένας τον άλλον, καθώς και στην ικανότητά τους να εκφράζονται.

Το εργαστήριο κουκλοθέατρου ήταν μια πολύ εμπνευσμένη διαδικασία για εμάς, γιατί συμβάλλει σαφώς στην προσωπική ανάπτυξη όχι μόνο των συμμετεχόντων/-ουσών, αλλά και των εκπαιδευτών που το αναπτύσσουν. Ήταν μια εκπαίδευση που ήταν καλά σχεδιασμένη/οργανωμένη και μπορεί εύκολα να προσαρμοστεί σε διαφορετικές ομάδες στόχους. Επομένως, αυτή η εκπαίδευση μπορεί να δοκιμαστεί και με άλλες ομάδες στόχους, όπως παιδιά κι έφηβους, νεαρούς ενήλικες, ηλικιωμένους, άτομα με ψυχικές ασθένειες, σωματικές ή ψυχικές αναπηρίες, κρατούμενους, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, κ.ο.κ..

3.1.4 Πιλοτική δραστηριότητα στην Πολωνία: Δημιουργήστε μια μαριονέτα, δημιουργήστε τον εαυτό σας

3.1.3.1 Φορέας υλοποίησης στη χώρα του εταίρου: Teatr Grodzki

3.1.3.2 Ομάδα στόχος

Η μέθοδος εφαρμόστηκε με δύο ομάδες τυφλών και ατόμων με προβλήματα όρασης (ηλικίας 30-70 ετών), τόσο γυναικών όσο και ανδρών. Μερικοί από αυτούς δεν μπορούν να δουν καθόλου, αλλά η πλειοψηφία είχε μεγαλύτερη ή μικρότερη οπτική δυσλειτουργία.

Συνολικά 20 άτομα συμμετείχαν στα μαθήματα στην Zdunska Wola (κεντρική Πολωνία) και στο Bielsko-Biala (νότια Πολωνία). Ο κύριος στόχος των δραστηριοτήτων του εργαστηρίου ήταν να διερευνηθεί η δυνατότητα χρήσης της τέχνης του κουκλοθέατρου με άτομα που έχουν κακή όραση ή δεν βλέπουν καθόλου. Δεδομένου ότι τόσο η κατασκευή όσο και η εμπύχωση μαριονέτας φαίνεται να απαιτούν όραση, ο στόχος αυτού του πειράματος ήταν να ανακαλύψει σε ποιο βαθμό (αν υπάρχει) μια τέτοια δυνατότητα για τυφλά άτομα. Η πρόθεση ήταν να ολοκληρωθούν και τα τρία στάδια της εφαρμογής καλής πρακτικής και, στην πραγματικότητα, αυτό αποδείχθηκε δυνατό.

3.1.3.3 Υλοποίηση: Παρουσίαση σε πίνακα με τα ακόλουθα δεδομένα: Όνομα συνεδρίας. Διάρκεια, Υλικά, Στόχοι, Κύρια αποτελέσματα. Οι δραστηριότητες και οι παρατηρήσεις περιγράφονται κάτω από τον πίνακα.

Όνομα της σκηνής	Διάρκεια	Υλικά	Στόχοι	Κύρια αποτελέσματα
Κατασκευή μαριονέτας	1 συνεδρία (2 ώρες)	Χαρτί χειροτεχνίας, εφημερίδες, κορδόνι, ψαλίδι.	Να διδαχθούν οι συμμετέχοντες/-ουσες πώς να κατασκευάζουν	Δημιουργήθηκαν μαριονέτες.

			<p>μια απλή χάρτινη μαριονέτα.</p> <p>Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα, τη φαντασία και τις χειρωνακτικές δεξιότητες.</p>	
Εμπύχωση μαριονέτας	1 συνεδρία (1 ώρα)	Χάρτινες μαριονέτες. Τραπέζια και καρέκλες.	<p>Να διδαχθούν οι συμμετέχοντες/-ουσες πώς να εμπυχώνουν μαριονέτες.</p> <p>Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα και τις χειρωνακτικές δεξιότητες.</p> <p>Να ενσωματωθούν στην ομάδα.</p>	<p>Κάθε συμμετέχων/-ουσα προσπάθησε να ζωντανέψει την μαριονέτα του/της με τη βοήθεια άλλων μελών της ομάδας.</p> <p>Οι συμμετέχοντες/-ουσες εργάζονταν μαζί, μιλούσαν, γνωρίζονταν καλύτερα.</p>
Ανάπτυξη ιστοριών	7 συνεδρίες (7x2 ώρες =14 ώρες) + εργασία στο σενάριο	Χάρτινες μαριονέτες. Κορδόνι, ψαλίδι, κομμάτια υφάσματος, αλουμινόχαρτο, κόλλα. Τραπέζια και καρέκλες.	<p>Η περαιτέρω ενεργοποίηση των συμμετεχόντων/-ουσών και την κινητοποίησή τους για την ανάληψη νέων προκλήσεων.</p> <p>Η διευκόλυνση της αυτοέκφρασης των συμμετεχόντων.</p> <p>Η περαιτέρω ενσωμάτωση της ομάδας.</p>	<p>Ένας από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, με την υποστήριξη του αρχηγού και της ομάδας, επεξεργάστηκε ένα σενάριο θεατρικής παράστασης.</p> <p>Η ομάδα έκανε πρόβες και ανέβασε το έργο.</p>

ΟΜΑΔΑ 1 – ZDUNSKA WOLA

Όνομα της συνεδρίας/σταδίου	Διάρκεια	Υλικά	Στόχοι	Κύρια αποτελέσματα
Κατασκευή μαριονέτας κι εμπύχωση	2 ώρες	Καφέ χαρτί, εφημερίδες, κορδόνι,	Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα,	Δημιουργήθηκαν μαριονέτες.

		ψαλίδι.	τη φαντασία και τις χειρωνακτικές δεξιότητες. Να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για ανεξάρτητη κατασκευή χάρτινων φιγούρων από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες.	
Ανάπτυξη ιστοριών	4 ώρες	Τραπέζια και καρέκλες. Χάρτινες μαριονέτες και αντικείμενα που βρέθηκαν.	Να επιτευχθεί η περαιτέρω προώθηση της δημιουργικότητας και των καλλιτεχνικών ενδιαφερόντων των συμμετεχόντων/-ουσών. Να ενθαρρυνθούν οι συμμετέχοντες/-ουσες να εκφραστούν και να μοιραστούν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους με τους άλλους.	Η ομάδα δημιούργησε από κοινού το περίγραμμα της ιστορίας που θα αναπτυχθεί περαιτέρω και θα παρουσιαστεί με τη χρήση μαριονέτας.

ΟΜΑΔΑ 2. – BIELSKO-BIALA

Δραστηριότητες για κάθε συνεδρία, παρατηρήσεις και εξωτερικοί πόροι που χρησιμοποιούνται

ΟΜΑΔΑ 1 – ZDUNSKA WOLA

Κατά τη διάρκεια των πρώτων, εισαγωγικών συναντήσεων, ο/η κάθε συμμετέχων/-ουσα δημιούργησε τη δική του μαριονέτα και εξασκήθηκε

επίσης για λίγο στην εμπύχωση των χάρτινων φιγούρων. Στη συνέχεια, η ομάδα επεξεργάστηκε το σενάριο, ακολουθώντας κάποιες αρχικές ιδέες που πρότεινε ο συντονιστής. Η γενική ιδέα ήταν να ξεκινήσουμε από τους χαρακτήρες των μαριονετών – μερικοί άνθρωποι ζουν σε στενούς, ξεχωριστούς κόσμους τους και πρέπει να βρουν έναν τρόπο να τους συνδέσουν, να τους αφήσουν να συναντηθούν. Όταν η τελική δομή της ιστορίας ήταν έτοιμη, η ομάδα διοργάνωσε εργαστήριο που επικεντρώθηκε στο ντύσιμο τριών μαριονετών και στην παρουσίαση μιας πολυάσχολης επιχειρηματίας, ενός παίκτη bowling, που πρόσφατα τραυμάτισε το χέρι του κι ενός τυφλού ειδικού πληροφορικής. Η πορεία των δραστηριοτήτων επίσης σχεδιάστηκε και συμφωνήθηκε και ο σημαντικός ρόλος της παρουσίασης των χαρακτήρων και της εξέλιξη της ιστορίας ανατέθηκε σε έναν αφηγητή. Μετά η ομάδα άρχισε τις πρόβες. Η όλη διαδικασία ολοκληρώθηκε με δημόσια παρουσίαση και ανοιχτή συζήτηση με το κοινό.

ΟΜΑΔΑ 2. – BIELSKO-BIALA

Ένας εναλλακτικός τρόπος συμμετοχής τυφλών συμμετεχόντων/-ουσών στην εμπειρία του κουκλοθεάτρου παρουσιάστηκε κατά τη διάρκεια του πρώτου εργαστηρίου. Αντί να εξηγηθεί λεπτομερώς πώς να φτιάξουν τις μαριονέτες, δόθηκαν, στα μέλη της ομάδας, οι ήδη υπάρχουσες χάρτινες φιγούρες για να τις εξετάσουν («βλέπουν») με τα χέρια τους. Στόχος ήταν να ανακαλύψουν πώς έχουν κατασκευαστεί οι

μαριονέτες και στη συνέχεια να προσπαθήσουν να φτιάξουν τις δικές τους χάρτινες φιγούρες, ακολουθώντας την έμπνευση που προέρχεται από το υλικό. Τέθηκε το ερώτημα: Τι σας λέει το χαρτί; Τι είδους πλάσμα θέλει να γίνει; Κάποια εξήγηση σχετικά με τους βασικούς κανόνες κατασκευής μαριονετών δόθηκε επίσης από το

συντονιστή. Για παράδειγμα, τονίστηκε ότι οι κόμποι πρέπει να είναι γεροί για να είναι σταθερή η όλη κατασκευή. Με την υποστήριξη ανθρώπων που μπορούν να

δουν, οι τυφλοί/-ές συμμετέχοντες/-ουσες δημιούργησαν διαφορετικούς χαρακτήρες – έναν πολεμιστή και διάφορα ζώα (πουλιά, ψάρια, άλογα/γαϊδάρους). Στο δεύτερο στάδιο, επινοήθηκε το περίγραμμα ενός θεατρικού επίσης μέσα από αυτοσχεδιαστικές δραστηριότητες. Οι μαριονέτες τοποθετήθηκαν στη σκηνή και η ομάδα τυφλών και μη τυφλών πειραματίστηκε με την κίνησή τους, αναπτύσσοντας μικρές σκηνές. Έτσι, γεννήθηκαν οι ιδέες για την πιθανή παράσταση που θα ανέβει στο μέλλον. Η ομάδα αποφάσισε να συνεχίσει τις πρόβες και να παρουσιάσει το τελικό αποτέλεσμα στο κοινό.

3.1.3.4 Σχόλια σχετικά με την πιλοτική εφαρμογή, χρήσιμες συμβουλές για κάθε βήμα για επαγγελματίες που θα ήθελαν να αναδημιουργήσουν την πρακτική

Και οι δύο τρόποι εργασίας με τυφλούς και συμμετέχοντες/-ουσες με προβλήματα όρασης, στο εργαστήριο κατασκευής μαριονέτας, ήταν αποτελεσματικοί. Παρόλο που η παροχή ακριβών οδηγιών σε κάθε βήμα της διαδικασίας κατασκευής μαριονέτας φαινόταν ευκολότερη για τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, ο εναλλακτικός τρόπος (που τους έδινε «πλήρη» ελευθερία να φτιάξουν τις φιγούρες) αποδείχθηκε εξίσου επιτυχημένος και ικανοποιητικός. Έτσι, και οι δύο μέθοδοι μπορούν να προταθούν για χρήση κατά την εργασία με την προκειμένη ομάδα στόχο.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι ο τρόπος διεξαγωγής των εργαστηρίων θα πρέπει να προσαρμόζεται στις συγκεκριμένες ανάγκες των τυφλών. Πρώτα από όλα είναι πολύ σημαντικό να τους δίνετε λεπτομερείς και ακριβείς οδηγίες. Ένας περιγραφικός και γλαφυρός τρόπος εξήγησης του τι ακριβώς πρέπει να γίνει, βήμα προς βήμα, είναι απαραίτητος ως υποκατάστατο της επίδειξης μεμονωμένων ενεργειών.

Η βοήθεια των ατόμων που μπορούν να δουν ήταν ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί μια χαλαρή και αποτελεσματική ροή εργασίας. Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων και με τις δύο ομάδες που περιγράφηκαν παραπάνω, αυτή η υποστήριξη αποδείχθηκε ανεκτίμητη και στην πραγματικότητα είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς τη σωστή εφαρμογή αυτής της καλής πρακτικής χωρίς αυτήν.

Αξίζει να υπογραμμισθεί ο σημαντικός ρόλος του προφορικού κειμένου στο εργαστήριο κουκλοθεάτρου για τυφλούς. Γι' αυτούς, η λεκτική επικοινωνία με τους άλλους είναι καταλυτική και δεν αρκεί να βασίζονται στην κίνηση και την εμφάνιση των μαριονετών.

Στην περίπτωση της πρώτης ομάδας στην Zdunska Wola, η διαδικασία του εργαστηρίου ολοκληρώθηκε με την επίσημη πρεμιέρα μιας μικρής παράστασης κουκλοθεάτρου με τίτλο Αυτοί είμαστε εμείς» («This is Us»). Την παρουσίαση, η οποία ήταν ανοιχτή στο κοινό, διοργάνωσε η Δημοτική Βιβλιοθήκη, στους χώρους της. Συγκεντρώθηκαν περίπου εξήντα άτομα, μεταξύ των οποίων ο Δήμαρχος της

πόλης, ο διευθυντής του τοπικού Πολιτιστικού Κέντρου, το προσωπικό του Εργαστηρίου Εργοθεραπείας και εκπρόσωποι του Πανεπιστημίου του Λοτζ (Τμήμα Ιστορίας της Τέχνης).

Η παράσταση διήρκησε 10 λεπτά και προηγήθηκε ηχητική περιγραφή της εμφάνισης των κουκλών, των χαρακτηριστικών τους και των τρόπων συμπεριφοράς τους. 7 ηθοποιοί κάθονταν σε καρέκλες κι εμψύχωναν τρεις μαριονέτες τοποθετημένες σε τραπεζάκια. Προσοχή δόθηκε και στη σκηνογραφία, που αποτελούνταν από χάρτινες κορύνες κι ένα φορητό υπολογιστή σε ένα μικρό γραφείο. Σύμφωνα με το σενάριο που δημιούργησε ένας από τους συμμετέχοντες, συμμετείχε και ένας αφηγητής που διάβαζε το κείμενο της ιστορίας.

Αυτή η παρουσίαση ήταν ένα πολύ σημαντικό μέρος της όλης εμπειρίας για τους συμμετέχοντες του εργαστηρίου. Πρώτα απ' όλα, ένωσαν ότι οι προσπάθειες και οι αγώνες τους οδήγησαν στην επιτυχία και κατέληξαν σε έργα τέχνης που έχαιραν εκτίμησης και αναγνώρισης στην τοπική κοινωνία. Μετά την παράσταση ακολούθησε συζήτηση με το κοινό. Οι ηθοποιοί είχαν την ευκαιρία να μιλήσουν για την περιπέτειά τους με το κουκλοθέατρο αλλά και για τη ζωή τους ως τυφλών ατόμων και ατόμων με προβλήματα όρασης.

3.1.3.5 Αποτελέσματα και επιπτώσεις

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ένωσαν ότι εκτιμούνταν και ήταν ικανοί/-ες για δημιουργική εργασία που μπορεί να μοιραστεί με άλλους. Η αυτοεκτίμησή τους ενισχύθηκε, μαζί με το θάρρος τους ως προς το να αντιμετωπίσουν νέες και φιλόδοξες προκλήσεις. Παράλληλα, ενισχύθηκε η κοινωνική αποδοχή ολόκληρης της κοινότητας των ατόμων με προβλήματα όρασης.

«Η κατασκευή μαριονέτας από χαρτί και κορδόνι ήταν μια νέα και ενδιαφέρουσα εμπειρία για μένα. Η τεράστια φόρτιση από θετική ενέργεια, που εκτονώνει την ένταση, πυροδοτήθηκε από την πρώτη στιγμή που το λείο χαρτί στα χέρια μου μετατράπηκε σε μια συμπαγή μπάλα. Όλη η ένταση εκτονώθηκε σε αυτό το σημείο».

«Αυτή η μέθοδος δημιουργίας μαριονετών, με τόσο απλό τρόπο, προκαλεί έκπληξη. Η προσπάθεια να τις εμψυχώσω ήταν δύσκολη στην αρχή, προκάλεσε αντίσταση, η οποία όμως ξεπεράστηκε όταν το χέρι μου έκανε την πρώτη κίνηση, μια χειρονομία της μαριονέτας».

«Τα εργαστήρια κουκλοθέατρου ήταν μια

εξαιρετική μορφή ολοκλήρωσης και τέλειας συνεργασίας. Για μένα ήταν επίσης χρόνος που αφιερώνεται ουσιαστικά σε μια νέα εμπειρία και συνάντηση με άλλους ανθρώπους.”

«Αυτά τα μαθήματα βελτίωσαν την επιδεξιότητά μου. Όταν συναντηθώ δυσκολίες στο σπίτι, έχω τόσο καλή και χρήσιμη εκπαίδευση εδώ για να αντιμετωπίσω νέες προκλήσεις».

«Η χειρωνακτική εργασία είναι συχνά πολύ δύσκολη για τους τυφλούς. Όμως, η εκπαιδευτριά μας προετοίμασε το εργαστήριο με πολύ προσιτό τρόπο και μας έλεγε τι να κάνουμε συνέχεια, οπότε αποδείχθηκε μια πολύ διασκεδαστική κι ενδιαφέρουσα εμπειρία. Γιατί, στην πραγματικότητα, πολύ ωραίες μαριονέτες κατασκευάστηκαν από λίγα μόνο κομμάτια χαρτιού. Κάτι μοναδικό, κάτι νέο».

warsztaty_016_www.jpg

«Με εξέπληξε ευχάριστα το εργαστήριο κουκλοθεάτρου. Αυτή είναι μια ενδιαφέρουσα ιδέα που αξιοποιεί τη χρήση μόνο κορδονιού και χαρτιού από τα οποία μπορούν να δημιουργηθούν φιγούρες διαφόρων μεγεθών και σχημάτων. Ωραία ατμόσφαιρα κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας με φίλους. Ενδιαφέρον παρουσίασε και το να ζωντανέψουμε τις μαριονέτες, να τις αφήσουμε να περπατήσουν και να κινήσουν τα χέρια, τα πόδια και το κεφάλι τους. Δεν περίμενα ότι το να φτιάχνεις μαριονέτες μπορεί να αναχθεί σε τέχνη. Τώρα ετοιμαζόμαστε για την παράσταση που θα είναι μια δύσκολη πρόκληση για μένα. Αλλά αντιμετωπίζω αυτή την εμπειρία ως διασκέδαση με μαριονέτες».

«Έμαθα ότι μπορεί κανείς να φτιάξει τέτοιες μαριονέτες από χαρτί και ακόμη και να κάνει θεατρική παράσταση με αυτές. Θα είναι, επίσης, μια νέα εμπειρία και πρόκληση για μένα. Παρεμπιπτόντως, ήταν μία ωραία συνάντηση, με καλούς φίλους, με τους οποίους συνεργαστήκαμε καλά για τη δημιουργία των μαριονετών. Είναι απλώς διασκεδαστικό.»

Μαθήματα, πρόσφατα αποκτηθείσα εμπειρία και νέες προκλήσεις για τους εκπαιδευτές/συντονιστές.

Και τα δύο εργαστήρια συνέθεσαν μια νέα και σημαντική εμπειρία για τους/τις εκπαιδευτές/-ριες. Άνοιξε το δρόμο σε μια νέα ομάδα στόχο, για την οποία η χρήση της πρακτικής του κουκλοθεάτρου φαινόταν μάλλον αδύνατη. Ωστόσο, αποδείχθηκε ότι παρά την τύφλωσή τους, αυτοί οι άνθρωποι μπορούσαν επίσης να απολαμβάνουν να φτιάχνουν τις μαριονέτες και να τις εμψυχώνουν. Αυτή η εμπειρία ενίσχυσε την αυτοεκτίμησή τους και τους έκανε να νιώθουν ότι ανήκουν στην κοινωνία, ότι δεν ήταν «χειρότεροι» από οποιονδήποτε άλλον.

Σε αυτό το εργαστήριο, δόθηκε μια εργασία σε τυφλούς και άτομα με προβλήματα όρασης, η οποία ήταν θεωρητικά πέρα από τις δυνατότητές τους. Στην πραγματικότητα όμως, η τέχνη, το θέατρο ή οποιαδήποτε άλλη δημιουργική δραστηριότητα γενικότερα, αναπτύσσει

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

απίστευτα τη φαντασία, οπότε αυτή η εμπειρία αποδείχθηκε εξαιρετικά πολύτιμη για άτομα με προβλήματα όρασης. Διαθέτουν άλλες αισθήσεις που είναι πολύ καλά ανεπτυγμένες, έτσι μπορούν πραγματικά να κάνουν τα πάντα». (Anita Kwiatkowska, εκπαιδευτικός στη Βιβλιοθήκη).

Χάρη στο έργο Step Up, το Teatr Grodzki διεύρυνε το πεδίο της Τέχνης του Κουκλοθέατρου για εκπαιδευτικούς και θεραπευτικούς σκοπούς. Η εφαρμογή αυτής της καλής πρακτικής στη δημιουργική εργασία με τυφλούς και άτομα με προβλήματα όρασης αποδείχθηκε λογική και επιτυχημένη. Μια φαινομενικά ακατάλληλη δραστηριότητα για άτομα με προβλήματα όρασης αποδείχθηκε ότι συνιστούσε αποτελεσματικό εργαλείο για την ενίσχυση της δημιουργικότητάς τους και την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Ειδικότερα, το κουκλοθέατρο είναι πολύ χρήσιμο για την εκπαίδευση χειρωνακτικών δεξιοτήτων, την ανάπτυξη της φαντασίας, την ανάπτυξη του αυθορμητισμού και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των συμμετεχόντων/-ουσών στις ικανότητές τους.

Επιπλέον, αυτή η καλή πρακτική συμβάλλει στη δημιουργία δεσμών μεταξύ εκείνων που συνήθως αποκλείονται από την επικρατούσα τάση της κοινωνικής ζωής και της υπόλοιπης κοινωνίας. Στο περιβάλλον του εργαστηρίου κουκλοθέατρου, οι δεξιότητες συνεργασίας και επικοινωνίας εξασκούνται με φυσικό τρόπο και η συνεργασία συνδέει τους ανθρώπους.

Αντίκτυπος/μάθηση για τοπικούς οργανισμούς που εμπλέκονται στη διαδικασία

Η συμμετοχή των τοπικών παραρτημάτων της Πολωνικής Ένωσης Τυφλών αποδείχθηκε καθοριστική για την επιτυχή εφαρμογή των πιλότων και στις δύο τοποθεσίες. Τα μέλη τους ήταν οι οδηγοί και οι σύμβουλοι των υπευθύνων των εργαστηρίων και έδωσαν πολλές χρήσιμες συμβουλές και πληροφορίες, κυρίως σχετικά με τα κανάλια επικοινωνίας και τις προκλήσεις που σχετίζονται με τα προβλήματα όρασης.

Επιπλέον, η Δημοτική Βιβλιοθήκη της Zdunska Wola συνέβαλε πολύ φιλοξενώντας τα εργαστήρια και την τελική παρουσίαση του κουκλοθέατρου στους χώρους τους. Επίσης, η τεχνογνωσία τους στην εργασία με τυφλούς ήταν πολύτιμη για τον προγραμματισμό και τη διεξαγωγή των μαθημάτων και βοήθησε ουσιαστικά τον εκπαιδευτή να ακολουθήσει την κατάλληλη προσέγγιση όταν ηγείται της ομάδας.

3.2 Reshape Ceramics στην εκπαίδευση ενηλίκων στην Ισπανία

3.2.1 Χώρα αρχικής υλοποίησης: Πορτογαλία

3.2.2.1 Χώρα πιλοτικής εφαρμογής: Ισπανία

Οργανισμός υλοποίησης στη χώρα του εταίρου: Espacio Rojo

3.2.2.2 Ομάδα στόχος

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η δραστηριότητα της κεραμικής αναπτύχθηκε με 4 ομάδες ατόμων:

Ομάδα 1: γυναίκες με γενικές μαθησιακές δυσκολίες (από 40 έως 70 ετών).

Ομάδα 2: μακροχρόνια άνεργες γυναίκες σε κατάσταση κοινωνικής ευαλωτότητας (από 30 έως 50 ετών).

Ομάδα 3: μετανάστριες (50 έως 60 ετών).

Ομάδα 4: νέοι μετανάστες, άνδρες και γυναίκες με χαμηλούς οικονομικούς πόρους (18 έως 29 ετών).

Συνολικά 24 άτομα συμμετείχαν στο εργαστήριο κεραμικής στη Μαδρίτη της Ισπανίας.

Το εργαστήριο κεραμικής αναπτύχθηκε σε διάστημα 7 μηνών, με τις ομάδες I και II γυναικών συμμετεχόντων, στο οποίο στόχος ήταν να διερευνηθεί η δυνατότητα χρήσης της τέχνης της κεραμικής για άτομα με και χωρίς αισθητηριακές ή γενικές μαθησιακές δυσκολίες, προκειμένου να ενισχυθεί η ένταξή τους.

Η επιλογή μιας ομάδας χωρίς αποκλεισμούς έγινε λόγω των εκθέσεων που παρείχε η Ομοσπονδία Plena Inclusion (Πλήρης Ένταξη) από το Equality Women's Observatory (του Ινστιτούτου Γυναικών, μιας ανεξάρτητης οργάνωσης που υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας, Κοινωνικών Υπηρεσιών και Ισότητας από την Ισπανία) που υπογραμμίζουν τη διπλή διάκριση σε βάρος των ατόμων λόγω φύλου και αναπηρίας, προσθέτοντας φραγμούς που εμποδίζουν την άσκηση των δικαιωμάτων τους, την κοινωνική συμμετοχή, καθώς και την πρόσβαση στην κατάρτιση, την απασχόληση, την υγεία και την προσωπική αυτονομία.

Ο αναμενόμενος αντίκτυπος με αυτήν την ομάδα ήταν να διευκολυνθεί η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων για καλύτερη εργασιακή και κοινωνική ένταξη, να αναπτυχθεί η αυτονομία και η θετική αντίληψη του εαυτού τους.

Μετά την αξιολόγηση του θετικού αντίκτυπου αυτών των συνεδριών, το εργαστήριο αναπτύχθηκε σε μία μόνο συνεδρία με την ομάδα III μεταναστριών για να διερευνηθεί τον αντίκτυπο και τη μάθηση με αυτήν την ευάλωτη ομάδα.

Ως αποτέλεσμα αυτής της εμπειρίας με τις τρεις ομάδες που αναφέρθηκαν παραπάνω, το Espacio Rojo αποφάσισε να πραγματοποιήσει μια συνεδρία με την ομάδα IV.

Αυτή η επιλογή οφείλεται στη διπλή ευαλωτότητα αυτής της ομάδας: της ομάδας μεταναστών και νέων στην οποία ανήκουν, λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ισπανία έχει από τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας σε νέους, στην Ευρώπη.

Μετά την αξιολόγηση του θετικού αντίκτυπου αυτών των συνεδριών, το εργαστήριο αναπτύχθηκε σε μία μόνο συνεδρία με την ομάδα III μεταναστριών για να διερευνηθεί τον αντίκτυπο και τη μάθηση με αυτήν την ευάλωτη ομάδα.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ως αποτέλεσμα αυτής της εμπειρίας, το Espacio Rojo αποφάσισε να πραγματοποιήσει μια συνάντηση με την ακόλουθη ομάδα νεαρών ανδρών και των γυναικών προκειμένου να διευρύνει την εμπειρία της ομάδας στόχου τους.

3.2.2.3 Υλοποίηση: Παρουσίαση σε πίνακα με τα ακόλουθα δεδομένα: Όνομα συνεδρίας, Διάρκεια, Υλικά, Στόχοι, Κύρια αποτελέσματα. Οι δραστηριότητες και οι παρατηρήσεις περιγράφονται κάτω από τον πίνακα.

Ομάδα 1&2

Όνομα της συνεδρίας	Διάρκεια	Υλικά	Objectives	Κύρια αποτελέσματα
Κατασκευή χειροποίητων κεραμικών	12 (2 ώρες η καθεμία=24 ώρες) + εργασία έκθεσης	Κεραμικός πηλός, διάφορα εργαλεία για κεραμικά (ξύλινα ραβδιά, ρόδες αγγειοπλάστη...) σφουγγάρια, νερό, κύλινδροι, κεραμικός κλίβανος, πρόσβαση σε παροχή νερού. Τραπέζια και καρέκλες Ξύλινες σανίδες ή πλακάκια Πλαστικές σακούλες Κομμάτια καμβά Ξύλινοι κύλινδροι Κεραμικός φούρνος Ξύλινα ράφια Βιβλία τέχνης (προαιρετικά) Μουσική (προαιρετικά)	Να διδάξει τους συμμετέχοντες να κατασκευάζουν απλά κομμάτια από πηλό με απλές παραδοσιακές τεχνικές: πλάκες, κουλούρα ή «τσιμπήματα» χρησιμοποιώντας τα χέρια τους ως κύριο εργαλείο. Να αναπτύξει χωρική αντίληψη. Να ευνοήσει την ενσωμάτωση της ομάδας. Διεύρυνση της καλλιτεχνικής και πολιτιστικής γνώσης. Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα, τις χειρωνακτικές δεξιότητες και τις λεπτές κινητικές δεξιότητες.	Δημιουργήθηκαν κεραμικά έργα. Ενισχύθηκαν τα προσωπικά κίνητρα και η ανάπτυξη μεγαλύτερης χειρωνακτικής επιδεξιότητας. Βελτιώθηκε η αυτονομία και η ικανότητα έκφρασης.
Κατασκευή κεραμικών μερών με καλούπια	2 συνεδρίες (2 ώρες η καθεμία=4 ώρες)	Υγρός πηλός, γύψινα καλούπια, εργαλεία για κεραμικά. Κεραμικός φούρνος Ξύλινα ράφια Μουσική (προαιρετικά)	Να διδάξει στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες την κατασκευή κεραμικών τεμαχίων «με ολίσθηση». Να μ διδάξει στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες τα απαραίτητα εργαλεία για τη βιοτεχνική παραγωγή.	Δημιουργήθηκαν και φινιρίστηκαν κεραμικά κομμάτια υψηλής ποιότητας. αυξήθηκαν η αυτοπεποίθηση και η επιδεξιότητα. Βελτιώθηκαν οι δεξιότητες σχεδιασμού στο πλαίσιο της δημιουργικής διαδικασίας.
Κεραμική κατασκευή με ρόδα αγγειοπλάστη	2 συνεδρίες (2 ώρες η καθεμία=4 ώρες)	Πηλός, ηλεκτρικός τροχός αγγειοπλάστη, κεραμικά εργαλεία Τραπέζια και καρέκλες. Ράφι για την τοποθέτηση των δημιουργιών.	Να διδάξει στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες τη χρήση του τροχού του αγγειοπλάστη και τις δημιουργικές του δυνατότητες. Να αναπτύξει την ικανότητα των	Να διδάξει στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες τη χρήση του τροχού του αγγειοπλάστη και τις δημιουργικές του δυνατότητες. Να αναπτύξει την ικανότητα των

		Κλίβανοι.	συμμετεχόντων/-ουσών να παίζουν, να ενθαρρύνουν την προσωπική ενδυνάμωση. Να γνωρίσουν οι συμμετέχοντες/-ουσες τα επαγγελματικά εργαλεία στη χρήση κεραμικών και τη μαζική παραγωγή τους.	συμμετεχόντων/-ουσών να παίζουν, να ενθαρρύνει την προσωπική ενδυνάμωση. Να γνωρίσουν οι συμμετέχοντες/-ουσες τα επαγγελματικά εργαλεία στη χρήση κεραμικών και τη μαζική παραγωγή τους.
Διακόσμηση	4 συνεδρίες (2 ώρες η καθεμία = 8 ώρες)	4 συνεδρίες (2 ώρες η καθεμία = 8 ώρες)	Να διδάξει στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες την κεραμική διακόσμηση, την τεχνική της διαδικασία και τις δημιουργικές της δυνατότητες. Να γνωρίσουν οι συμμετέχοντες/-ουσες και να εφαρμόζουν το σχέδιο των στένσιλ στην κεραμική διακόσμηση.	Διακόσμηση κεραμικών έργων. Καλύτερη γνώση του χρώματος και των τεχνικών και εκφραστικών του δυνατοτήτων στην κεραμική διακόσμηση. Μεγαλύτερη επιδεξιότητα και δημιουργικότητα.

Ομάδα 3

Όνομα της συνεδρίας	Διάρκεια	Υλικά	Στόχοι	Κύρια αποτελέσματα
Κατασκευή χειροποίητων κεραμικών	1 συνεδρία (2 ώρες η καθεμία = 4 ώρες)	Κεραμικός πηλός, διάφορα εργαλεία για κεραμικά (ξύλινα ραβδιά, ρόδες αγγειοπλάστη...) σφουγγάρια, νερό, ρολά, κεραμικός κλίβανος, πρόσβαση σε παροχή νερού. Τραπέζια και	Να διδάξουν στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες να κατασκευάζουν απλά κομμάτια από πηλό με τεχνικές churrro χρησιμοποιώντας τα χέρια τους ως κύριο εργαλείο. Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα.	Δημιουργία κεραμικών έργων. Ανάπτυξη δημιουργικότητας (κάθε συμμετέχων/-ουσα εφαρμόζει διαφορετικές μεταβλητές στο έργο του/της, καθιστώντας το πρωτότυπο).

		καρέκλες. Ξύλινες σανίδες ή πλακάκια. Πλαστικές σακούλες. Εφημερίδες. Κεραμικός κλίβανος. Ξύλινα ράφια.	Να διευρύνουν την καλλιτεχνική και πολιτιστική ανάπτυξης.	Η επικοινωνία και η προσωπική έκφραση βελτιώθηκαν. Αυξήθηκε το ενδιαφέρον για την τέχνη.
Κατασκευή χειροποίητων κεραμικών	1 συνεδρία (3 ώρες)	Κεραμικός πηλός, διάφορα εργαλεία για κεραμικά (ξύλινα ραβδιά, ταψιά), σφουγγάρια, νερό, ρολά, κεραμικός κλίβανος, πρόσβαση σε παροχή νερού. σφουγγάρια, νερό, ρολά, κεραμικός κλίβανος, πρόσβαση σε παροχή νερού. Τραπεζία και καρέκλες. Ξύλινες σανίδες ή πλακάκια. Πλαστικές σακούλες. Πανάκια από καμβά. Εφημερίδες. Κεραμικός κλίβανος. Ξύλινα ράφια.	Να διδάξει στους/στις συμμετέχοντες/- ουσες αγγειοπλαστική με πλάκες χρησιμοποιώντας τα χέρια τους ως κύριο εργαλείο. Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα. Να ενθαρρυνθεί το ενδιαφέρον για χειρωνακτικές καλλιτεχνικές τεχνικές.	Δημιουργία πρωτότυπων και μοναδικών έργων. Ενισχύθηκε η ανάπτυξη ταυτότητας και αναπαράστασης στα έργα. Ευνοήθηκε η δημιουργία δεσμών, η συνεργασία και η αλληλοβοήθεια. Το κίνητρο για μάθηση αυξήθηκε.

Ομάδα 4

Όνομα της συνεδρίας	Διάρκεια	Υλικά	Στόχοι	Κύρια αποτελέσματα
Κατασκευή χειροποίητων κεραμικών	1 συνεδρία (3 ώρες)	Κεραμικός πηλός, διάφορα εργαλεία για κεραμικά (ξύλινα ραβδιά, ταψιά), σφουγγάρια,	Να διδάξει στους/τις συμμετέχοντες/- ουσες αγγειοπλαστική με πλάκες χρησιμοποιώντας	Δημιουργία πρωτότυπων και μοναδικών έργων. Ανάπτυξη ταυτότητας και

		νερό, ρολά, κεραμικός κλίβανος, πρόσβαση σε παροχή νερού. σφουγγάρια, νερό, ρολά, κεραμικός κλίβανος, πρόσβαση σε παροχή νερού. Τραπέζια και καρέκλες. Ξύλινες σανίδες ή πλακάκια. Πλαστικές σακούλες. Πανάκια από καμβά. Εφημερίδες. Κεραμικός κλίβανος. Ξύλινα ράφια.	τα χέρια τους ως κύριο εργαλείο. Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα. Να ενθαρρύνει το ενδιαφέρον για χειρωνακτικές καλλιτεχνικές τεχνικές.	αναπαράστασης στα έργα. Ενισχύθηκαν η δημιουργία δεσμών, η συνεργασία και η αλληλοβοήθεια. Το κίνητρο για μάθηση βελτιώθηκε.
--	--	---	--	--

Δραστηριότητες για κάθε συνεδρία, παρατηρήσεις και εξωτερικοί πόροι που χρησιμοποιούνται

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι ο εκπαιδευτής γνώριζε την τεχνική που έπρεπε να χρησιμοποιηθεί και παρείχε κατάλληλες τεχνικές οδηγίες, με σαφείς και ακριβείς εξηγήσεις, επαναλαμβάνοντας κάθε βήμα κατά τη διαδικασία κατασκευής της δημιουργίας, δίνοντας εκφραστική ελευθερία στην ομάδα, ώστε κάθε άτομο να συνεισφέρει βάσει των μορφολογικών και καινοτόμων χαρακτηριστικών τον/την προσδιόριζαν.

Ομάδες 1 & 2: Κατά τη διάρκεια των πρώτων συνεδριών κάθε συμμετέχων ζύμωσε τον πηλό, δημιούργησε το δικό του έργο

κεραμικής με τις διαφορετικές χειρωνακτικές

τεχνικές που χρησιμοποιούνται σε κάθε περίπτωση, ακολουθώντας τις οδηγίες του εκπαιδευτή. Τα κομμάτια που δημιουργήθηκαν σε κάθε συνάντηση τοποθετήθηκαν σε ράφια προκειμένου να στεγνώσουν, τυλιγμένα ξεχωριστά με σακούλες για να διατηρηθεί η υγρασία και να συνεχιστεί η επεξεργασία του πηλού στις επόμενες συναντήσεις. Στη συνέχεια εφαρμόστηκαν πιο περίπλοκες τεχνικές όπως η χρήση καλουπιών και ο τροχός του αγγειοπλάστη. Μετά από λίγες μέρες, όταν τα κομμάτια είχαν στεγνώσει αρκετά, ο εκπαιδευτής ή ο ειδικός τεχνικός ψήνουν όλα τα κομμάτια σε έναν κεραμικό κλίβανο, μετά από τον οποίο κάθε συμμετέχων/-ουσα διάλεξε και έβαζε χρώμα και λούστρο στη δημιουργία του/της. Έπειτα, τα κομμάτια ψήθηκαν εκ νέου, σε κλίβανο σχεδιασμένο γι' αυτόν τον σκοπό.

Ένας εξωτερικός πόρος που χρησιμοποιήθηκε σε όλες τις συναντήσεις ήταν η επιλεγμένη μουσική (λίστα αναπαραγωγής) που παιζόταν από ένα ηχείο. Στη συνάντηση 12, η πιλοτική ομάδα, οι εθελοντές και τα άτομα με γενικές μαθησιακές δυσκολίες, από τον συνεργαζόμενο σύλλογο, μαζί με τους εκπαιδευτικούς πραγματοποίησαν επίσκεψη στο Μουσείο Prado ως μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος "Inclusive Prado" για τη διερεύνηση του φύλου μέσω της τέχνης. Προσέφερε επίσης εργαστήριο για την προώθηση της ομαδικής συμμετοχής και του διαλόγου. Μετά από αυτή την επίσκεψη, στο εργαστήριο του Espacio Rojo κατασκευάστηκαν γλυπτά με γυναικείες μορφές.

Για τη διακόσμηση κάποιων έργων κεραμικής, οι συμμετέχοντες ξεφύλλισαν και συζήτησαν, μεταξύ άλλων, ένα βιβλίο με τα κεραμικά έργα του Πάμπλο Πικάσο.

Ομάδα 3: Κατά τη διάρκεια αυτής της συνεδρίας, οι συμμετέχοντες/-ουσες εισάχθηκαν στο εργαστήριο κεραμικής, μέσω ανεπίσημης συζήτησης, ο/η κάθε συμμετέχων/-ουσα σχολίασε την εμπειρία του/της με κάποια χειρωνακτική καλλιτεχνική δραστηριότητα και τα κίνητρα συμμετοχής του/ της. Στη συνέχεια οι συμμετέχοντες/-ουσες έφτιαξαν κομμάτια χρησιμοποιώντας την τεχνική churro σε κόκκινο πηλό. Ο εξωτερικός πόρος που χρησιμοποιήθηκε

ήταν η μουσική, καθώς και προτάσεις ενδιαφέροντων θεμάτων και ιδεών για την προώθηση των δεσμών και των συνδέσεων μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών.

Ομάδα 4: Σε αυτή τη συνάντηση η ομάδα μυήθηκε στα βασικά εργαλεία με τη χρήση κεραμικών. Η πρόθεση ήταν να πειραματιστεί με τη χρήση δύο διαφορετικών ειδών αργίλου για τη δημιουργία έργων δύο χρωμάτων, χωρίς περαιτέρω διακόσμηση. Σε αυτή τη συνάντηση οι συμμετέχοντες/-ουσες χρησιμοποίησαν την τεχνική χρήσης πλακών. Οι εξωτερικοί πόροι που χρησιμοποιήθηκαν ήταν εικόνες και κεραμικά κομμάτια στα οποία είχε χρησιμοποιηθεί η ίδια τεχνική.

3.2.2.4 Σχόλια σχετικά με την πιλοτική εφαρμογή, χρήσιμες συμβουλές για κάθε βήμα για επαγγελματίες που θα ήθελαν να αναδημιουργήσουν την πρακτική

Οι χειρωνακτικές τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν με τις διαφορετικές ομάδες στόχους ήταν αποτελεσματικές και είχαν θετικό αντίκτυπο. Τα αποτελέσματα ήταν μοναδικά και πρωτότυπα κομμάτια.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο τρόπος διεξαγωγής των συνεδριών θα πρέπει να προσαρμόζεται σε ενήλικες με γενικές μαθησιακές δυσκολίες, είναι σημαντικό να παρέχονται λεπτομερείς και περιγραφικές οδηγίες για τα βήματα θα ακολουθηθούν, να διατηρείται σε τάξη το υλικό που θα χρησιμοποιηθεί, καθώς και να ενθαρρύνονται οι προσπάθειες και τα επιτεύγματα των συμμετεχόντων/-ουσών, με θετική ενίσχυση κι εφικτή στοχοθεσία για κάθε συμμετέχοντα/-ουσα.

Η ένταξη στη διαδικασία ατόμων χωρίς μαθησιακές δυσκολίες κρίνεται κομβική προκειμένου να διασφαλιστεί ένα ήρεμο περιβάλλον για ομαδική εργασία, που προωθεί την αποτελεσματικότητα.

Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων, δημιουργήθηκαν δεσμοί αλληλοβοήθειας, μάθησης και φροντίδας, με στόχο τη γεφύρωση των διαφορών, τη διάλυση επίκτητων προκαταλήψεων και τη διασφάλιση της ουσιαστικής ένταξης μέσω της καλλιτεχνικής και πολιτιστικής πρακτικής.

3.2.2.5 Αποτελέσματα και αντίκτυπος

Η δέσμευση, η επικοινωνία και η συμμετοχή όλων των μερών που εμπλέκονται στο έργο ήταν αξιοσημείωτη και, καθώς εκτυλίσσονταν οι συναντήσεις, μπορούσαν να παρατηρηθούν σημαντικές αλλαγές στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες: μεγαλύτερη αυτονομία, ενίσχυση της εμπιστοσύνης των ατόμων με αναπηρία και αύξηση κίνητρο για συνέχιση της μάθησης. Αξίζει, επίσης, να αναφέρουμε ότι η συνεργασία και η αλληλοϋποστήριξη αυξήθηκαν στην ομάδα των γυναικών, γεγονός που τις βοήθησε να αισθάνονται ασφαλείς.

«Ανυπομονούσα να έρθω στο εργαστήριο για να γνωρίσω την ομάδα. Μου έλειψε γιατί η ζωή μου είναι δύσκολη, και εδώ είμαι μέρος σε κάτι σημαντικό και όμορφο».

«Αυτό το εργαστήριο με βοήθησε να ενισχύσω τη δημιουργικότητά μου, να βελτιώσω τη διάθεσή μου, να μοιραστώ και να μάθω από την πραγματικότητα των άλλων γυναικών, σε ένα φιλικό και στοργικό περιβάλλον».

«Το εργαστήριο με βοήθησε να αφυπνίσω τη δημιουργική μου ικανότητα, αποκτώντας μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση, έμαθα από τους συμμαθητές και τον δάσκαλό μου και, πάνω από όλα, με βοήθησε να ξεπεράσω την κατάθλιψη».

«Σε ψυχολογικό επίπεδο έχω νιώσει λιγότερη θλίψη και περισσότερο ενθουσιασμό, κίνητρα και βελτίωση της αυτοεκτίμησής μου. Σε κοινωνικό επίπεδο, μου επέτρεψε να αλληλεπιδράσω με πολύ ενδιαφέροντες ανθρώπους και με βοήθησε να νιώσω λιγότερο μόνος».

Μαθήματα, πρόσφατα αποκτηθείσα εμπειρία και νέες προκλήσεις για τους εκπαιδευτές/συντονιστές

Όλες οι πιλοτικές εμπειρίες με τις διαφορετικές ομάδες στόχους ήταν πραγματικά εποικοδομητικές. Ωστόσο, η κύρια ομάδα της οποίας τα επίπεδα συμμετοχής διατηρήθηκαν για μεγάλο χρονικό διάστημα είχε σημαντικό αντίκτυπο τόσο στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες όσο και στους εμπλεκόμενους οργανισμούς.

Η σημαντικότερη εμπειρία που αποκτήθηκε για τους/τις εκπαιδευτές/-ριες είναι ότι η κεραμική, παρά το γεγονός ότι συνιστά πρακτική που απαιτεί τεχνικές γνώσεις και κατάλληλο εξοπλισμό, μπορεί να αξιοποιηθεί με μεγάλη επιτυχία για εκπαιδευτικές δραστηριότητες με τελικό αποδέκτη ευάλωτο πληθυσμό, αποφέροντας ακόμη και σημαντικά οφέλη για τους/τις νέους/-ες αναδεικνύοντας την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, με την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών, σχεδιαστικών και ψηφιακών εργαλείων.

Αντίκτυπος και μάθηση για τοπικούς εταίρους.

Καθοριστική αποδείχθηκε η συμμετοχή του Συλλόγου Afanias για τη διασφάλιση της επιτυχούς έκβασης της πιλοτικής δραστηριότητας. Τα μέλη του ενημέρωσαν τους/τις εκπαιδευτές/-ριες, παρείχαν χρήσιμες πληροφορίες για κάθε συμμετέχοντα/-ουσα, με έμφαση τις προκλήσεις που αναφέρονται από τις γενικές μαθησιακές του δυσκολίες.

Επιπλέον, **ο πολιτιστικός χώρος στον οποίο βρίσκεται η έδρα του Espacio Rojo, όπου ανέπτυξε τα εργαστήριά του και πραγματοποίησε την τελική έκθεση, συνεισέφερε στη μεγιστοποίηση της αξίας και του κοινωνικού αντίκτυπου του έργου.** Τα κεντρικά γραφεία του Espacio Rojo βρίσκονται στην καρδιά της συνοικίας Carabanchel, στη Μαδρίτη, δίπλα στον ποταμό Manzanares που χωρίζει φυσικά το κέντρο της Μαδρίτης από τα νότια προάστια της πόλης. Ας σημειωθεί ότι η συνοικία Carabanchel χαρακτηρίζεται από: χαμηλό ετήσιο εισόδημα, έλλειψη πολιτιστικών και κοινωνικών υποδομών, πολυμορφία και πολυπολιτισμικότητα, το 70% του πληθυσμού είναι ηλικιωμένοι. Επιπρόσθετα η Περιφερειακή Ομοσπονδία Συλλόγων Γειτονιάς της Μαδρίτης (FRAVM Federaci3n Regional de Asociaciones Vecinales de Madrid) με ένα από τα τοπικά μέλη της, όπως το Alto San Isidro Neighborhood Association (Asociaci3n Vecinal Alto San Isidro) **διευκόλυε τη συμμετοχή άλλων ευάλωτων ομάδων** που μένουν κοντά στη γειτονιά.

Το Espacio Rojo βασίστηκε επίσης στις κοινωνικές υπηρεσίες του Δημοτικού Συμβουλίου της Μαδρίτης για τη διάχυση, υποστήριξη και επικοινωνία καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου, καθώς και για τη συνέχεια των δραστηριοτήτων.

3.3 Παραγωγή ραδιοφωνικών εκπομπών στην Εκπαίδευση Ενηλίκων στην Ελλάδα

3.3.1 Χώρα πιλοτικής εφαρμογής: Ελλάδα

3.3.2.1 Οργανισμός υλοποίησης στη χώρα του εταίρου: Equal Society

3.3.2.2 Ομάδα στόχος

Η Equal Society αποφάσισε να πιλοτάρει την επιλεγμένη καλή πρακτική **με τη συμμετοχή 10 ατόμων που είτε ήταν πρόσφατα άστεγοι είτε ήταν άστεγοι την περίοδο της πιλοτικής εφαρμογής** και διέμεναν σε δομές φιλοξενίας αστέγων. Οι συμμετέχοντες/-ουσες ήταν διαφόρων ηλικιών και μπορούσαν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες: α) όσοι/-ες συμμετείχαν στη θεατρική ομάδα αστέγων «Walkabout» που ιδρύθηκε από την Equal Society το 2017 και β) άτομα που συμμετείχαν στις δραστηριότητες της Equal Society για πρώτη φορά.

Η επιλογή των αστέγων ως ομάδα στόχου, γι' αυτήν την πιλοτική δραστηριότητα, βασίστηκε κυρίως σε δύο παράγοντες:

α) στα οφέλη που θα μπορούσαν ενδεχομένως να έχουν οι συμμετέχοντες/-ουσες από τη συμμετοχή στην παραγωγή podcast. Σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία, οι άστεγοι συχνά χαρακτηρίζονται από την κυρίαρχη κοινωνία ως «τρελοί», τοξικομανείς, ταραχοποιοί, ζητιάνοι κ.λπ. Αυτός ο στιγματισμός και η επακόλουθη έλλειψη κοινωνικών δικτύων και σχέσεων έχουν σαφή **αντίκτυπο στην ευημερία των αστέγων και στην αλληλεπίδρασή τους με άλλα άτομα**, στερώντας τους κοινωνικές ευκαιρίες και επιδεινώνοντας την κοινωνική τους θέση και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Για το σκοπό αυτό, η πιλοτική δραστηριότητα αναμενόταν **να συμβάλει στην ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών**, στη βελτίωση της αυτοπεποίθησής τους, στην ενίσχυση/ανάπτυξη των επικοινωνιακών τους δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων που αφορούν στη δημόσια ομιλία, καθώς και στην απόκτηση νέων δεξιοτήτων που σχετίζονται με την παραγωγή των podcast.

β) δεδομένου ότι ένα podcast μπορεί να προσεγγίσει έναν εξαιρετικά μεγάλο αριθμό ακροατών, η διάδοση των podcast θα μπορούσε να συμβάλει **στην ευαισθητοποίηση του κοινού** σχετικά με τη διαστρεβλωμένη εικόνα και του αφηγήματος που κυριαρχεί στην ευρύτερη κοινωνία για τους άστεγους. Οι ακροατές θα μπορούσαν **να κατανοήσουν καλύτερα** τους λόγους που μπορούν να οδηγήσουν κάποιον να γίνει άστεγος, τις δυσκολίες που συναντούν οι άστεγοι και **την υποστήριξη που χρειάζονται**.

3.3.2.3 Υλοποίηση: Παρουσίαση σε πίνακα με τα ακόλουθα δεδομένα: Όνομα συνεδρίας, Διάρκεια, Υλικά, Στόχοι, Κύρια αποτελέσματα. Οι δραστηριότητες και οι παρατηρήσεις περιγράφονται κάτω από τον πίνακα.

Όνομα της συνεδρίας	Διάρκεια	Υλικά	Στόχοι	Κύρια αποτελέσματα
Πρώτη συνάντηση με τους συμμετέχοντες & εισαγωγή στην πιλοτική δραστηριότητα	2 ώρες	Καμία απάντηση.	Να εισαγάγει τους συμμετέχοντες/-ουσες στο έργο Step Up και την πιλοτική δραστηριότητα.	Οι συμμετέχοντες /-ουσες ενημερώθηκαν για το έργο Step Up, τους στόχους του καθώς και την πιλοτική δραστηριότητα (στόχος, περιεχόμενο και αναμενόμενα αποτελέσματα)
Εισαγωγή στη χρήση ραδιοφωνικού ή εξοπλισμού και συζήτηση για τα podcast	4 ώρες	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να εισαγάγει τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες στον εξοπλισμό που είναι απαραίτητος για την εγγραφή και την παραγωγή ενός podcast. Να εισαγάγει τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες στα podcast.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες έμαθαν για τον εξοπλισμό που είναι απαραίτητος για την εγγραφή podcast, καθώς και για τη διαδικασία παραγωγής podcast.
Πρώτη, δεύτερη και τρίτη εκπαίδευση σχετικά με τη χρήση του ραδιοφωνικού ή εξοπλισμού	9 ώρες	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να παρέχει εκπαίδευση στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες ως προς τη χρήση του εξοπλισμού για την παραγωγή podcast.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες έμαθαν πώς να χρησιμοποιούν τον εξοπλισμό για την εγγραφή των podcast τους.
Προετοιμασία της πρώτης ηχογράφησης	3 ημέρες (3 ώρες την ημέρα)	Στυλό και χαρτί	Να προσδιοριστεί το θέμα του podcast. Να συζητηθεί και να ολοκληρωθεί το σενάριο του podcast. Κατανομή ρόλων. Πρόβα ηχογράφησης.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες συμφώνησαν για το θέμα και το σενάριο του podcast. μοίρασαν ρόλους και έκαναν πρόβα στην ηχογράφηση.
Ηχογράφηση Αρ. 1: συζήτηση για τους άστεγους	120 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να γίνει η ηχογράφηση του podcast που εστιάζει στο θέμα των αστέγων.	Πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση του podcast. Μετά το τέλος της ηχογράφησης έγινε συζήτηση μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών, του εκπαιδευτή και της ομάδας έργου.

Προετοιμασία της δεύτερης ηχογράφησης	3 ημέρες (3 ώρες την ημέρα)	Στυλό και χαρτί	Να προσδιοριστεί το θέμα του podcast. Να συζητηθεί και να ολοκληρωθεί το σενάριο του podcast. Κατανομή ρόλων. Πρόβα ηχογράφησης.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες συμφώνησαν για το θέμα και το σενάριο του podcast. Διαιρέσαν ρόλους και πραγματοποίησαν πρόβα ηχογράφησης.
Ηχογράφηση Αρ. 2: συζήτηση για την έλλειψη στέγης	120 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να πραγματοποιηθεί η ηχογράφηση του podcast που εστιάζει στο θέμα της αστεγίας.	Πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση του podcast. Πραγματοποιήθηκε συζήτηση με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.
Προετοιμασία της τρίτης και τέταρτης ηχογράφησης	3 ημέρες (3 ώρες την ημέρα)	Στυλό και χαρτί	Να προσδιοριστεί το θέμα του podcast. Να συζητηθεί και να ολοκληρωθεί το σενάριο του podcast. Κατανομή ρόλων. Πρόβα ηχογράφησης.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες συμφώνησαν το θέμα και το σενάριο των podcast, μοίρασαν ρόλους και πραγματοποιήθηκε πρόβα για την ηχογράφηση.
Ηχογράφηση Αρ. 3: συζήτηση για την έλλειψη στέγης	120 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να πραγματοποιηθεί η ηχογράφηση του podcast που εστιάζει στο θέμα της αστεγίας και των προσωπικών εμπειριών των συμμετεχόντων/-ουσών.	Πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση του podcast. Συζήτηση με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.
Ηχογράφηση Αρ. 4: εκπαίδευση και έλλειψη στέγης	120 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να πραγματοποιηθεί η ηχογράφηση του podcast που εστιάζει στα θέματα της εκπαίδευσης και της αστεγίας.	Πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση του podcast. Συζήτηση με τους συμμετέχοντες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.
Προετοιμασία της πέμπτης, έκτης και	3 ημέρες (3 ώρες την ημέρα)	Στυλό και χαρτί	Να προσδιοριστεί το θέμα του podcast. Να συζητηθεί και	Οι συμμετέχοντες/-ουσες συμφώνησαν το θέμα και το σενάριο των podcast, μοίρασαν ρόλους

έβδομη ηχογράφησης			να ολοκληρωθεί το σενάριο του podcast. Κατανομή ρόλων. Πρόβα ηχογράφησης.	και πραγματοποιήθηκε πρόβα για την ηχογράφηση.
Ηχογράφηση Αρ. 5: καθημερινή δραστηριότητα για ψυχολογική βελτίωση και ενδυνάμωση	40 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να πραγματοποιηθεί η ηχογράφηση του podcast, που επικεντρώνεται στην καθημερινή δραστηριότητα της συμμετέχουσας που βελτιώνει την ψυχολογική της ευεξία.	Πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση του podcast. Συζήτηση με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.
Ηχογράφηση Αρ. 6: άστεγος και ανεργία	40 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να πραγματοποιηθεί η ηχογράφηση του podcast που εστιάζει στα θέματα της αστεγίας και της ανεργίας.	Πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση του podcast. Συζήτηση με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.
Ηχογράφηση Αρ. 7: προσωπικές ιστορίες αστέγων	30 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να γίνει η ηχογράφηση του podcast που εστιάζει σε προσωπικές ιστορίες αστέγων.	Η ηχογράφηση του podcast επιτεύχθηκε. Συζήτηση με τους συμμετέχοντες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.
Προετοιμασία της όγδοης ηχογράφησης	3 ημέρες (3 ώρες την ημέρα)	Στυλό και χαρτί	Να προσδιοριστεί το θέμα του podcast. Να συζητηθεί και να ολοκληρωθεί το σενάριο του podcast. Κατανομή ρόλων. Πρόβα ηχογράφησης.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες συμφώνησαν για το θέμα και το σενάριο του podcast, μοίρασαν ρόλους κι έκαναν πρόβα στην ηχογράφηση.
Ηχογράφηση Αρ. 8: άστεγος	90 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να γίνει η ηχογράφηση του podcast που εστιάζει στο θέμα της αστεγίας.	Πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση του podcast. Συζήτηση με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.
Προετοιμασία	3 ημέρες (3	Στυλό και	Να προσδιοριστεί	Οι συμμετέχοντες/-ουσες

α της ένατης ηχογράφησης	ώρες την ημέρα)	χαρτί	το θέμα του podcast. Να συζητηθεί και να ολοκληρωθεί το σενάριο του podcast. Κατανομή ρόλων. Πρόβα ηχογράφησης.	συμφώνησαν για το θέμα και το σενάριο του podcast, μοίρασαν ρόλους και έκαναν πρόβα στην ηχογράφηση.
Ηχογράφηση Αρ. 9: άστεγοι και σχέσεις	120 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να γίνει η ηχογράφηση του podcast που εστιάζει σε θέματα αστεγίας και κοινωνικών σχέσεων.	Πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση του podcast. Συζήτηση με τους συμμετέχοντες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.
Προετοιμασία της δέκατης ηχογράφησης	3 ημέρες (3 ώρες την ημέρα)	Στυλό και χαρτί	Να προσδιοριστεί το θέμα του podcast. Να συζητηθεί και να ολοκληρωθεί το σενάριο του podcast. Κατανομή ρόλων. Πρόβα ηχογράφησης.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες συμφώνησαν για το θέμα και το σενάριο του podcast, μοίρασαν ρόλους και έκαναν πρόβα στην ηχογράφηση.
Ηχογράφηση Αρ. 10: άστεγοι και σχέσεις	40 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να γίνει η ηχογράφηση του podcast που εστιάζει σε θέματα αστεγίας και κοινωνικών σχέσεων.	Πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση του podcast. Συζήτηση με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.
Προετοιμασία της ενδέκατης ηχογράφησης	3 ημέρες (3 ώρες την ημέρα)	Στυλό και χαρτί	Να προσδιοριστεί το θέμα του podcast. Να συζητηθεί και να ολοκληρωθεί το σενάριο του podcast. Κατανομή ρόλων. Πρόβα ηχογράφησης.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες συμφώνησαν για το θέμα και το σενάριο του podcast, μοίρασαν ρόλους και έκαναν πρόβα στην ηχογράφηση.
Ηχογράφηση Αρ. 11: άστεγοι και σχέσεις	40 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να γίνει η ηχογράφηση του podcast που εστιάζει σε θέματα αστεγίας και κοινωνικών σχέσεων.	Πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση του podcast. Συζήτηση με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.

Προετοιμασία της δωδέκατης ηχογράφησης	3 ημέρες (3 ώρες την ημέρα)	Στυλό και χαρτί	Να προσδιοριστεί το θέμα του podcast. Να συζητηθεί και να ολοκληρωθεί το σενάριο του podcast. Κατανομή ρόλων. Πρόβα ηχογράφησης.	Οι συμμετέχοντες συμφώνησαν για το θέμα και το σενάριο του podcast. μοίρασαν ρόλους και έκαναν πρόβα στην ηχογράφηση.
Ηχογράφηση Αρ. 12: σχέσεις μέσα στα καταφύγια αστέγων	30 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να γίνει η ηχογράφηση του podcast που εστιάζει στο θέμα των σχέσεων που αναπτύσσονται μέσα στα καταφύγια αστέγων.	Η ηχογράφηση του podcast επιτεύχθηκε. Συζήτηση με τους συμμετέχοντες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.
Προετοιμασία της δέκατης τρίτης και δέκατης τέταρτης ηχογράφησης	3 ημέρες (3 ώρες την ημέρα)	Στυλό και χαρτί	Για να προσδιορίσετε το θέμα του podcast. Για να συζητήσετε και να ολοκληρώσετε το σενάριο του podcast. Κατανομή ρόλων. Κάντε πρόβα ηχογράφησης.	Οι συμμετέχοντες/-ουσες συμφώνησαν για το θέμα και το σενάριο του podcast, μοίρασαν ρόλους και έκαναν πρόβα στην ηχογράφηση.
Ηχογράφηση Αρ. 13: μια μέρα στο δρόμο	30 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Για να κάνετε την ηχογράφηση του podcast που εστιάζει σε μια μέρα στο δρόμο.	Πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση του podcast. Συζήτηση με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.
Ηχογράφηση Αρ. 14: Δραματοθεραπεία	40 λεπτά	Ραδιοφωνικός εξοπλισμός	Να γίνει η ηχογράφηση του podcast που εστιάζει στο θέμα της δραματοθεραπείας.	Πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση του podcast. Συζήτηση με τους συμμετέχοντες/-ουσες, τον εκπαιδευτή και την ομάδα του έργου μετά το τέλος της ηχογράφησης.

Δραστηριότητες για κάθε συνεδρία, παρατηρήσεις και εξωτερικοί πόροι που χρησιμοποιούνται

Στις 4 Οκτωβρίου 2021 η ομάδα του έργου διοργάνωσε την πρώτη συνάντηση με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες. Κατά τη διάρκεια αυτής της συνάντησης, η ομάδα του έργου παρουσίασε στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες το έργο STEP UP και την πιλοτική δραστηριότητα. Τον επόμενο ενάμιση μήνα, η ομάδα έργου συζήτησε τις λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο υλοποίησης της πιλοτικής δραστηριότητας, με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, και παρείχε εκπαίδευση σχετικά με τη χρήση ραδιοφωνικού εξοπλισμού. Η εκπαίδευση περιελάμβανε τρεις συναντήσεις συνολικής διάρκειας 9 ωρών. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, οι συμμετέχοντες/-ουσες σε συνεργασία με την ομάδα έργου της Equal Society αποφάσισαν ότι οι ηχογραφήσεις θα είχαν τη μορφή συζητήσεων μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών για θέματα που τους/τις απασχολούσαν, καθώς και συνεντεύξεις με αστέγους που θα συζητούσαν για πρακτικά θέματα. για άλλους άστεγους και μέλη διαφόρων ευπαθών ομάδων. Συμφωνήθηκε επίσης ότι οι ηχογραφήσεις θα οδηγούσαν στην παραγωγή podcast που θα είναι διαθέσιμα διαδικτυακά.

- Από τις 19 Νοεμβρίου 2021, η ομάδα έργου και οι συμμετέχοντες/-ουσες έχουν δημιουργήσει 14 podcast, η διάρκεια των οποίων ποικίλλει ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε podcast. Η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε σε όλη την πιλοτική εφαρμογή ήταν η ίδια για την παραγωγή κάθε podcast και μπορεί να συνοψιστεί ως εξής:
- **Προσδιορισμός κι επιλογή του θέματος του podcast:** Τα θέματα αντλήθηκαν κυρίως από τις προσωπικές εμπειρίες και τα ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων/-ουσών. Ωστόσο, αυτή η διαδικασία ήταν γεμάτη

προκλήσεις, καθώς πολλοί από τους συμμετέχοντες είχαν βιώσει καταστάσεις που δυσκολεύονταν να μοιραστούν με το ευρύτερο κοινό κι, έτσι, έπρεπε να επιτευχθεί από κοινού συμφωνία για το θέμα.

- **Προετοιμασία του σεναρίου του podcast:** Η προετοιμασία του σεναρίου του podcast ήταν η δραστηριότητα που απαιτούσε τον περισσότερο χρόνο. Μετά τη συμφωνία επί του θέματος, οι συμμετέχοντες/-ουσες άρχισαν να εργάζονται πάνω στο σενάριο εντοπίζοντας τις υποενότητες του θέματος και τη μετατροπή τους σε ερωτήσεις. Στη συνέχεια, οι ερωτήσεις οργανώθηκαν έτσι ώστε να προετοιμαστεί η δομή του σεναρίου. Η δομή του σεναρίου διανεμήθηκε σε όλους τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες και ο/η καθένας/καθεμιά άρχισε να σκέφτεται τις απαντήσεις. Όλες οι απαντήσεις καταγράφηκαν σε σημειώσεις και έγιναν διορθώσεις με τη συμβολή όλων των συμμετεχόντων/-ουσών, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα αρχικό προσχέδιο του σεναρίου. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες/-ουσες πραγματοποίησαν πρόβα για την ηχογράφιση, συζήτησαν ξανά το θέμα, κι έκαναν προσθήκες και αλλαγές όπου χρειαζόταν. Μόλις οριστικοποιήθηκε το σενάριο, οι συμμετέχοντες/-ουσες πρόβαραν podcast αρκετές φορές πριν την πραγματική ηχογράφιση.
- **Κατανομή ρόλων:** Μετά την οριστικοποίηση του σεναρίου, οι συμμετέχοντες/-ουσες συζήτησαν και συμφώνησαν για την κατανομή των ρόλων, δηλαδή ποιοι θα συμμετείχαν στην ηχογράφιση και ποιο μέρος του σεναρίου θα αναλάμβαναν.
- **Συζήτηση για την ηχογράφιση:** Μετά το τέλος της ηχογράφισης, οι συμμετέχοντες/-ουσες, μαζί με την εκπαιδύτρια και την ομάδα έργου συζήτησαν για την ηχογράφιση και συγκεκριμένα για το τι πήγε καλά και τι όχι. Αυτό ήταν ιδιαίτερα σημαντικό για τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες προκειμένου να γνωρίζουν πιθανές αδυναμίες κατά τη διάρκεια της ηχογράφισης και ποιες πτυχές έπρεπε να βελτιώσουν. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της συζήτησης επισημάνθηκαν τα θετικά στοιχεία της ηχογράφισης ώστε να χρησιμοποιηθούν ως οδηγός για την επόμενη ηχογράφιση.

Συνολικά, οι αρχικές ηχογραφήσεις είχαν διάρκεια έως και δύο ώρες. Εντούτοις, τα τελικά podcasts έχουν διάρκεια έως 45 λεπτά, έπειτα από την επεξεργασία των ηχογραφήσεων. Από τους συμμετέχοντες επιλέχθηκαν και αναπτύχθηκαν τα ακόλουθα θέματα:

- Συζήτηση για την έλλειψη στέγης.
- Εκπαίδευση κι έλλειψη στέγης.
- Καθημερινή δραστηριότητα για ψυχολογική βελτίωση και ενδυνάμωση.

- Αστεγία και ανεργία.
- Προσωπικές ιστορίες αστέγων.
- Σχέσεις εντός των δομών φιλοξενίας.
- Μια μέρα στο δρόμο.
- Δραματοθεραπεία.

3.3.2.4 Σχόλια σχετικά με την πιλοτική εφαρμογή, χρήσιμες συμβουλές για κάθε βήμα για επαγγελματίες που θα ήθελαν να αναδημιουργήσουν την πρακτική

Η πιλοτική εφαρμογή της επιλεγμένης καλής πρακτικής στην Ελλάδα έδειξε ότι η αφοσίωση των συμμετεχόντων/-ουσών και του εκπαιδευτή καθώς και η ομαλή συνεργασία μεταξύ όλων αποτελούν βασική πτυχή για την επιτυχή υλοποίηση της δραστηριότητας. Προς τούτο, η προετοιμασία των ηχογραφήσεων και οι ηχογραφήσεις έπρεπε να γίνουν σε ένα ήρεμο κλίμα, που διευκόλυνε όχι μόνο τις συζητήσεις αλλά και τις αποτελεσματικές πρόβες και τις ηχογραφήσεις. Ένα ήρεμο περιβάλλον επιτρέπει επίσης πιο αποτελεσματικές συζητήσεις για ευαίσθητα ζητήματα ή θέματα, επηρεάζοντας έτσι τη διάθεση των συμμετεχόντων/-ουσών, κάτι που είναι ένα άλλο θέμα που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά το στάδιο προετοιμασίας μιας ηχογράφησης. Εάν ένα μέλος της ομάδας δεν είναι συγκεντρωμένο κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας, τότε θα μπορούσε να οδηγήσει τα άλλα μέλη σε αποδιοργάνωση και ακόμη και να προκαλέσει ένταση στην ομάδα. Από αυτή την άποψη, ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-ριας είναι κρίσιμος για τη διασφάλιση ενός περιβάλλοντος που διευκολύνει τη διαδικασία προετοιμασίας. Ένα τέτοιο περιβάλλον θα πρέπει να κάνει τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να αισθάνονται δημιουργικοί/-ές, ασφαλείς και προστατευμένοι/-ες και κάθε φορά, ο/η εκπαιδευτής/-ρια πρέπει να τους/τις ενθαρρύνει και να τους/τις υποστηρίζει. Οι συμμετέχοντες/-ουσες που δε σημειώνουν πρόοδο ή προχωρούν με πιο αργό ρυθμό από την υπόλοιπη ομάδα θα απαιτήσουν από τον/την εκπαιδευτή/-ρια να παρέχει πρόσθετη υποστήριξη.

Επιπλέον, τα θέματα που επιλέγονται πρέπει να συμφωνούνται από όλους τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, καθώς αυτό θα παρακινήσει τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες και θα επιτρέψει σε όλους/-ες να εκφραστούν πιο ελεύθερα και πιο αποτελεσματικά. Θέματα που δεν σχετίζονται με τα συμφέροντα όλων των μελών θα πρέπει να αποφεύγονται από αυτή την άποψη, καθώς θα μπορούσε να οδηγήσει σε περιορισμένη συμμετοχή ορισμένων από τα μέλη της ομάδας.

3.3.2.5 Αποτελέσματα και επιπτώσεις

Η αξιολόγηση της δραστηριότητας από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες έδειξε ότι συνολικά η δραστηριότητα ήταν επιτυχής. Ένας σημαντικός παράγοντας που συνέβαλε σε αυτό ήταν ότι τα θέματα και τα σενάρια αναπτύχθηκαν από τους ίδιους τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, ενώ οι συμμετέχοντες/-ουσες ήταν επίσης υπεύθυνοι/-ες για τις ηχογραφήσεις. Αυτό οδήγησε σαφώς σε υψηλότερο επίπεδο συμμετοχής κι ενδιαφέροντος για ενεργό συμμετοχή καθ' όλη τη διαδικασία. Ωστόσο, το κίνητρο για τη συμμετοχή στη δραστηριότητα δεν ήταν το ίδιο για όλους/-ες: κάποιοι/-ες συμμετείχαν επειδή ήταν περίεργοι/-ες, Άλλοι/-ες λόγω της αγάπης τους για το ραδιόφωνο γενικά, ενώ άλλοι/-ες ήθελαν να ζήσουν κάτι νέο και να ανακαλύψουν πώς λειτουργεί η διαδικασία δημιουργίας podcast.

Οι περισσότεροι/-ες από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες βρήκαν την εκπαίδευση χρήσιμη και καλά οργανωμένη, παρόλο που θα προτιμούσαν να έχουν περισσότερο χρόνο για να προετοιμαστούν για κάθε ηχογράφιση, κάτι που δεν ήταν πάντα δυνατό λόγω των απαιτήσεων της καθημερινής τους ζωής. Όσον αφορά στα θέματα, δεν ήταν εύκολο για όλους/-ες τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να μιλήσουν για την έλλειψη στέγης, γιατί δεν είναι απλώς ένα αφηρημένο κοινωνικό ζήτημα, αλλά αναφέρεται στην προσωπική τους κατάσταση και μερικές φορές ήταν δύσκολο για αυτούς να μιλήσουν δημόσια για προσωπικές δυσκολίες και συναισθήματα. Ωστόσο, για τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, αυτές οι συναντήσεις ήταν επίσης μια ευκαιρία να μειώσουν το στίγμα και την προκατάληψη που αντιμετωπίζουν οι άστεγοι και να ευαισθητοποιήσουν το κοινό ώστε να αλλάξει η κοινωνική αντίληψη αυτής της ομάδας και να δημιουργηθούν νέα αφηγήματα. Μερικοί/-ές από αυτούς/-ές ένιωσαν ότι μπορούσαν να υψώσουν τη φωνή τους και να εκφράσουν τις σκέψεις τους και ότι ποτέ πριν δεν είχαν την ευκαιρία να επικοινωνήσουν τόσο ευρέως.

Τα κύρια οφέλη στα οποία αναφέρθηκαν, για την όλη διαδικασία, αφορούν: στην αύξηση της αυτοπεποίθησης, την επίτευξη καλύτερης αυτοέκφρασης και καλύτερων επικοινωνιακών δεξιοτήτων· και τη διαχείριση του άγχους κατά τη συνομιλία με το κοινό. Επιπλέον, η συμμετοχή στην παραγωγή podcast προώθησε μια πιο αποτελεσματική οργάνωση των σκέψεων και του λόγου τους, ειδικά για όσους/-ες κατά τα άλλα δυσκολεύονταν να εκφραστούν με κατανοητό και συνεκτικό τρόπο. Επιπλέον, οι περισσότεροι/-ες από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες ήταν πεπεισμένοι/-ες ότι η παραγωγή podcast ήταν μια πολύ δημιουργική διαδικασία. Ως αποτέλεσμα, ήρθαν σε επαφή με τη δημιουργικότητά τους και την επιθυμία τους να συνεχίσουν να ασχολούνται με αυτή τη δραστηριότητα. Τέλος, ένιωθαν χρήσιμοι/-ες και παραγωγικοί/-ες, γεγονός που ενίσχυσε το κίνητρό τους

να εντατικοποιηθούν για τη δική τους ενδυνάμωση και την αναζήτηση νέων ευκαιριών στην ζωή.

«Το γεγονός ότι πιστεύω στον εαυτό μου και στις ικανότητές μου περισσότερο από πριν είναι πολύ σημαντικό».

«Η αυτοπεποίθηση και η αυτοεκτίμησή μου έχουν αυξηθεί και νιώθω πιο δημιουργικός τώρα από ό,τι πριν από τη δραστηριότητα».

«Βρίσκω ευκολότερο το να συζητάω με άλλους ανθρώπους και νιώθω μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση να μοιράζομαι τις σκέψεις και τις απόψεις μου, κάτι που δεν είχα συνηθίσει».

«Ήμουν σε καλύτερη διάθεση μετά από κάθε συνεδρία και ηχογράφιση».

«Έμαθα να ελέγχω την τονικότητα της φωνής μου και να βελτιώνω την έκφρασή μου. Κατάφερα να προσαρμόσω την ομιλία μου σε ένα αόρατο κοινό. Είχα επίσης την ευκαιρία να συνεισφέρω στην κοινωνία συζητώντας κοινωνικά θέματα».

«Η διαδικασία μάθησης ήταν χρήσιμη και είχα την ευκαιρία να εξοικειωθώ με τα διάφορα βήματα και διαδικασίες της δραστηριότητας, όπως η προετοιμασία και η ενεργή συμμετοχή στις ηχογραφήσεις».

«Αισθάνομαι πιο δημιουργικός και ανυπομονώ για την επόμενη ηχογράφιση».

«Μπορώ να διαχειριστώ καλύτερα τη φωνή και την έκφρασή μου. Μιλώ πιο σταθερά και με μεγαλύτερη ευχέρεια. Είχα επίσης την ευκαιρία να βελτιώσω τις επικοινωνιακές μου δεξιότητες και να εκφράσω τα συναισθήματα και τις απόψεις μου με πιο ανοιχτό τρόπο.»

«Η πιο σημαντική αλλαγή είναι στο επίπεδο της αυτοέκφρασης και της επικοινωνίας».

«Η όλη εμπειρία ήταν πολύ ενδιαφέρουσα και διαφωτιστική.»

«Μακάρι να μπορούσα να αφιερώσω περισσότερο χρόνο για να συμμετέχω σε περισσότερες ηχογραφήσεις».

«Είμαι χαρούμενος με τις συζητήσεις για τη συμφωνία στο θέμα των ηχογραφήσεων. Τις οργανώσαμε πολύ καλά».

Μαθήματα, πρόσφατα αποκτηθείσα εμπειρία και νέες προκλήσεις για τους εκπαιδευτές/συντονιστές

Η υλοποίηση της πιλοτικής δραστηριότητας στην Ελλάδα ήταν μια νέα και απαιτητική εμπειρία για την εκπαιδευτρια στην Ελλάδα. Παρά την προσωπική της εμπειρία από την εργασία με άστεγους, στο πλαίσιο της συμμετοχής της στις δραστηριότητες του οργανισμού και της υποστήριξης που παρείχε ο Διευθυντής της θεατρικής ομάδας αστέγων «Walkabout» σημειώνεται ότι ήταν η πρώτη της φορά που ασχολείται με την παραγωγή podcast. Αυτό στην πράξη σήμαινε ότι η

δραστηριότητα ήταν εκπαιδευτική τόσο για την εκπαιδεύτρια όσο και για τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες. Παρά το γεγονός ότι η εκπαιδεύτρια αφιέρωσε σημαντικό χρόνο για να μάθει για την εφαρμογή της νέας δραστηριότητας, υπήρχαν πτυχές που έπρεπε να αντιμετωπιστούν κατά τη διάρκεια της πιλοτικής διαδικασίας υλοποίησης σε στενή συνεργασία με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες.

Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε μετά το τέλος της δραστηριότητας, η εμπειρία ήταν ευχάριστη και η ομάδα έργου θα το ξαναέκανε από την αρχή. Η συνεργασία με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, παρά τις δυσκολίες που συναντήθηκαν σε όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας, ήταν πολύτιμη και οδήγησε σε καλύτερη κατανόηση και συνεργασία μεταξύ όλων όσων συμμετείχαν στην προετοιμασία και παραγωγή των podcast. Το γεγονός ότι αυτά τα podcast θα δημοσιευτούν ήταν επίσης πολύ σημαντικό όσον αφορά την αίσθηση της συμβολής όχι μόνο στη βελτίωση των δεξιοτήτων των συμμετεχόντων/-ουσών, αλλά και στην ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού σε θέματα που σχετίζονται με την έλλειψη στέγης.

4. Δυνατότητα μεταφοράς και συμπεράσματα

4.1 Σημαντικότερα αποτελέσματα των εργαστηρίων κουκλοθέατρου, κεραμικής και ραδιοφωνικής παραγωγής στην εκπαίδευση ενηλίκων

Τα εργαστήρια κουκλοθέατρου στην Ουγγαρία αποσκοπούσαν στη βελτίωση των δεξιοτήτων αυτογνωσίας και προβληματισμού των συμμετεχόντων/-ουσών, οι οποίες είναι βασικές για την προσωπική ανάπτυξη και την ανάπτυξη οριζόντιων δεξιοτήτων. Σε ορισμένες περιπτώσεις **οι συμμετέχοντες/-ουσες συμμετείχαν επιτυχώς, τόσο σε γνωστικό όσο και σε συναισθηματικό επίπεδο, και μπόρεσαν να διερωτηθούν στοχευμένα ούτως ώστε να προάγουν διαδικασίες προβληματισμού.** Σε αυτές τις συνεδρίες η εμπειρία υπερέβη τη διασκέδαση και την απλή ανάπτυξη δεξιοτήτων και η ομάδα μπορούσε να φτάσει σε ένα υψηλότερο επίπεδο συνάντησης με τον εαυτό τους και μεταξύ τους. Στις περιπτώσεις που η δομή των εργαστηρίων ήταν κυκλική, όταν δημιουργήθηκε συνειδητά ένας ασφαλής χώρος για όλους, όταν οι συντονιστές έβρισκαν τρόπο να ενεργοποιήσουν τους συμμετέχοντες, **συνέβη η βιωματική μάθηση και οι εμπειρίες ροής** πιο φυσικά.

Κατά τη διάρκεια των **εργαστηρίων κουκλοθέατρου στην Τουρκία** η ομάδα βίωσε αξέχαστες και πολύτιμες στιγμές και μοιράστηκε τη χαρά με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες κατά τη διενέργεια παιχνιδιών, και τη δημιουργία και προσωποποίηση των μαριονετών τους. **Οι συντονιστές/-ριες επιβεβαίωσαν την πεποίθησή τους ότι η τέχνη αποτελεί ιδιαίτερα ισχυρό εργαλείο** και θα μπορούσε

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

εύκολα να χρησιμοποιηθεί προς όφελος των ευάλωτων συμμετεχόντων/-ουσών σε μια διαδικασία δια βίου μάθησης. «Έχουμε τέχνη στη ζωή μας και προσπαθούμε να κάνουμε το καλύτερο δυνατό για τη **βελτίωση της κοινωνικής ευημερίας της κοινότητάς μας, μας βοηθά να κοιτάζουμε το μέλλον με ελπίδα**».

Επιπλέον, οι συντονιστές/-ριες δήλωσαν ότι επιθυμούν να έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν πλήρως τις τεχνικές του εργαστηρίου και τα καλλιτεχνικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν στην πιλοτική δραστηριότητα οργανώνοντας μια πιο λεπτομερή εκπαίδευση εκπαιδευτών, μεγαλύτερης διάρκειας. Εξέφρασαν ότι η διαδικασία θα ήταν πιο παραγωγική και αποδοτική.

Η επιτυχημένη πιλοτική εμπειρία **κουκλοθέατρου στην Πολωνία** έχει κοινοποιηθεί από τον Teatr Grodzki με μια ευρεία κοινότητα τυφλών και ατόμων με προβλήματα όρασης και των δασκάλων και υποστηρικτών τους σε όλη την Πολωνία. Η περαιτέρω διάχυση των ευρημάτων αυτού του πειράματος θα συνεχιστεί χάρη στο **νεοσύστατη συνεργασία με την Πολωνική Ένωση Τυφλών** που έχει ευρεία πρόσβαση σε επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς (τέχνη, εκπαίδευση, κοινωνική ένταξη).

Η συναρπαστική **πιλοτική εφαρμογή στην Πορτογαλία**, καθώς και η υιοθέτηση του κουκλοθέατρου μεταξύ άλλων μεθόδων μη τυπικής εκπαίδευσης, **διευκόλυνε αλλαγές στις στάσεις και τη συμπεριφορά των συμμετεχόντων/-ουσών, όπως ενίσχυση των κινήτρων και της δέσμευσης**, που αποτελούν δύο θεμελιώδεις στόχους για κάθε έργο που στοχεύει στην αποτελεσματικότερη κοινωνική ένταξη των ευάλωτων ομάδων. **Η τέχνη αποτέλεσε σημαντική κινητήρια δύναμη για τη δημιουργία και την ενίσχυση των διαπροσωπικών σχέσεων** στην ομάδα των περιθωριοποιημένων ενηλίκων, προάγοντας την κοινωνική συνοχή και συνύπαρξη.

Τα εργαστήρια **για την πιλοτική εφαρμογή της κεραμικής** ανέδειξαν τη σημασία διενέργειας μεγάλου αριθμού τακτικών συνεδριών, γι' αυτή τη δραστηριότητα. Η παραγωγή κεραμικών είναι μια χρονοβόρα διαδικασία. Εκτός από τα οφέλη που προκύπτουν από τη συμπεριληπτική ομαδική εμπειρία αυτή καθ' αυτή, επιπρόσθετα οφέλη δημιουργούνται μέσα από τις διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών. Ως εκ τούτου, σημειώνονται θετικές επιπτώσεις στο τεχνικο-καλλιτεχνικό αποτέλεσμα, καθώς και στην ανάπτυξη των προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων της ομάδας που συμμετέχει. Η διατήρηση μιας σταθερής ομάδας εργασίας, εκτός των συμβατικών χώρων κοινωνικής πρόνοιας, όπως σε χώρους καλλιτεχνικής και δημιουργικής εργασίας, με κοινό στόχο, διασφαλίζει την ενεργό συμμετοχή των ευάλωτων ομάδων, μέσω της οποίας επιτυγχάνονται απτά αποτελέσματα.

Η πιλοτική εφαρμογή της δραστηριότητας που αφορούσε στη ραδιοφωνική παραγωγή στην Ελλάδα, έδειξε ότι ανεξάρτητα από το επίπεδο δυσκολίας της δραστηριότητας, αφιερώνοντας επαρκή χρόνο στα προπαρασκευαστικά βήματα και υιοθετώντας μια συμμετοχική προσέγγιση, κατέστη δυνατή η ενεργή συμμετοχή των συμμετεχόντων/-ουσών στην παραγωγή των εκροών της δραστηριότητας, και, ως εκ τούτου, επιτεύχθηκαν απτά αποτελέσματα. Επιπλέον, με τη δημιουργία επιδραστικών προγραμμάτων, οι συμμετέχοντες βελτιώνουν τις τεχνικές και οριζόντιες δεξιότητές τους. Πράγματι, το ραδιόφωνο είναι μια αρκετά χρονοβόρα δραστηριότητα, και απαιτητική όσον αφορά στην προετοιμασία και τη συνεργασία που απαιτείται από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες. Η παροχή στήριξης για την αντιμετώπιση δυσκολιών επικοινωνίας, περιορισμένης αυτοπεποίθησης και αυτοέκφρασης είναι επίσης κρίσιμη. Ωστόσο, η ικανοποίηση που νιώθουν οι συμμετέχοντες/-ουσες συναρτήσε των παραγόμενων podcasts είναι ανυπολόγιστη και επομένως κάθε οργανισμός που εργάζεται με άστεγους ή οποιαδήποτε άλλη ευάλωτη ομάδα αξίζει να εξετάσει το ενδεχόμενο να επενδύσει σε αυτή τη δραστηριότητα.

4.2 Συστάσεις για τους παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων για τη μεταφορά των αποτελεσμάτων του έργου Step Up

Το κουκλοθέατρο ως εργαλείο είναι μεταβιβάσιμο σε παρόμοια πλαίσια, για ευάλωτους ενήλικες ή ακόμη και για ομάδες νέων. Οι επαγγελματίες που θα ήθελαν να εργαστούν με και μέσω αυτής της πρακτικής κρίνεται απαραίτητο να **γνωρίζουν καλά την ομάδα στόχο**, και να διεξάγουν ανάλυση αναγκών στην ομάδα με χρήση μη τυπικών κι ευφάνταστων μεθόδων, ει δυνατόν,. Οι **επαγγελματίες** πρέπει να είναι **δημιουργικοί ώστε να βρίσκουν εναλλακτικές λύσεις** για τη δόμηση της δραστηριότητας και την υποστήριξη της ατομικής και ομαδικής προόδου. Όσοι από αυτούς/-ές είναι καλλιτέχνες, συμπεριλαμβανομένων επαγγελματιών από το χώρο του θεάτρου, μπορεί να θεωρήσουν εποικοδομητική τη **συνεργασία με ειδικούς της μη τυπικής εκπαίδευσης, ψυχολόγους ή κοινωνικούς λειτουργούς, προκειμένου να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν μια καινοτόμο και αποτελεσματική διαδικασία**. Οι συντονιστές/-ριες που επιθυμούν να μεταφέρουν τη γνώση από το έργο Step Up μπορεί να θέλουν να αφιερώσουν χρόνο για την προετοιμασία των δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων αυτών που συνδέονται **συνειδητές αποφάσεις σχετικά με την ισορροπία μεταξύ καλλιτεχνικής δημιουργίας και αναλυτικού προβληματισμού** στην ομάδα, λαμβάνοντας επίσης υπόψη με τι αισθάνονται άνετα οι συμμετέχοντες και ποιες δραστηριότητες είναι συνήθειες ή οικείες γι' αυτούς. Συνεργάτες με διάφορες δεξιότητες σε καλλιτεχνικές κι εκπαιδευτικές πρακτικές συμφώνησαν ότι, βάσει των περιγραφών και των βίντεο

που κοινοποιήθηκαν, η μέθοδος ήταν εύκολο να ακολουθηθεί και ότι το υλικό ήταν εύκολο να βρεθεί. Περαιτέρω ιδέες περιλαμβάνουν τη χρήση ανακυκλωμένων χαρτιών ή εφημερίδων, αντί για τεράστιες, αγορασμένες ποσότητες χαρτιού περιτυλίγματος, καθώς η υπερεντατική παραγωγή χαρτιού επηρεάζει τα περιβαλλοντικά αποτυπώματα.

Η διαδικασία των εργαστηρίων κεραμικής μπορεί ενδεχομένως να υιοθετηθεί από όλους τους οργανισμούς κι έχει σημαντικά μακροπρόθεσμα οφέλη. Σημαντικός αριθμός παραγόντων πρέπει να ληφθεί υπόψη: η δραστηριότητα απαιτεί επαρκές τεχνικό προσωπικό για την υλοποίησή της και αρκετό χρόνο για την προετοιμασία του υλικού, καθώς και φροντίδα των δημιουργιών καθ' όλη τη δημιουργική διαδικασία.

Η κεραμική απαιτεί, ειδικά στην αρχική της φάση, ένα υψηλό οικονομικό κόστος που διατίθεται για το σκοπό αυτό: την απόκτηση του κεραμικού κλιβάνου, των κατάλληλων εργαλείων και ενός ασφαλούς χώρου εργασίας με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες.

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπο και τα οφέλη στην εκπαίδευση ενηλίκων για ευάλωτες ομάδες, συνιστάται η επένδυση. Τα στοιχεία καταδεικνύουν τη δυναμική αξία της τέχνης στην προαγωγή της σωματικής και ψυχικής υγείας.

Δραστηριότητα Ραδιοφωνικής Παραγωγής θα μπορούσε να αναπαραχθεί σε διάφορα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα και να εφαρμοστεί με τη συμμετοχή διαφορετικών ευάλωτων ομάδων. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της πιλοτικής υλοποίησης της δραστηριότητας στην Ελλάδα, συνιστάται σε όλους τους οργανισμούς που είναι πρόθυμοι να αφιερώσουν σημαντικό χρόνο δουλεύοντας με την ομάδα-στόχο τους για την παραγωγή podcast. Αυτό οφείλεται κυρίως στο χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία τόσο των συμμετεχόντων/-ουσών όσο και των podcast (επιλογή θέματος, προετοιμασία του σεναρίου, κατανομή ρόλων μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών, ηχογράφηση και παραγωγή του podcast). Η διάθεση χρημάτων για την αγορά του απαραίτητου εξοπλισμού είναι ένας άλλος παράγοντας που πρέπει να ληφθεί υπόψη. Ωστόσο, παρά το κόστος, ο αντίκτυπος της δραστηριότητας τόσο στην ομάδα-στόχο όσο και στον οργανισμό υλοποίησης είναι πολύ σημαντικός και ως εκ τούτου οι οργανισμοί που εργάζονται με ευάλωτες ομάδες ενθαρρύνονται να επενδύσουν σε αυτή τη δραστηριότητα.

4.3 Αξιολόγηση της δυνατότητας μεταφοράς των πιλοτικών καλών πρακτικών. Μπορούν αυτές οι πρακτικές να αναπαραχθούν σε διαφορετικά κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα ή με διαφορετικές ομάδες στόχους και πώς;

Οι πιλοτικές δραστηριότητες υλοποίησης έδειξαν ξεκάθαρα ότι οι επιλεγμένες πρακτικές μπορούν να μεταφερθούν σε διαφορετικά κοινωνικοοικονομικά πλαίσια και με διαφορετικές ομάδες στόχους. Αυτό ήταν πιο ξεκάθαρο στην περίπτωση της μεθόδου του κουκλοθέατρου, αφού έχει εφαρμοστεί σε τέσσερις σημαντικά διαφορετικές χώρες και με 7 διαφορετικές ομάδες-στόχους. Η Πορτογαλία, η Ουγγαρία, η Τουρκία και η Πολωνία διαφέρουν σημαντικά γεωγραφικά, οικονομικά και κοινωνικά. Μια ομάδα ηλικιωμένων, μια ομάδα ψυχιατρικά ασθενών και μια ομάδα δικαιούχων κοινωνικού εισοδήματος έχουν διαφορετικές ανάγκες, ωστόσο η μέθοδος αποδείχθηκε ότι λειτουργεί καλά σε όλα αυτά τα πλαίσια. Όλες αυτές οι ομάδες μπορούσαν να βρουν τη θέση τους στη διαδικασία του κουκλοθέατρου και οι συμμετέχοντες/-ουσες μπορούσαν να συλλέξουν σημαντικά μαθήματα ζωής από αυτό. Η μέθοδος κεραμικής δοκιμάστηκε με 3 διαφορετικές ομάδες στόχους: άτομα με αναπηρίες, άτομα με ψυχιατρικά προβλήματα και άτομα που προέρχονται από μεταναστευτικά υπόβαθρα – μετανάστριες (50 έως 60 ετών) και νέοι μετανάστες άνδρες και γυναίκες με περιορισμένους οικονομικούς πόρους (18 έως 29 ετών) – θα μπορούσαν εξίσου να αναπτυχθούν μέσω της διαδικασίας. Το εργαστήριο ραδιοφωνικής παραγωγής υλοποιήθηκε σε ένα νέο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, άστεγοι συμμετείχαν σε συνεδρίες για να χρησιμοποιήσουν το μέσο του ραδιοφώνου (με τη μορφή podcast) και η διαδικασία αποδείχθηκε εξίσου ωφέλιμη για αυτούς/-ές όσο και για τους κρατούμενους πριν. Και οι τρεις πρακτικές ξεκινούν με την εκπαίδευση των συντονιστών/-ριών και των συμμετεχόντων/-ουσών. Η πρακτική περιλαμβάνει τη μετάδοση τεχνογνωσίας πριν οι ωφελούμενοι/-ες αναλάβουν το ρόλο του δημιουργού. Αυτή είναι μια σημαντική πτυχή της δυνατότητας μεταφοράς της πρακτικής, επειδή επιτρέπει σε ωφελούμενους/-ες από σχεδόν κάθε τύπο ευάλωτης ομάδας να γίνουν συμμετέχοντες/-ουσες κι ενεργοί παράγοντες αλλαγής.

Η διάγνωση των αναγκών των ομάδων στόχων είναι καίριας σημασίας. Εάν ο/η επαγγελματίας δεν έχει προηγούμενη εμπειρία στη συνεργασία με μια δεδομένη ομάδα στόχο, είναι εξαιρετικά σημαντικό να συνεργαστεί με άλλους επαγγελματίες/οργανισμούς που έχουν την απαραίτητη εμπειρία. Στην Ισπανία, ο συνεργαζόμενος οργανισμός του Espacio Rojo μοιράστηκε την εμπειρία που είχε σχετικά με την επιλεγμένη ομάδα και διευκόλυνε την αποτελεσματική συνεργασία, ενώ στην Πορτογαλία το CSS και στην Ελλάδα η Equal Society απασχολούσε άτομα που ήταν ήδη ειδικοί των επιλεγμένων ομάδων-στόχων. Στην Ουγγαρία όλες οι πιλοτικές δραστηριότητες επανδρώνονταν από ειδικούς που εργάζονται με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες σε καθημερινή βάση, ενώ στην Πολωνία το Teatr Grodzky συνεργάστηκε με τον εθνικό φορέα τυφλών και ατόμων με προβλήματα όρασης. Στην Τουρκία, η Utopia συνεργάστηκε με ένα ίδρυμα για ηλικιωμένους. Το επιπλέον

ανθρώπινο δυναμικό συνεισέφερε σημαντικές γνώσεις και υποστήριξη κατά την υλοποίηση. Τα μέλη του δικτύου συνεισέφεραν την πρακτική και οι ειδικοί βοήθησαν στην προσαρμογή της μεθοδολογίας για τις ομάδες στόχους.

Όταν ξεκινά μια διαδικασία, οι επαγγελματίες θα πρέπει να είναι προσεκτικοί και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των συμμετεχόντων/-ουσών. Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης, η προετοιμασία ήταν το κλειδί, αλλά η ικανότητα αυτοσχεδιασμού ήταν σχεδόν εξίσου σημαντική. Στην Πορτογαλία ένας από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες ήθελε να μοιραστεί μια προσωπική ιστορία της ζωής τους. Έτσι η τελική παράσταση περιείχε μια σκηνή στην οποία αυτός ο συμμετέχων αναπαράστησε ένα προσωπικό ατύχημα με μοτοσικλέτα. Στην Πολωνία ένας από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες είπε ότι το χαρτί ένιωθε σαν να είχε ένα ζώο μέσα. Έτσι, οι συντονιστές/-ριες βοήθησαν τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να φτιάξουν ένα ζώο αντί για ένα άτομο, όπως θα υπαγόρευε κανονικά η πρακτική. Στην αρχή της διαδικασίας των 6 συναντήσεων στην Ουγγαρία δεν υπήρχαν αρχικά σχέδια για να πραγματοποιηθεί μια παράσταση στο τέλος. Οι συντονιστές/-ριες και ο εμπειρογνώμονας από το ίδρυμα αναθεώρησαν τη διαδικασία από συνάντηση σε συνάντηση, αποφασίζοντας τελικά να παρουσιάσουν το έργο σε άλλα μέλη του συλλόγου με μεγάλη επιτυχία. Όσο για το podcast, ολόκληρη η εμφάνιση του καναλιού podcast αποφασίστηκε από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, έτσι ώστε οι συντονιστές/-ριες να πρέπει να οργανώσουν τα πάντα βάσει αυτών των πρώτων αποφάσεων.

Παρά τις δυσκολίες που ανέκυψαν κατά την υλοποίηση των πιλοτικών δραστηριοτήτων, η πλειονότητα των συμμετεχόντων/-ουσών εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη συμμετοχή τους σε αυτές τις δραστηριότητες. Η αυτοπεποίθηση, η αυτοέκφραση, η ομαδική εργασία και η ευκαιρία να μοιραστείτε συναισθήματα και προσωπικές ιστορίες αναφέρθηκαν ως μερικές από τις πιο σημαντικές πτυχές της πιλοτικής δραστηριότητας Step Up και στις 6 χώρες.

4.4 Συστάσεις για πιθανές προσαρμογές

Για να ολοκληρώσουμε με τις πιλοτικές δραστηριότητες, η μέθοδος εφαρμογής των καλών πρακτικών συνοψίζεται σε μια απλή «οδηγία»:

«Βρείτε τη βασική δραστηριότητα και χτίστε τη διαδικασία σας γύρω από την ομάδα στόχο σας».

Σε αυτές τις τρεις περιπτώσεις οι βασικές δραστηριότητες ήταν οι εξής:

Κουκλοθέατρο: Δημιουργήστε χάρτινες μαριονέτες. Εξερευνήστε τον κόσμο μέσα από αυτές.

Κεραμικά: Χαρίστε την τεχνική της κεραμικής τέχνης σε ευάλωτα άτομα.

Ραδιόφωνο: Δημιουργήστε μια πλατφόρμα, προκειμένου μια ευάλωτη ομάδα να εκφράζει τη φωνή της.

Υπάρχουν συγκεκριμένες τεχνικές απαιτήσεις για κάθε πρακτική που περιγράφονται λεπτομερώς στις περιγραφές. Για όσους/-ες θα ήθελαν να αναδημιουργήσουν οποιαδήποτε από τις προαναφερθείσες πρακτικές, οι εταίροι του προγράμματος Step Up δημιούργησαν ένα εγχειρίδιο που προσφέρει συμβουλές και καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτιστικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων με τη συμμετοχή των ευάλωτων ομάδων.

RADIO:

Υπάρχουν δύο βασικοί παράγοντες που μπορούν να αλλάξουν σε αυτήν την πρακτική: η ομάδα στόχος και το μέσο. Στην αρχική πρακτική το μέσο ήταν

ραδιόφωνο. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι φωνές των δημιουργών έφτασαν στους συνανθρώπους τους. Ενδιαφέρον θα παρουσίαζε αυτή η μέθοδος να δοκιμασθεί σε συνθήκες παρόμοιες με αυτές των φυλακών, προκειμένου η φωνή της ευάλωτης ομάδας να φτάσει σε συνανθρώπους που βιώνουν αντίστοιχες συνθήκες ευαλωτότητας. Ενδεικτικά

πλαίσια εφαρμογής συνιστούν τα άτομα που βιώνουν μακροχρόνιο εγκλεισμό σε ψυχιατρικά ιδρύματα, άτομα με ειδικές ανάγκες που ζουν σε ιδρύματα, άτομα σε μη προνομιούχα σχολεία, σε φυλακές ανηλίκων, κ.ο.κ.. Αυτή η πρακτική θα μπορούσε να εξυπηρετήσει την κοινωνική ένταξη οπουδήποτε μια ευάλωτη ομάδα δεν έχει ισχυρή φωνή, αλλά υφίσταται κάποιο κανάλι μέσω του οποίου μέλη της ομάδας στόχου μπορούν να επικοινωνούν μεταξύ τους και να μάθουν το ένα από το άλλο. Στην πιλοτική εφαρμογή του Step Up, το γεγονός ότι μια ευάλωτη ομάδα μπορούσε να απευθυνθεί στο ευρύτερο κοινό ήταν εξαιρετικά επωφελές. Άλλωστε, αυτή είναι μία επιπλέον σημαντική δυνατότητα αυτής της πρακτικής. Καθώς το μέσο παραλλάχθηκε από ραδιόφωνο σε podcast, αντιλαμβάνεται κανείς ότι το μέσο της πρακτικής μπορεί να ποικίλει. Ορισμένες άλλες επιλογές είναι: το κανάλι στο YouTube, η ροή στο Instagram, η εφημερίδα (έντυπη ή διαδικτυακή), το blog, το

Tumblr, το reddit. Αυτά τα μέσα μαθαίνονται εύκολα και μπορούν να «δώσουν φωνή» σε οποιαδήποτε ομάδα. Φυσικά υπάρχει ένας καταγισμός περιεχομένου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ο οποίος καθιστά δυσχερέστερη την επικοινωνία και την προβολή, αλλά η συνέχεια και η ποιότητα των αναρτήσεων μπορούν να εγγυηθούν ένα κοινό.

ΚΕΡΑΜΙΚΗ:

Τα κεραμικά, όπως και το κουκλοθέατρο, έχουν ένα σαφές πλεονέκτημα: ότι είναι πολύ προσιτά. Οποιαδήποτε ευάλωτη ομάδα μπορεί να μάθει τα βασικά αυτής της μοναδικής τέχνης. Η εκμάθηση των τεχνικών και η παραγωγή απτών αποτελεσμάτων, ακόμη και χρήσιμων καθημερινών αντικειμένων, προσφέρει την ευκαιρία η τέχνη να γίνει αναπόσπαστο μέρος της ζωής του δημιουργού. Η τέχνη που δημιουργείται με αυτόν τον τρόπο μπορεί να γίνει μέρος της ζωής και των καθημερινών μας συνηθειών. Το νόημα που εξάγεται μέσα από αυτές τις διαδικασίες μπορεί να «αποθηκευτεί» στα ίδια τα αντικείμενα τέχνης.

Μία από τις σημαντικές προκλήσεις αυτής της πρακτικής συνδέεται με την αξιοποίηση των αντικειμένων που δημιουργούνται κατά τη διαδικασία. Μία επιλογή βασίζεται στη δημιουργία εσόδων (όπως στην αρχική πρακτική). Αυτό παρέχει, επίσης, την ευκαιρία δημιουργίας εσόδων για τους/τις ίδιους/-ες τους/τις δημιουργούς. Μία άλλη επιλογή αποτελεί η παρουσίαση της διαδικασίας δημιουργίας στο ευρύτερο κοινό. Τα αντικείμενα μπορεί να λειτουργήσουν ως φορείς για τη μετάδοση μηνυμάτων από ευάλωτες ομάδες. Το τελευταίο εκδηλώνεται με ποικίλους τρόπους. Επι παραδείγματι, pop-up πάγκος τέχνης, ανοιχτές εκθέσεις, παραστάσεις στις οποίες δημιουργείται κεραμική τέχνη μπροστά σε κοινό ή οποιαδήποτε άλλη μορφή μπορεί να σκεφτεί ένας ευφάνταστος αναγνώστης.

ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ:

Κατά τη διάρκεια των διαφορετικών διαδικασιών υλοποίησης, αυτή η πρακτική αποδείχθηκε απολύτως ευέλικτη και μεταβιβάσιμη σε οποιαδήποτε

ομάδα στόχο χωρίς να απωλέσει την ουσία της. Ο πυρήνας της διαδικασίας είναι ότι όλοι/-ες οι συμμετέχοντες/-ουσες

δημιουργούν μια χάρτινη μαριονέτα βάσει μίας σειράς συγκεκριμένων οδηγιών. Αυτό σημαίνει ότι οι όποιες διαφορές μεταξύ των μαριονέτες εκπηγάζουν από την προσωπικότητα του δημιουργού.

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ασχολούνται με όλες τις εργασίες και κατασκευάζουν έναν κόσμο βασισμένο στη φαντασία τους, που προέρχεται από τις δικές τους πραγματικότητες. Τα μόνα όρια στη μεταβλητότητα αυτής της πρακτικής είναι τα όρια της φαντασίας των ασκούμενων. Αυτή η πρακτική αποσκοπεί στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων που συνδέονται με τους τομείς της ψυχολογίας και της ψυχιατρικής εργασίας. Η χρήση του συγκεκριμένου εργαλείου για διάγνωση στο πλαίσιο ψυχιατρικής φροντίδας καθίσταται, επίσης, δυνατή. Αξίζει, ακόμα, να διερευνηθεί πώς θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί το εν λόγω εργαλείο στην κοινωνιοθεραπεία. Δεδομένου του ότι είναι θεατρικό, ο στόχος της διαδικασίας θα μπορούσε να είναι η δημιουργία και η διεξαγωγή μιας θεατρικής παράστασης. Το κοινοτικό θέατρο ή το θέατρο για νέους θα ήταν ένα εξαιρετικό μέσο για να εξερευνήσετε τις θεατρικές δυνατότητες του εργαλείου με στόχο ευάλωτες ομάδες. Αξίζει να σκεφτείτε να διαφοροποιήσετε τα υλικά από τα οποία δημιουργείται η μαριονέτα. Η επιλογή των υλικών μπορεί να τονίσει διαφορετικά χαρακτηριστικά των μαριονετών και να προσφέρει ποικιλία προκλήσεων, ενώ θα μπορούσε να αυξήσει, επίσης, την ευαισθητοποίηση αναφορικά με περιβαλλοντικά ζητήματα.

THE CONSORTIUM

The creation of this document would not have been possible without the good work and commitment of the partners of the Step Up Project.

For more information about the contributors you can visit the partners' website and social media platforms below.
Thank you.

CENTRO SOCIAL DE SOUTELO

ESPACIO ROJO

UTOPIA EDUCATION AND ART

EQUAL SOCIETY

NYITOTT KÖR

TEATR GRODZKI

STEP UP PROJECT

For more information about the Step Up Project visit our website or social media platforms:

